

Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury
w Poznaniu

PORADNIK
BIBLIOGRAFICZNO-METODYCZNY

Kwartalnik

Poznań 2017

Przewodniczący Zespołu Redakcyjnego

Iwona Smarsz

Redaguje zespół:

Aneta Szczepaniak-Głębocka

Andrzej Dudziak

ISSN 0238-9142

Materiał szkoleniowy

Powielono w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu

A-5 325 egz.

SPIS TREŚCI

	str.
Ważniejsze wydarzenia i rocznice 2017 roku.....	5
I. KALENDARZ ROCZNIC, OBCHODÓW I WYDARZEŃ	
(Oprac. Andrzej Dudziak).....	11
II. ZESTAWIENIA BIBLIOGRAFICZNE	
Małgorzata Derwich – Współczesna literatura dla dzieci i młodzieży.....	27
Andrzej Dudziak – Historia polskiego filmu	36
Andrzej Dudziak – Woda w Polsce	54
Bibliografie osobowe: Andrzej Wajda	70
Bronisława Wajs-Papusza.....	74
III. MATERIAŁY METODYCZNE	
Małgorzata Derwich – Z Osiecką przez życie	78
IV. MATERIAŁY REGIONALNE	
A. Przegląd nowości regionalnych	93
B. Imprezy kulturalne w bibliotekach publicznych woj. wielkopolskiego	99
C. Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury na łamach prasy	135
V. KRONIKA.....	139

WAŻNIEJSZE WYDARZENIA I ROCZNICE 2017 ROKU

Rok Tadeusza Kościuszki ogłoszony przez Sejm i Senat RP

Rok bł. Honorata Koźmińskiego ogłoszony przez Sejm RP

Rok Adama Chmielowskiego – św. Brata Alberta
ogłoszony przez Sejm RP

Rok Józefa Piłsudskiego ogłoszony przez Sejm RP

Rok Rzeki Wisły ogłoszony przez Sejm RP

Rok Josepha Conrada-Korzeniowskiego ogłoszony przez Sejm RP

Rok Koronacji Matki Bożej Częstochowskiej ogłoszony przez Senat RP

Rok Władysława Biegańskiego ogłoszony przez Senat RP

Rok generała Józefa Hallera ogłoszony przez Senat RP

Rok Władysława Raczkiewicza ogłoszony przez Senat RP

Rok Walki z Przemocą wobec Kobiet
ogłoszony przez Unię Europejską

- 350. rocznica śmierci Jonathana Swifta – listopad
- 250. rocznica śmierci Georga Phillippa Telemana – czerwiec
- 200. rocznica powstania Giełdy Warszawskiej – maj
- 200. rocznica ufundowania biblioteki i wydawnictwa Ossolineum – czerwiec
- 200. rocznica śmierci Jane Austin – lipiec
- 200. rocznica urodzin Władysława Bentkowskiego – wrzesień
- 200. rocznica śmierci Tadeusza Kościuszki – październik
- 200. rocznica urodzin Pierre’a Larousse’a – październik
- 150. rocznica urodzin Mariusza Zaruskiego – styczeń
- 150. rocznica urodzin Władysława Stanisława Reymonta – maj
- 150. rocznica urodzin Luigi Pirandello – czerwiec
- 150. rocznica urodzin Johna Galswohty’ego – sierpień
- 150. rocznica urodzin Artura Oppmana – sierpień
- 150. rocznica śmierci Michaela Faradaya – sierpień
- 150. rocznica śmierci Charlesa Baudelaire’a – sierpień
- 150. rocznica urodzin Marii Skłodowskiej-Curie – listopad

- 150. rocznica urodzin Józefa Piłsudskiego – grudzień
- 150. rocznica śmierci Artura Grottgera – grudzień
- 100. rocznica śmierci Władysława Biegańskiego – styczeń
- 100. rocznica urodzin Carson McCullers – luty
- 100. rocznica urodzin Anthona Burgessa – luty
- 100. rocznica śmierci Emila von Behringa – marzec
- 100. rocznica śmierci Ludwika Zamenhofa – kwiecień
- 100. rocznica urodzin Elli Fitzgerald – kwiecień
- 100. rocznica urodzin Ignacego Mosia – maj
- 100. rocznica urodzin Leonida Teligi – maj
- 100. rocznica internowania żołnierzy II Brygady Legionów Polskich w Szczy-
piornie – kryzys przysięgowy – lipiec
- 100. rocznica śmierci Edgara Degasa – wrzesień
- 100. rocznica wybuchu rewolucji bolszewickiej (październikowej) w Rosji –
listopad
- 100. rocznica urodzin Tadeusza Nowakowskiego – listopad
- 100. rocznica śmierci Augusta Rodin’a – listopad
- 100. rocznica urodzin Arthura C. Clarke’a – grudzień
- 100. rocznica urodzin Heinricha Bölla – grudzień
- 90. rocznica urodzin Maurica Bejarta – styczeń
- 90. rocznica urodzin Gabriela Garcii Marqueza – marzec
- 90. rocznica urodzin Mścisława Rostropowicza – marzec
- 90. rocznica działalności rozgłośni Polskiego Radia w Poznaniu – kwiecień
- 90. rocznica śmierci Jamesa Olivera Curwooda – sierpień
- 90. rocznica urodzin Leszka Kołakowskiego – październik
- 90. rocznica śmierci Stanisława Przybyszewskiego – listopad
- 80. rocznica urodzin Adama Wiśniewskiego-Snerga – styczeń
- 80. rocznica śmierci Karola Szymanowskiego – marzec
- 80. rocznica śmierci Michała Drzymały – kwiecień
- 80. rocznica urodzin Rogera Zelazny’ego – maj
- 80. rocznica śmierci Guglielmo Marconiego – czerwiec
- 80. rocznica śmierci George’a Gershwina – lipiec
- 80. rocznica śmierci Pierre’a de Coubertin’a – wrzesień
- 80. rocznica śmierci Bolesława Leśmiana – listopad
- 80. rocznica śmierci Josefa Attila’i – grudzień
- 80. rocznica śmierci Andrzeja Struga – grudzień
- 80. rocznica śmierci Maurice’a Ravela – grudzień
- 75. rocznica śmierci Jerzego Różyckiego – styczeń
- 75. rocznica śmierci Stefana Zweiga – luty
- 75. rocznica śmierci Roberta Musila – kwiecień

- 75. rocznica śmierci Lucy Maud Montgomery – kwiecień
- 75. rocznica śmierci Bronisława Malinowskiego – maj
- 75. rocznica śmierci Bolesława Wieniawy-Długoszewskiego – lipiec
- 75. rocznica śmierci Franciszka Raszei – lipiec
- 75. rocznica śmierci Wojciecha Kossaka – lipiec
- 75. rocznica śmierci Janusza Korczaka – sierpień
- 75. rocznica śmierci Edyty Stein – sierpień
- 75. rocznica śmierci Bruno Schulza – listopad
- 70. rocznica śmierci Tadeusza Kutrzeby – styczeń
- 70. rocznica premiery „Zakazanych piosenek”, pierwszego powojennego filmu polskiego – styczeń
- 70. rocznica śmierci Hansa Fallady – luty
- 70. rocznica działalności Międzynarodowego Funduszu Walutowego – marzec
- 70. rocznica śmierci Stefana Tytusa Dąbrowskiego – marzec
- 70. rocznica śmierci Henry’ego Forda – kwiecień
- 70. rocznica urodzin Toma Clancy’ego – kwiecień
- 70. rocznica otwarcia pierwszych po wyzwoleniu Międzynarodowych Targów Poznańskich – kwiecień
- 70. rocznica śmierci Juliusza Osterwy – maj
- 70. rocznica śmierci Władysława Raczkiewicza – czerwiec
- 70. rocznica otwarcia muzeum na terenie Niemieckiego Nazistowskiego Obozu Zagłady Auschwitz-Birkenau – czerwiec
- 70. rocznica ukazania się pierwszego numeru emigracyjnego miesięcznika „Kultura” – lipiec
- 70. rocznica powołania Rady Ochrony Pomników Walki i Męczeństwa – lipiec
- 70. rocznica uchwalenia ustawy o odbudowie Warszawy ze zniszczeń wojennych – lipiec
- 70. rocznica urodzin ks. Jerzego Popiełuszki – wrzesień
- 70. rocznica śmierci Maxa Plancka – październik
- 60. rocznica otwarcia Ośrodka Telewizyjnego w Poznaniu – maj
- 60. rocznica śmierci Leopolda Staffa – maj
- 60. rocznica śmierci Giuseppe Tomasi di Lampedusa – lipiec
- 60. rocznica wystrzelenia pierwszego sztucznego satelity Ziemi – „Sputnik-ka – 1” – październik
- 60. rocznica śmierci Nikosa Kazandzakisa – październik
- 60. rocznica śmierci Andrzeja Bursy – listopad
- 50. rocznica śmierci Zbigniewa Cybulskiego – styczeń
- 50. rocznica śmierci Adama Grzymały-Siedleckiego – styczeń

- 50. rocznica śmierci Zoltana Kodaly'ego – marzec
- 50. rocznica utworzenia Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej (EWG – późniejsza Unia Europejska) – lipiec
- 50. rocznica podpisania w Sztokholmie międzynarodowej konwencji o ochronie własności intelektualnej – lipiec
- 50. rocznica śmierci Aleksandra Wata – lipiec
- 50. rocznica śmierci Stanisława Sosabowskiego – wrzesień
- 50. rocznica śmierci Carson McCullers – wrzesień
- 50. rocznica śmierci Andre Maurois – październik
- 50. rocznica śmierci Haliny Poświatowskiej – październik
- 50. rocznica pierwszej w historii medycyny operacji transplantacji serca dokonanej przez Christiana Barnarda – grudzień
- 40. rocznica ratyfikowania przez Polskę paktów praw człowieka – marzec
- 40. rocznica powstania Ruchu Obrony Praw Człowieka i Obywatela (ROPCiO) – marzec
- 40. rocznica śmierci Jamesa Jonesa – maj
- 40. rocznica śmierci Wernhera von Brauna – czerwiec
- 40. rocznica śmierci Elvisa Presleya – sierpień
- 40. rocznica śmierci Charlie'go Chaplina – grudzień
- 30. rocznica śmierci Bronisławy Wajs, „Papuszy” – luty
- 30. rocznica śmierci Andy Warhola – luty
- 30. rocznica śmierci Erskine'a Caldwell'a – kwiecień
- 30. rocznica śmierci Poli Negri – sierpień
- 30. rocznica śmierci Romana Brandstaettera – wrzesień
- 30. rocznica śmierci Karola Bunscha – listopad
- 25. rocznica otwarcia Muzeum Holocaustu w berlińskiej dzielnicy Wannsee – styczeń
- 25. rocznica śmierci Tadeusza Łomnickiego – luty
- 25. rocznica śmierci Alfreda Szklarskiego – kwiecień
- 25. rocznica śmierci Wandy Rutkiewicz – maj
- 20. rocznica śmierci Miry Zimińskiej-Sygietyńskiej – styczeń
- 20. rocznica śmierci Agnieszki Osieckiej – marzec
- 20. rocznica uchwalenia konstytucji III Rzeczypospolitej – kwiecień
- 20. rocznica śmierci Bułata Okudżawy – czerwiec
- 20. rocznica sklonowania owcy „Dolly” – lipiec
- 20. rocznica śmierci Matki Teresy z Kalkuty – wrzesień
- 15. rocznica wprowadzenia euro do powszechnego obiegu w większości krajów Unii Europejskiej – styczeń
- 15. rocznica śmierci Władysława Kopalińskiego – październik
- 10. rocznica śmierci Roberta Antona Wilsona – styczeń

- 10. rocznica śmierci Ryszarda Kapuścińskiego – styczeń
- 10. rocznica śmierci Piotra Kuncewicza – kwiecień
- 10. rocznica śmierci Kurta Vonneguta – kwiecień
- 10. rocznica śmierci Andrzeja Kurylewicza – kwiecień
- 10. rocznica śmierci Jerzego Janickiego – kwiecień
- 10. rocznica śmierci Ingmara Bergmana – lipiec
- 10. rocznica śmierci Michelangelo Antonioniego – lipiec
- 10. rocznica śmierci Conrada Drzewieckiego – sierpień
- 10. rocznica śmierci Luciano’a Pavarotti’ego – wrzesień
- 10. rocznica śmierci Maurice’a Bejart’a – listopad
- 10. rocznica śmierci Jerzego Kawalerowicza – grudzień
- 5. rocznica śmierci Wisławy Szymborskiej – luty
- 5. rocznica śmierci Stefana Stuligrosza – czerwiec

Dalsze szczegółowe daty rocznic zawierają kalendaria kwartalne „Poradnika Bibliograficzno-Metodycznego”.

I. KALENDARZ ROCZNIC, OBCHODÓW I WYDARZEŃ

Poniższy kalendarz, to wybrane daty rocznic, obchodów i wydarzeń na I kwartał 2017 roku. Szerszy zestaw dat na I kwartał znajduje się w „Poradnikach Bibliograficzno-Metodycznych” z lat ubiegłych.

S t y c z e ń

	1 I		– Światowy Dzień Pokoju proklamowany przez papieża Pawła VI, obchodzony od 1968 roku przez Kościół katolicki
	1 I		– Dzień Domeny Publicznej – tego dnia wygasają prawa autorskie do twórczości autorów, którzy zmarli 70 lat temu
(125)	1 I	1892	– Utworzenie Brytyjskiej Korporacji Radiofonicznej – BBC
(90)	1 I	1927	– Ur. Maurice Bejart (właśc. Maurice Jean Berger), francuski tancerz i choreograf (zm. 22 XI 2007)
(80)	1 I	1937	– Ur. Adam Wiśniewski-Snerg, pisarz science fiction (zm. 30 VIII 1995)
(45)	1 I	1972	– Wprowadzenie ubezpieczeń społecznych dla ludności wiejskiej
(15)	1 I	2002	– Wprowadzenie waluty euro, do powszechnego obiegu, w większości krajów Unii Europejskiej
(265)	2 I	1752	– Ur. Franciszek Zabłocki, komediopisarz i poeta (zm. 10 IX 1821)
(115)	2 I	1902	– Ur. Nazim Hikmet, poeta turecki (zm. 3 VI 1963)
	3 I		– Dzień Pamięci Ofiar Reżimu Hitlerowskiego proklamowany przez prezydenta RFN Romana Herzoga 3 stycznia 1996 r.
(125)	3 I	1892	– Ur. John Ronald Reuel Tolkien, pisarz angielski, autor powieści – baśni, literaturoznawca angielski (zm. 2 IX 1973)

- (120) 3 I 1897 – Ur. Pola Negri (właśc. Barbara Apolonia Chałupiec), aktorka amerykańska polskiego pochodzenia (zm. 1 VIII 1987)
- (85) 5 I 1932 – Ur. Umberto Eco, włoski pisarz, semiolog, filozof, bibliofil i mediewista (zm. 19 II 2016)
- (605) 6 I 1412 – Ur. Joanna d'ARC, francuska bohaterka narodowa, zwana dziewicą orleańską, kanonizowana 16 maja 1920 r. (zm. 30 V 1431)
- (195) 6 I 1822 – Ur. Heinrich Schliemann, niemiecki archeolog – amator, odkrywca ruin Troi, prowadził prace wykopaliskowe na terenie Myken i Tirynsu, poliglota – władał 14 językami (zm. 26 XII 1890)
- (165) 6 I 1852 – Zm. Ludwik Braille, francuski twórca alfabetu dla niewidomych (ur. 4 I 1809)
- (145) 6 I 1872 – Ur. Aleksander Skriabin, kompozytor i pianista rosyjski (zm. 27 IV 1915)
- (225) 7 I 1792 – Ur. Henryk Marconi, architekt włoski działający w Polsce (zm. 25 II 1863)
- (135) 7 I 1882 – Zm. Ignacy Łukasiewicz, wynalazca lampy naftowej, twórca przemysłu naftowego (ur. 8 III 1822)
- (375) 8 I 1642 – Zm. Galileusz (właśc. Galileo Galilei), włoski astronom, fizyk i filozof (ur. 15 II 1564)
- (70) 8 I 1947 – Zm. Tadeusz Kutrzeba, generał, dowódca w bitwie nad Bzurą we wrześniu 1939 r. z udziałem armii „Poznań” i „Pomorze” (ur. 15 IV 1885)
- (70) 8 I 1947 – Premiera „Zakazanych piosenek”, pierwszego powojennego filmu polskiego
- (55) 8 I 1962 – Ukazał się pierwszy numer „Zeszytów Historycznych” wydawanych przez Instytut Literacki w Paryżu
- (50) 8 I 1967 – Zm. Zbigniew Cybulski, aktor teatralny i filmowy (ur. 3 XI 1927)

- (220) 9 I 1797 – Utworzenie Legionów Polskich we Włoszech, z inicjatywy Jana Henryka Dąbrowskiego
- (75) 9 I 1942 – Zm. Jerzy Różycki, matematyk i kryptolog; członek zespołu, który złamał (styczeń 1933) szyfr Enigmy, absolwent Uniwersytetu Poznańskiego (ur. 24 VII 1909)
- (125) 10 I 1892 – Ur. Melchior Wańkowicz, polski pisarz i publicysta (zm. 10 IX 1974)
- (60) 10 I 1957 – Zm. Gabriela Mistral (właśc. Lucila Godoy y Alcayaga), poetka chilijska, laureatka Nagrody Nobla w 1945 r. (ur. 7 IV 1889)
- (10) 11 I 2007 – Zm. Robert Anton Wilson, amerykański pisarz, filozof, psycholog, futurolog i okultysta; znany głównie jako współautor Trylogii Illuminatus! (ur. 18 I 1932)
- (275) 14 I 1742 – Zm. Edmund Halley, angielski astronom i matematyk (ur. 8 XI 1656)
- (35) 14 I 1982 – Ukazał się pierwszy numer rządowego dziennika „Rzeczpospolita”, od 1991 r. wydawanego przez Wydawnictwo „Presspublika” Spółka z o.o.
- (395) 15 I 1622 – Ur. Molière (właśc. Jean Baptiste Poquelin), komediopisarz francuski (zm. 17 II 1673)
- (135) 15 I 1882 – Ur. Florian Znaniecki, socjolog, profesor Uniwersytetu Poznańskiego (zm. 23 III 1958)
- 15 I – Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy obchodzony przez Kościół katolicki
- (130) 15 I 1887 – Ur. Stanisław Górski, malarz górski, uczeń Panikiewicza, ur. w Kościanie. (zm. 16 III 1955)
- (110) 15 I 1907 – Ur. Janusz Kusociński, lekkoatleta, olimpijczyk, rozstrzelany przez Niemców w Palmirach (zm. 20 VI 1940)
- (150) 16 I 1867 – Zm. Konstancja Łubieńska, literatka i publicystka wielkopolska (ur. 14 II 1798)

- (15) 17 I 2002 – Zm. Camilo Jose Cela, hiszpański pisarz, prozaik, laureat Nagrody Nobla w 1989 r. (ur. 11 V 1916)
- (135) 18 I 1882 – Ur. Alan Alexander Milne, pisarz angielski, autor książek dla dzieci, dramaturg (zm. 31 I 1956)
- (85) 18 I 1932 – Ur. Robert Anton Wilson, amerykański pisarz, filozof, psycholog i futurolog znany głównie jako współautor Trylogii Illuminatus! (zm. 11 I 2007)
- (95) 19 I 1922 – Ur. Jerzy Kawalerowicz, polski reżyser filmowy (zm. 27 XII 2007)
- (70) 19 I 1947 – Pierwsze wybory do Sejmu Ustawodawczego
- (25) 19 I 1992 – Otwarcie Muzeum Holocaustu w berlińskiej dzielnicy Wannsee, w budynku, w którym zapadła decyzja o tzw. „ostatecznym rozwiązaniu kwestii żydowskiej” w Niemczech i na terenach okupowanych (konferencja pod przewodnictwem Reinharda Heydricha 20.01.1942)
- 21 I – Dzień Babci
- (185) 21 I 1832 – Ur. Augustyn Szamarzewski, ksiądz, wielkopolski działacz gospodarczy (zm. 8 V 1891)
- (105) 21 I 1912 – Ur. Alfred Szklarski, pisarz, autor książek dla młodzieży (zm. 9 IV 1992)
- 22 I – Dzień Dziadka
- (140) 22 I 1877 – Ur. Bolesław Leśmian (właśc. Lesman), poeta polski (zm. 5 XI 1937)
- (185) 23 I 1832 – Ur. Édouard Manet, malarz i grafik francuski (zm. 30 IV 1883)
- (10) 23 I 2007 – Zm. Ryszard Kapuściński, „król” reportażu, pisarz, korespondent (ur. 4 III 1932)
- 24 I – Dzień Środków Masowego (Społecznego) Przekazu (obchodzony przez Kościół katolicki w Polsce we wrześniu)

- (285) 24 I 1732 – Ur. Pierre de Beaumarchais, komediopisarz francuski (zm. 18 V 1799)
- (10) 24 I 2007 – Zm. Krystyna Feldman, aktorka teatralna i filmowa, związana z Poznaniem i Teatrem Nowym w Poznaniu, mistrzyni drugiego planu (ur. 1 III 1920)
- 25 I – Ogólnopolski Dzień Sekretarki i Asystentki ogłoszony w 1997 r. przez miesięcznik „Sekretariat” oraz Europejskie Stowarzyszenie Profesjonalnych Sekretarek – Polska
- (135) 25 I 1882 – Ur. Wirginia Woolf, pisarka angielska (zm. 28 III 1941)
- (105) 25 I 1912 – Ur. Stanisław Hebanowski, tłumacz, aktor, reżyser, związany z teatrami w Poznaniu, Gdańsku i Szczecinie (zm. 18 I 1983)
- (105) 25 I 1912 – Ur. Marian Brandys, prozaik, eseista, reportażysta, autor książek dla dzieci i młodzieży (zm. 20 XI 1998)
- 26 I – Dzień Islamu obchodzony przez Kościół katolicki w Polsce
- (20) 26 I 1997 – Zm. Mira Zimińska-Sygietyńska, aktorka, piosenkarka, reżyser i pedagog, współzałożycielka Zespołu Pieśni i Tańca „Mazowsze” (ur. 21 II 1901)
- 27 I – Międzynarodowy Dzień Pamięci o Ofiarach Holocaustu ustanowiony przez ONZ
- (185) 27 I 1832 – Ur. Levis Carroll (właśc. Charles Lutwidge Dodgson), angielski pisarz, matematyk, logik i fotograf (zm. 14 I 1898)
- 28 I – Międzynarodowy Dzień Mobilizacji przeciwko wojnie nuklearnej obchodzony od 1966 r. z inicjatywy Światowej Rady Pokoju
- 28 I – Dzień Ochrony Danych Osobowych

- (330) 28 I 1687 – Zm. Jan Heweliusz, astronom i wynalazca, autor atlasów nieba i katalogu gwiazd, twórca selenografii, wynalazca śruby mikrometrycznej (ur. 28 I 1611)
- (130) 28 I 1887 – Ur. Artur Rubinstein, pianista światowej sławy (zm. 20 XII 1982)
- (45) 28 I 1972 – Zm. Dino Buzzati-Traverso, włoski prozaik, poeta, dramaturg, dziennikarz i grafik oraz malarz (ur. 16 X 1906)
- (15) 28 I 2002 – Zm. Astrid Lindgren, szwedzka pisarka, autorka książek dla dzieci i młodzieży (ur. 14 XI 1907)
- 29 I – Światowy Dzień Pomocy Chorym na Trąd obchodzony od 1954 roku w ostatnią niedzielę stycznia
- (135) 29 I 1882 – Ur. Tadeusz Makowski, malarz (zm. 1 XI 1932)
- (50) 29 I 1967 – Zm. Adam Grzymała-Siedlecki, krytyk literacki, eseista, teatrolog, autor sztuk scenicznych (ur. 29 I 1876)
- (220) 31 I 1797 – Ur. Franciszek Piotr Schubert, kompozytor austriacki, prekursor romantyzmu w muzyce, zwany Franz Schubert (zm. 19 XI 1828)
- (150) 31 I 1867 – Ur. Mariusz Zaruski, generał, taternik i żeglarz, pierwszy naczelnik Tatrzańskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego (zm. 8 IV 1941)
- (140) 31 I 1877 – Ur. Stefan Tytus Dąbrowski, wybitny lekarz, biochemik, profesor, rektor Uniwersytetu Poznańskiego (1945-46), poseł na sejm II RP, patron szpitala w Puszczykowie (zm. 23 III 1947)

L u t y

- (5) 1 II 2012 – Zm. Wisława Szymborska, poetka, eseistka, krytyk literacki, tłumaczka, laureatka Nagrody Nobla 1996 (ur. 2 VII 1923)

	2 II		– Dzień Handlowca
(135)	2 II	1882	– Ur. James Joyce, pisarz angielski (pochodzenia irlandzkiego) (zm. 13 I 1941)
(110)	2 II	1907	– Zm. Dmitrij Mendelejew, chemik rosyjski, twórca okresowego układu pierwiastków chemicznych (ur. 8 II 1834)
(30)	2 II	1987	– Zm. Alistair MacLean, pisarz szkocki, autor powieści wojennych i sensacyjnych (ur. 21 IV 1922)
(70)	4 II	1947	– Otwarcie I Sesji Sejmu Ustawodawczego
(70)	5 II	1947	– Zm. Hans Fallada (właśc. Rudolf Ditzen), pisarz niemiecki (ur. 21 VII 1893)
(205)	7 II	1812	– Ur. Charles Dickens, powieściopisarz angielski (zm. 9 VI 1870)
(140)	7 II	1877	– Ur. Feliks Nowowiejski, kompozytor, dyrygent i pedagog (zm. 18 I 1946)
(85)	7 II	1932	– Ur. Olga Sawicka, tancerka i choreograf, primabalerina Teatru Wielkiego w Poznaniu, występowała w Paryżu i Moskwie (Teatr Bolszoj) oraz na innych scenach Europy (zm. 2 IV 2015)
(95)	8 II	1922	– Ur. Tadeusz Gajcy, poeta, prozaik, krytyk literacki (zm. 16 VIII 1944)
(30)	8 II	1987	– Zm. Bronisława Wajs, romska poetka zwana Papuszą (ur. 30 V 1910)
(115)	9 II	1902	– Ur. Kazimierz Lisecki, pedagog i wychowawca, współzałożyciel Towarzystwa Przyjaciół Dzieci Ulicy w 1928 r. (zm. 8 XII 1976)
(180)	10 II	1837	– Zm. Aleksander Puszkina, poeta rosyjski (ur. 6 VI 1799)
(110)	10 II	1907	– Ur. Stefan Swieżawski, historyk filozofii, profesor Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego (zm. 18 V 2004)

- (55) 10 II 1962 – Zm. Władysław Broniewski, poeta, tłumacz (ur. 17 XII 1897)
- 11 II – Światowy Dzień Chorego obchodzony w dniu Matki Boskiej z Lourdes (ustanowiony 13 V 1992 roku przez papieża Jana Pawła II)
- 11 II – Europejski Dzień Numeru 112 ogłoszony przez Unię Europejską
- (195) 11 II 1822 – Ur. Edward Dembowski, publicysta, filozof, krytyk (zm. 27 II 1846)
- (170) 11 II 1847 – Ur. Tomasz Edison (właśc. Thomas Alva Edison), amerykański wynalazca żarówki elektrycznej, megafonu, fonografu, twórca podstaw współczesnej elektryczności (zm. 18 X 1931)
- (45) 11 II 1972 – Zm. Marian Hemar (właśc. Jan Maria Mescheles), poeta, satyryk, komediopisarz (ur. 6 IV 1901)
- (35) 11 II 1982 – Zm. Czesław Chruszczewski, poznański pisarz i nowelista (ur. 8 V 1922)
- (160) 12 II 1857 – Powstało Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk
- 13 II – Światowy Dzień Radia
- 13 II – Światowy Dzień Matżeństwa
- (115) 13 II 1902 – Ur. Stanisław Maria Saliński, prozaik (marnyista), dziennikarz (zm. 15 X 1969)
- 14 II – Dzień Patronów Europy, św. Cyryla, mnicha i św. Metodego, biskupa
- (160) 15 II 1857 – Zm. Michał Glinka, kompozytor rosyjski (ur. 1 IV 1804)
- (110) 16 II 1907 – Zm. Giosue Carducci, poeta i krytyk włoski, laureat Nagrody Nobla w 1906 r. (ur. 27 VII 1835)
- 17 II – Światowy Dzień Kota
- (190) 17 II 1827 – Zm. Johann Heinrich Pestalozzi, szwajcarski pedagog i pisarz zwany ojcem szkoły ludowej, twórca

- nowożytnego systemu nauczania początkowego
(ur. 12 I 1746)
- (50) 17 II 1967 – Zm. Jan Wiktor, prozaik, eseista (ur. 1 XI 1890)
- (150) 18 II 1867 – Ur. Hedwig Courths-Mahler, pisarka niemiecka (zm. 26 XI 1950)
- (205) 19 II 1812 – Ur. Zygmunt Krasiński, poeta, dramaturg (zm. 23 II 1859)
- (100) 19 II 1917 – Ur. Carson McCullers, pisarka amerykańska (zm. 29 IX 1967)
- (95) 19 II 1922 – Ur. Władysław Bartoszewski, historyk, publicysta, działacz społeczny i polityczny, dyplomata (zm. 24 IV 2015)
- (65) 19 II 1952 – Zm. Knut Hamsun (właśc. Knut Pedersen), pisarz norweski, laureat Nagrody Nobla w 1920 r. (ur. 4 VIII 1859)
- (30) 19 II 1987 – Zm. Edward Góra, pisarz związany z Wielkopolską (ur. 25 X 1902)
- 21 II – Międzynarodowy Dzień Języka Ojczystego
- 21 II – Międzynarodowy Dzień Walki z Kolonializmem
- 22 II – Dzień Myśli Braterskiej obchodzony przez organizacje skautowe całego świata
- (285) 22 II 1732 – Ur. George Washington, pierwszy prezydent Stanów Zjednoczonych Ameryki (zm. 14 XII 1799)
- (160) 22 II 1857 – Ur. Robert Baden-Powell, generał angielski, twórca skautingu, pisarz, pedagog (zm. 8 I 1941)
- (115) 22 II 1902 – Ur. Elżbieta Jackiewiczowa, pisarka, publicystka (zm. 31 XII 1976)
- (85) 22 II 1932 – Ur. Anka Kowalska, prozaik i poetka, działaczka KOR-u (zm. 29 VI 2008)
- (75) 22 II 1942 – Zm. Stefan Zweig, pisarz austriacki (ur. 28 XI 1881)

- (30) 22 II 1987 – Zm. Andy Warhol (właśc. Andrew Andy Warhol), malarz i plastyk amerykański, przedstawiciel pop-artu (ur. 6 VIII 1928)
- (25) 22 II 1992 – Zm. Tadeusz Łomnicki, aktor, jego imię nosi Teatr Nowy w Poznaniu (ur. 16 VII 1927)
- (45) 23 II 1972 – Zm. Roman Pollak, historyk literatury polskiej, profesor UP i UAM (ur. 31 VII 1886)
- (10) 23 II 2007 – Zm. Józef Kaliszan, poznański artysta, rzeźbiarz, malarz oraz scenograf (ur. 6 I 1927)
- (125) 24 II 1892 – Ur. Konstantin Fiedin, pisarz rosyjski (zm. 5 VII 1977)
- (175) 25 II 1842 – Ur. Karol May, pisarz niemiecki (zm. 30 III 1912)
- (165) 25 II 1852 – Zm. Thomas More, poeta irlandzki (ur. 28 V 1779)
- (110) 25 II 1907 – Ur. Antoni Gołubiew, powieściopisarz i eseista (zm. 27 VI 1979)
- (100) 25 II 1917 – Ur. Anthony Burgess (właśc. John Anthony Burgess Wilson), szkocki prozaik, eseista, kompozytor, scenarzysta filmowy i telewizyjny (zm. 25 XI 1993)
- (215) 26 II 1802 – Ur. Victor Hugo, poeta i pisarz francuski (zm. 22 V 1885)
- (125) 26 II 1892 – Ur. Julian Ejsmond, poeta, bajkopisarz, prozaik i tłumacz (zm. 29 VI 1930)
- (210) 27 II 1807 – Ur. Henry Wadsworth Longfellow, poeta amerykański (zm. 24 III 1882)
- (195) 27 II 1822 – Ur. Teofil Lenartowicz, poeta, rzeźbiarz (zm. 3 II 1893)
- (115) 27 II 1902 – Ur. John Steinbeck, pisarz amerykański, laureat Nagrody Nobla w 1962 r. (zm. 20 XII 1968)
- (35) 27 II 1982 – Zm. Maria Kownacka, autorka książek dla dzieci i młodzieży (ur. 11 IX 1894)

- (205) 28 II 1812 – Zm. Hugo Kołłątaj, pisarz polityczny, historyk (ur. 1 IV 1750)
- (180) 28 II 1837 – Ur. Józef Chociszewski, publicysta i wydawca związany z Wielkopolską (zm. 11 XI 1914)
- (225) 29 II 1792 – Ur. Gioacchino Rossini, kompozytor włoski, twórca 39 oper (zm. 13 XI 1868)

M a r z e c

- 1 III – Narodowy Dzień Pamięci „Żołnierzy Wyklętych” ustanowiony z inicjatywy prezydenta Lecha Kaczyńskiego dla uczczenia żołnierzy niepodległościowego podziemia
- 1 III – Międzynarodowy Dzień Walki przeciwko Zbrojeniom Atomowym, obchodzony w rocznicę wybuchu amerykańskiej bomby wodorowej na atolu Bikini w 1954 roku
- (70) 1 III 1947 – Początek działalności Międzynarodowego Funduszu Walutowego
- (65) 1 III 1952 – Otwarcie Wyższej Szkoły Rolniczej w Poznaniu
- (35) 2 III 1982 – Zm. Philip Kindred Dick, pisarz amerykański, autor powieści z pogranicza fantastyki i literatury fantastycznonaukowej (ur. 16 XII 1928)
- 3 III – Międzynarodowy Dzień Pisarzy ustanowiony przez Międzynarodowy PEN-Club w 1984 r.
- (170) 3 III 1847 – Ur. Alexander Graham Bell, fizyk i wynalazca amerykański szkockiego pochodzenia, wynalazca telefonu (zm. 2 VIII 1922)
- (135) 3 III 1882 – Ur. Kazimierz Bartel, polityk, matematyk, rektor Politechniki Lwowskiej, pierwszy premier Polski po przewrocie majowym (zm. 26 VII 1941)

- (90) 3 III 1927 – Ur. Gabriel Garcia Marquez, pisarz latynoamerykański, noblista (zm. 17 IV 2014)
- (40) 3 III 1977 – Ratyfikowanie przez Polskę paktów praw człowieka (Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych; Międzynarodowego Paktu Praw Gospodarczych, Społecznych i Kulturalnych)
- (165) 4 III 1852 – Zm. Nikołaj Gogol, pisarz rosyjski (ur. 1 IV 1805)
- (85) 4 III 1932 – Ur. Ryszard Kapuściński, „król” reportażu, pisarz, korespondent (zm. 23 I 2007)
- (190) 5 III 1827 – Zm. Alessandro Volta, fizyk włoski (ur. 18 II 1745)
- (95) 5 III 1922 – Ur. Pier Paolo Pasolini, włoski pisarz i reżyser filmowy (zm. 2 XI 1975)
- 6 III – Europejski Dzień Pamięci o Sprawiedliwych ustanowiony przez Parlament Europejski w 2012 roku
- (85) 6 III 1932 – Ur. Bronisław Geremek, polski polityk, z wykształcenia historyk-mediewista, minister spraw zagranicznych (zm. 13 VII 2008)
- (50) 6 III 1967 – Zm. Zoltán Kodály, węgierski kompozytor, krytyk muzyczny i pedagog (ur. 16 XII 1882)
- (10) 6 III 2007 – Zm. Jean Baudrillard, francuski socjolog i filozof kultury, jeden z czołowych przedstawicieli myśli postmodernistycznej, twórca głośnej teorii symulaków (ur. 20 VI 1929)
- (20) 7 III 1997 – Zm. Agnieszka Osiecka, poetka, autorka tekstów piosenek, sztuk teatralnych i telewizyjnych, prozautorka i dziennikarka (ur. 9 X 1936)
- 8 III – Dzień Kobiet, święto ustanowione na II Międzynarodowym Zjeździe Kobiet Socjalistek w Kopenhadze w 1910 r.
- (195) 8 III 1822 – Ur. Ignacy Łukasiewicz, wynalazca lampy naftowej, twórca przemysłu naftowego (zm. 7 I 1882)
- (130) 9 III 1887 – Ur. Helena Bobińska, prozaik, autorka książek dla dzieci i młodzieży (zm. 9 VI 1968)

- (95) 9 III 1922 – Ur. Kazimierz Serocki, polski kompozytor i pianista (zm. 9 I 1981)
- (190) 10 III 1827 – Ur. Józef Bliziński, dramaturg (zm. 29 IV 1893)
- (125) 10 III 1892 – Ur. Artur Honegger, kompozytor szwajcarski (zm. 27 XI 1955)
- (75) 11 III 1942 – Ur. Marek Kotański, psycholog, terapeuta, społecznik, twórca Monaru i Markotu (zm. 19 VIII 2002)
- (130) 14 III 1887 – Ur. Leon Schiller, inscenizator i reżyser polski (zm. 25 III 1954)
- (110) 14 III 1907 – Ur. Stanisław Ryszard Dobrowolski, poeta, prozaik i publicysta (zm. 17 XI 1985)
- 15 III – Światowy Tydzień Mózgu
- 15 III – Międzynarodowy Dzień Konsumenta
- (30) 15 III 1987 – Zm. Bogusław Kogut, pisarz i poeta poznański (ur. 2 XI 1925)
- (230) 16 III 1787 – Ur. George Simon Ohm, fizyk niemiecki (zm. 7 VII 1854)
- (135) 16 III 1882 – Ur. Jan Antoni Grabowski, pisarz i pedagog, autor książek dla dzieci (zm. 19 VII 1950)
- 17 III – Światowy Dzień Morza obchodzony na wniosek Międzynarodowej Morskiej Organizacji Doradczej IMCO w rocznicę wejścia w życie konwencji o powołaniu tej organizacji w 1958 r.
- 18 III – Europejski Dzień Mózgu obchodzony w Polsce od 1998 roku z inicjatywy Polskiego Stowarzyszenia na rzecz Krzewienia Wiedzy o Mózgu
- (175) 18 III 1842 – Ur. Stéphane Mallarmé, poeta francuski, przedstawiciel symbolizmu (zm. 9 IV 1898)
- (85) 18 III 1932 – Ur. John Updike, amerykański pisarz (zm. 27 I 2009)
- 19 III – Światowy Dzień Inwalidy

	19 III		– Światowy Dzień Nerek obchodzony w drugi czwartek marca
(475)	19 III	1542	– Ur. Jan Zamoyski, kanclerz wielki koronny, hetman wielki koronny, założyciel Zamościa (zm. 3 VI 1605)
(220)	19 III	1797	– Ur. Józef Korzeniowski, powieściopisarz, dramaturg (zm. 17 IX 1863)
(195)	19 III	1822	– Zm. Józef Wybicki, działacz polityczny, pamiętnikarz, publicysta, dramatopisarz, autor tekstu hymnu narodowego, związany z Wielkopolską (ur. 29 IX 1747)
(130)	19 III	1887	– Zm. Józef Ignacy Kraszewski, powieściopisarz, poeta (ur. 28 VII 1812)
(290)	20 III	1727	– Zm. Isaac Newton, fizyk angielski (ur. 25 XII 1692)
(125)	20 III	1892	– Ur. Stefan Banach, matematyk, współtwórca analizy funkcjonalnej, profesor Uniwersytetu im. Jana Kazimierza (zm. 31 VIII 1945)
	21 III		– Międzynarodowy Dzień Walki z Dyskryminacją Rasową obchodzony od 1967 r. na wniosek ONZ
	21 III		– Światowy Dzień Poezji ustanowiony przez UNESCO na Konferencji Generalnej w listopadzie 1998 roku
	21 III		– Dzień Ziemi obchodzony w dniu wiosennego przesilenia, ogłoszony z inicjatywy sekretarza generalnego ONZ w 1971 r.
	21 III		– Światowy Dzień Zespołu Downa
(85)	21 III	1932	– Ur. Andrzej Bursa, poeta, prozaik, dramaturg, publicysta (zm. 15 XI 1957)
	22 III		– Dzień Ochrony Bałtyku ustanowiony przez Komisję Helsińską w 1997 r.
	22 III		– Światowy Dzień Wody obchodzony od 1993 r., ustanowiony podczas Szczytu Ziemi (konferencji ONZ) w Rio de Janeiro w 1992 r.

- (185) 22 III 1832 – Zm. Johann Wolfgang Goethe, poeta, prozaik, dramaturg niemiecki (ur. 28 VIII 1749)
- (95) 22 III 1922 – Ur. Aleksander Wojciechowski, krytyk i historyk sztuki (zm. 20 VIII 2006)
- (60) 22 III 1957 – Ur. Jacek Kaczmarski, poeta, prozaik, autor tekstów piosenek, piosenkarz, „bard Solidarności” (zm. 10 IV 2004)
- 23 III – Światowy Dzień Meteorologii
- (175) 23 III 1842 – Zm. Stendhal (właśc. Marie-Henri Beyle), pisarz francuski (ur. 23 I 1783)
- (105) 23 III 1912 – Ur. Wernher von Braun, specjalista techniki raketowej i kosmicznej, w III Rzeszy twórca pocisków V1 i V2, po 1945 roku pracujący dla USA (zm. 16 VI 1977)
- (70) 23 III 1947 – Zm. Stefan Tytus Dąbrowski, wybitny lekarz, biochemik, profesor, rektor Uniwersytetu Poznańskiego (1945-46), poseł na sejm II RP, patron szpitala w Puszczykowie (ur. 31 I 1877)
- 24 III – Narodowy Dzień Życia ustanowiony uchwałą Sejmu RP 27 sierpnia 2004 roku
- (135) 24 III 1882 – Zm. Henry Wadsworth Longfellow, poeta amerykański (ur. 27 II 1807)
- 25 III – Dzień Świętości Życia wprowadzony przez Kościół katolicki w Polsce na apel Jana Pawła II
- (155) 25 III 1862 – Ur. Gabriel Korbut, historyk literatury, bibliograf (zm. 9 I 1936)
- (40) 25 III 1977 – Powstanie Ruchu Obrony Praw Człowieka i Obywatela (ROPCiO)
- (190) 26 III 1827 – Zm. Ludwig van Beethoven, kompozytor niemiecki (ur. 17 XII 1770)
- (125) 26 III 1892 – Zm. Walt Whitman, poeta amerykański, twórca nowego stylu w poezji, dziennikarz (ur. 31 V 1819)

	27	III		– Międzynarodowy Dzień Teatru obchodzony w rocznicę otwarcia sezonu Teatru Narodów w Paryżu, w 1957 r.
(90)	27	III	1927	– Ur. Mścisław Rostropowicz, rosyjski muzyk, dyrygent, wiolonczelista i pedagog, obrońca praw człowieka (zm. 27 IV 2007)
(425)	28	III	1592	– Ur. Jan Amos Komensky, pedagog czeski, reformator szkolnictwa (zm. 15 XI 1670)
(80)	29	III	1937	– Zm. Karol Szymanowski, kompozytor, pianista, pedagog (ur. 3 X 1882)
(160)	30	III	1857	– Ur. Gabriela Zapolska (właśc. Korwin-Piotrowska, 1 v. Śnieżko-Błocka, 2 v. Janowska), pisarka, nowelistka (zm. 17 XII 1921)
(105)	30	III	1912	– Zm. Karol May, pisarz niemiecki (ur. 25 II 1842)
(285)	31	III	1732	– Ur. Józef Haydn, kompozytor austriacki (zm. 31 V 1809)
(135)	31	III	1882	– Ur. Korniej Igorowicz Czukowski (właśc. Nikołaj Wsiewołodowicz Korniejczukow), pisarz, teoretyk i historyk literatury, krytyk literacki i tłumacz rosyjski (zm. 28 X 1969)
(125)	31	III	1892	– Ur. Stanisław Władysław Maczek, generał (zm. 11 XII 1994)
(100)	31	III	1917	– Zm. Emil von Behring, bakteriolog niemiecki, wynalazca surowicy antytoksycznej: przeciwżółciwej i przeciwbłoniczej, laureat Nagrody Nobla w dziedzinie medycyny 1901

II. ZESTAWIENIA BIBLIOGRAFICZNE

Małgorzata Derwich

Dział Informacji Bibliograficznej i Regionalnej

WSPÓŁCZESNA LITERATURA DLA DZIECI I MŁODZIEŻY

Współczesna literatura dla dzieci i młodzieży to temat obszerny i wart naukowych dysertacji. Nie mamy aspiracji, by go w pełni omówić na łamach Poradnika. Natomiast chcemy się podzielić kilkoma spostrzeżeniami, bo to bardzo interesujące zagadnienie; pokazuje, jakie zmiany zaszły w ostatnich latach w naszym kraju. Nie ukrywamy także, iż – z racji pochodzenia – podkreślamy poznańskie wątki w tej dziedzinie.

Bogactwo barw i tytułów literatury dla najmłodszych czytelników może przyprawić o oczopląs i zawrót głowy. Większą trudnością jest wybór właściwej lektury. I tutaj w sukurs przychodzą nie tylko specjalistyczne instytucje, jak Polska Izba Książki, media (z prasowych tytułów szczególnie *Ryms*), ale także Internet, gdzie można znaleźć sporo blogów czytelniczych i poradnikowych, w tym prowadzonych przez zaangażowane mamy. Jednak zarówno w zestawieniach ekspertów (jednym z największych autorytetów jest tu Grzegorz Leszczyński) literatury dla dzieci, jak i praktyków (księgarzy, wydawców, jak np. Dwie Siostry, Hokus-Pokus czy Wytwórnia), powtarzają się te same tytuły i nazwiska. Pierwszym, w ostatnich latach przywoływanym najczęściej, jest Iwona Chmielewska.

Książka obrazowa

Bardzo dobrze znana w... Korei Południowej ilustratorka z Torunia pojawiła się w lutym 2012 ze swoimi „Myślącymi książkami” podczas Poznańskich Spotkań Targowych – Książka dla Dzieci i Młodzieży i... sprawiła *Kłopot*. Taki tytuł ma autorska książka Iwony Chmielewskiej, która wywołała spore zamieszanie w środowisku. Bowiem *Kłopot* w kilkunastu zdaniach, ale przede wszystkim – w obrazach mieści więcej treści niż niejedna powieść; a jest „kłopotliwą” pozycją, bo trudno ją zakwalifikować według dawnych standardów. Dopiero za sprawą Chmielewskiej picture book, czyli książka obrazkowa, została nareszcie doceniona także na polskim rynku. Można to dostrzec chociażby w nazewnictwie – dla podkreślenia wartości książek tego rodzaju,

z przymiotnika znika „infantylizująca” literka „k” i mamy obecnie „książkę obrazową”. Ale zanim nastąpiło takie przewartościowanie, książki Chmielewskiej zdobyły międzynarodowe laury, w tym nagrodę Bologna Ragazzi Award, nazywaną „ilustratorskim Oscarem”, za *Oczy (to nie tylko opowieść o darze widzenia w świecie poznawanym i osvajanym za pomocą zmysłów, ale także o jego braku, ułomności i niewystarczalności)*, w Polsce wydane w 2015 roku. To dopiero trzecia w pełni autorska książka obrazowa tej autorki w kraju, po *Pamiętniku Blumki (o przesłaniu doktora Korczaka)*, opublikowanym przez poznańską Media Rodzinę oraz właśnie po książce *Kłopot*, której drugie już wydanie przygotowała *Wytwórnia*.

Odświeżanie klasyki dla dzieci

Fenomen Chmielewskiej sprawił, że zaczęto też trochę inaczej patrzeć na „klasykę” książek obrazkowych, do których należy zaliczyć *Tam, gdzie żyją dzikie stwory* Maurice’a Sendaka (a to pozycja z lat 60. XX wieku), Simmsa Tabacka *Plaszcz Józefa*, a z naszych rodzimych publikacji między innymi: *Zielony i Nikt* Małgorzaty Strzałkowskiej z ilustracjami Piotra Fąfrowicza, Liliany Bardijewskiej *Zielony wędrowiec* z ilustracjami Adama Kiliana czy znakomite ilustracje Józefa Wilkonia np. do książki *Rzecz o tym jak (paw wpadł w staw)* Agnieszki Wolny-Hamkało.

Z okazji Międzynarodowego Dnia Książki dla Dzieci (obchodzonego co roku 2 kwietnia, w dzień urodzin Hansa Christiana Andersena) Gdańskie Wydawnictwo Oświatowe przygotowało listę KSIĄŻEK DOBRYCH DLA DZIECI w szkole, w dwóch kategoriach wiekowych. Na liście znalazło się wiele publikacji, które mogłyby trochę przewietrzyć i odmłodzić szkolne listy lektur. Oprócz wyżej wymienionych znalazły się takie nazwiska jak Marcin Szczygielski (najlepszy polski autor fantastyki dla niedorosłych odbiorców; jego *Czarny młyn* jest jedną z ciekawszych opowieści z pogranicza reportażu, science-fiction i powieści przygodowej, z motywem dzieci ratujących świat; natomiast młodzieżowa *Omega*, obfituje w liczne zwroty akcji i dynamikę charakterystyczną nie tylko dla gry komputerowej, ale i dla współczesnego świata), Aleksandra i Daniel Mizielińscy (ich *Mapy* to bodaj najpopularniejsza za granicą polska książka obrazowa, świetny przykład *non-fiction* w odświeżeniu geograficznej), Grzegorz Kasdepke (niemal wszystkie z ponad jego 40. tytułów uzyskały status bestsellera, m.in. *Kacperiada* czy *Horror, czyli skąd się biorą dzieci*. Za twórczość dla najmłodszych zdobył np. Nagrodę Literacką im. Kornela Makuszyńskiego, dwukrotnie nagrodę Edukacja XXI, Nagrodę im. Kallimacha, a Fundacja „ABCXXI – Cała Polska czyta dzieciom” uznała *Detektywa Pozytywkę* za jedną z dziesięciu najlepszych książek dla dzieci minionej dekady), Anna Onichimowska (autorka ponad czterdziestu książek – głównie dla dzieci i młodzieży,

scenariuszy, sztuk teatralnych, telewizyjnych i radiowych, laureatka licznych prestiżowych nagród krajowych i zagranicznych, np. *Dobry potwór nie jest zły* otrzymał Nagrodę Literacką im. Kornela Makuszyńskiego, a *Najwyższa góra świata* została wpisana na Listę Honorową IBBY), nieco zapomniany jako pisarz Maciej Wojtyszko (jeden z najlepszych polskich autorów fantastyki dla dzieci; np. jego detektywistyczna powieść *Tajemnica szyfru Marabuta*, dziejąca się w społeczności fantastycznych stworzeń znanych z powieści *Bromba i inni*, świetnie się wpisuje w popularny obecnie w kulturze kierowanej do dzieci trend zachęcający do filozofowania) czy Michael Ende (wydana w 1973 roku *Momo* okazała się książką profetyczną – historia dziecka, które ma uratować świat, nadal może być doskonałym punktem wyjścia do dyskusji o współczesności i potędze człowieczeństwa) oraz Guus Kuijer (laureat Astrid Lindgren Memorial Award – najbardziej prestiżowej nagrody w dziedzinie literatury dziecięcej i jego najgłośniejsza *Książka wszystkich rzeczy* o chłopcu, który widzi to, czego nie widzi nikt inny).

Jak zostało już powiedziane – ogromną wartością współczesnych książek jest doskonała szata graficzna. Do listy nazwisk wybitnych ilustratorów dla dzieci należy jeszcze dodać australijskiego twórcę Sauna Tana (w Polsce dostępny jest jego *Przybysz*, graphic novel, czyli książka składająca się wyłącznie z ilustracji, przeznaczona dla dzieci ze starszych klas szkoły podstawowej, gdyż porusza takie tematy jak emigracja, „inność”, ludzka umiejętność przetrwania), Roberto Innocentiego (twórcę ilustracji m.in. do *Czerwonego Kapturka w wielkim mieście* Aarona Frischa, współczesnego odczytania bajki o Czerwonym Kapturku i umiejętności poruszania się w „dżungli miasta”), a z polskich Marię Ekię i Agatę Dudek.

W ostatnich latach nobilitację zyskał także komiks – nie tylko jako dzieło sztuki (i nie wyłącznie pop kultury), ale element literatury; nie tylko dla dzieci, ale i dorosłych.

Rewolucja Harry’ego Pottera

Natomiast jeśli chodzi o tradycyjne czytelnictwo w Polsce, to takim przełomem było 16 lat temu pojawienie się pierwszej z siedmiu powieści J.K. Rowling, (właśc. Joanne Rowling) o Harrym Potterze. *Harry Potter i Kamień Filozoficzny* ukazał się w Wielkiej Brytanii w 1997 roku, a w Polsce – dokładnie 30 sierpnia 2000 roku. Wydania powieści o czarodziejach podjęło się poznańskie wydawnictwo Media Rodzina. Czas między premierą angielską a polską kolejnych części (w przekładach Andrzeja Polkowskiego) skracał się coraz bardziej, a od czwartego tomu publikacja *Harry’ego Pottera* stała się celebrowanym, multimedialnym wydarzeniem. Seria „sprzedała” się w Polsce w liczbie ponad 5 mln egzemplarzy, zapewniając sukces wydawnictwu. *Harry’ego* czytają

(i oglądają na ekranie) nie tylko dzieci, a fabuła i określenia z tej książki (np. mugol – oznaczające osobę zwyczajną, pozbawioną mocy magicznej) weszły do powszechnego obiegu.

Poznańskie wydawnictwo ma wyczucie, jeśli chodzi o współczesną literaturę dla dzieci i młodzieży. Poza serią z Harrym Potterem Media Rodzina wydała również sagę *Opowieści z Narni* C.S. Lewisa oraz dla młodzieży trylogię Suzanne Collins pt. *Igrzyska śmierci*. Wydaje również serię książek o Panu Kuleczce autorstwa Wojciecha Widłaka z ilustracjami Elżbiety Wasiuczyńskiej (oboje zostali nagrodzeni przez Polską Sekcję IBBY), serię opowieści „Ciocia Jadzia” Elizy Piotrowskiej oraz cykl „Baśnie świata”. W ramach cyklu „Klasyka w nowych szatach” wydawnictwo opublikowało nowe przekłady baśni braci Grimm, Hansa Christiana Andersena, *Opowieść wigilijną* Charlesa Dickensa czy *Pinokia* Carlo Collodiego z ilustracjami Roberto Innocentiego.

Czytelnicze evergreeny (z ang. *wiecznie zielony*, przebój zachowujący trwałą popularność)

Baśniowa klasyka (Andersen, ale także nasi Brzechwa i Tuwim), z ponadczasowymi ilustracjami Jana Marcina Szancera to domena również poznańskiej Oficyny Wydawniczej G&P. To także literatura, po którą chętnie sięgają babcie i dziadkowie, by poczytać wnuczętom; a przy okazji przypomnieć sobie swoje dzieciństwo. W ten sposób tworzy się międzypokoleniowy kod kulturowy. Podobną misję spełnia inna klasyczna i popularna seria – z czarnym kotem w czerwonych butach. Symbol „Naszej Księgarni” pojawił się na okładkach prawie sześćdziesiąt lat temu, ale maksyma wpisana w kocie logo: „Moje książeczki”, zachęca do czytania kolejne pokolenia. Wydawnictwo postanowiło przypomnieć najpiękniejsze książki dzieciństwa po sukcesie kolekcji „Poczytaj mi, mamo”.

Współcześni rodzice chętniej sięgają po literaturę skandynawską, która stanowi domenę wydawnictwa Zakamarki. Wydawnictwo powstało w 2007 roku w Poznaniu i początkowo należało do szwedzkiej grupy wydawniczej. Posiada wyłączne prawo do publikowania w Polsce wcześniej u nas nieobecnych książek obrazkowych Astrid Lindgren. Dzięki temu do rąk polskich czytelników trafiły nowe historie o Pippi, Emilu czy niezwykłych dzieciach z Bullerbyn ([hit czytelniczy wszech czasów – od tej lektury zaczynała się fascynacja czytaniem wielu pokoleń](#)) z oryginalnymi ilustracjami. Zakamarki publikują pozycje z wartościową treścią, dopracowanym językiem i niesztampową ilustracją. Deklarują, że tworzą książki z pasją, humorem i indywidualizmem, a nie pod dyktando komercyjnej mody. W ciągu dziewięciu lat działalności ukazało się tutaj ponad 200 tytułów.

Od baśni do fantasy

Do tej pory wiele zostało powiedziane o książce dla najmłodszego odbiorcy. Ale to podstawa, bez której trudno później przystąpić do dalszej lektury. Ekspert od literatury dla dzieci – Grzegorz Leszczyński twierdzi, że *w baśniach jest wszystko*. I że trudno bez znajomości baśni przejść na następny poziom (po angielsku: level – posługując się nomenklaturą gier komputerowych), czyli *fantasy*, tak popularny wśród współczesnej młodzieży. *Fantasy* to gatunek literacki (lub filmowy), używający magicznych i innych nadprzyrodzonych motywów jako pierwszorzędnego składnika fabuły, czasu, miejsca akcji i postaci. Pojęcie *fantasy* jest dość pojemne. W szerszym znaczeniu wywodzi się od starożytnych mitów i legend. W kulturze popularnej gatunek *fantasy* zdominowany jest przez odmianę mediewistyczną, zwłaszcza od czasu ogólnoświatowego sukcesu *Władcy pierścieni* (1954) i innych dzieł J.R.R. Tolkiena (*Hobbit*, pierwsze wydanie w 1937 roku) wchodzących w skład mitologii Śródziemia.

Zanim – w późnych latach 60. XX wieku – *fantasy* zyskało popularność i wkroczyło do głównego nurtu kulturowego, warto przypomnieć, że w latach czterdziestych i pięćdziesiątych poprzedziły je opowieści *sword&sorcery* (miecza i czarów) o Conanie Barbarzyńcy (1932-1936) Roberta E. Howarda, naśladowane przez innych autorów. Kilka innych serii, takich jak wspomniane wcześniej *Opowieści z Narni* Clive'a Staplesa Lewisa czy *Ziemiomorze* Ursuli K. Le Guin utwierdziło pozycję gatunku. Autorzy czerpali inspirację nie tylko z „klasycznych” mitologii starożytnych Egipcjan, Greków i Rzymian, ale i ludów skandynawskich, celtyckich, prekolumbijskich, anglosaskich (w tym ze szczególnie lubianej legendy arturiańskiej), słowiańskich, jak również judeochrześcijańskich czy bliskowschodnich. Istoty mityczne lub baśniowe jak: elfy, krasnoludy, trolle, gobliny, smoki, wiedźmy, gargulce, centaury, jednorożce, driady oraz te noszące znane wcześniej z literatury imiona Baldur, Artur, Odys, Thor, Morgan czy Merlin zaważadnęły na nowo wyobraźnię młodych czytelników, pewnie także dlatego, że zyskały współczesny i bardziej ludzki wymiar.

W latach 70. pojawili się nowi autorzy jak Terry Pratchett czy Andrzej Sapkowski. Oni nie do końca odtwarzają, co równie często przetwarzają, przerysowują i parodiują. Znajdziemy tu cały przekrój gatunków literackich i idei, od religijnej przypowieści, baśni chrześcijańskiej, przez romans heroiczny, epos, dramat obyczajowy, fantazję polityczną, aż do horroru, love story, powieści psychologicznej czy komedii. Pratchett (właśc. Terence David John Pratchett 1948-2015) – brytyjski pisarz *fantasy* i science fiction, jest najbardziej znany jako autor cyklu *Świat Dysku*. Jego pierwsza powieść *Dywan* została opublikowana w 1971. Natomiast pierwsza książka z serii *Świat Dysku – Kolor magii* – ukazała się w 1983 i od tego momentu autor kończył średnio dwie książki rocznie. W latach 90. był autorem, którego książki najlepiej się sprzedawały w Wielkiej

Brytanii. W XXI wieku spadł na drugie miejsce (po J.K. Rowling), choć do 2007 roku sprzedano 50 milionów jego książek. Inne jego dzieła to m.in. *Trylogia Johnny'ego Maxwella* i *Trylogia Nomów*. Współpracował także przy adaptacjach swojej twórczości na potrzeby sztuk teatralnych i gier komputerowych.

Wiedźmin – towar eksportowy

Podobną drogę przeszedł polski autor *fantasy* – rówieśnik Pratchetta (ur. 1948), łodzianin Andrzej Sapkowski. Twórca kultowego wiedźmina, z wykształcenia ekonomista, jest najczęściej – po Stanisławie Lemie – tłumaczonym polskim autorem fantastyki. Jednak to do niego należy od kilku lat palma pierwszeństwa jako najbardziej popularnego współczesnego pisarza. Karierę literacką zaczynał tłumaczeniami ([przekładając na język polski opowiadanie Słowa Guru Cyryla M. Kornblutha w „Fantastyce”](#)), ale popularność zdobył cyklem opowiadań i pięciotomową sagą o wiedźminie (pierwsze opowiadanie ukazało się w grudniu 1986 w miesięczniku „Fantastyka”). Oprócz tego wydał esej o Rycerzach Okrągłego Stołu *Świat króla Artura. Maladie*, leksykon miłośnika *fantasy* *Rękopis znaleziony w Smoczjej Jaskini*, poradnik dla osób zaczynających grać w RPG, powieści z cyklu o Reinmarze z Bielawy (*Trylogia husycka*), powieść *Żmija* oraz wiele opowiadań i artykułów w czasopismach i zbiorach opowiadań. Jego książki zostały przetłumaczone na blisko dwadzieścia języków. Sapkowski jest laureatem wielu nagród literackich polskich i zagranicznych, w tym Paszportu Polityki oraz pięciokrotnie nagrody im. Janusza A. Zajdla. W czerwcu 2009 r. został nagrodzony David Gemmel Award for Fantasy za *Blood of Elves* – angielskie wydanie pierwszego tomu sagi o wiedźminie *Krew elfów*. Na podstawie jego literatury powstały: komiks *Wiedźmin* (6 zeszytów w latach 1993-1995), film pełnometrażowy i serial telewizyjny, gra fabularna, karciana, wreszcie – komputerowa gra RPG *Wiedźmin* (premiera 26 października 2007 roku), *Wiedźmin 2: Zabójcy Królów* (17 maja 2011 roku) oraz wydany przez warszawskie studio CD Projekt RED *Wiedźmin 3: Dziki Gon* (19 maja 2015 roku).

I właśnie w formie gry *Wiedźmin* stał się najlepszym polskim produktem eksportowym.

– *Polska kinematografia lub literatura mogą tylko pomarzyć o takim sukcesie, co polskie gry* – pisał publicysta natemat.pl. *Barack Obama zapewne o „Quo Vadis” – naszym najdroższym filmie w historii, wyprodukowanym za 76 milionów złotych – nie słyszał. Wiedźmina zaś najpierw dostał w prezencie, a potem wspominał go w swoim przemówieniu.* Gdy za *Wiedźmina* wziął się Tomasz Bagiński – reżyser, animator, autor efektów specjalnych do filmów i gier komputerowych, nominowany do Oscara za *Katedrę* – mówi się nawet o możliwości hollywoodzkiej kariery tej kultowej postaci (i polskiej kinematografii).

Quo vadis z Sienkiewiczem?

Pozostaje mieć nadzieję, że gry komputerowe i filmy wpływać będą na popularność literatury. W każdym razie o tym świadczy tak wysoka pozycja Andrzeja Sapkowskiego w czytelnictwie wśród młodzieży (i nie tylko). Jak wynika z dorocznego raportu Biblioteki Narodowej (czy plebiscytu Wyboru Literackie), najpopularniejszy wśród klasyków jest nadal Henryk Sienkiewicz. Jednakże wśród najmłodszej populacji czytelników rysuje się pewien paradoks. Z jednej strony młodzież narzeka, że powieści Sienkiewicza są nudne (bo zbyt obszerne, a mowa bohaterów – np. stylizowana na staropolską – niezrozumiała), a z drugiej strony deklaruje, że czyta właśnie jego! Czy wynika to z faktu, że Sienkiewicz jest nadal obecny w kanonie lektur polskich? Najwcześniej w szkole podstawowej (także w nowym kanonie) młodzi czytelnicy spotykają się z opowiadaniem o *Janku Muzykancie* i powieścią *W pustyni i w puszczy*. Obie te pozycje młodzież uważa za „niedzisiejsze”, a starsi dodają uwagi o ich archaizmie, zaściankowości i rasizmie. Z kolei zwolennicy Sienkiewicza wskazują, że współcześnie jego dzieła można odczytywać jako przypowieści o talencie (Janko), odwadze, patriotyzmie i odpowiedzialności (Stas̄ Tarkowski) albo po prostu – jako dobrą, polską literaturę, której znajomość pomaga w odnalezieniu tożsamości kulturowej. Na *Trylogii* wychowywano się kilka pokoleń Polaków, na jej podstawie kształtowali swój patriotyzm, romantyczną wizję narodu oraz polskiego rycerza (choć, jak wynika z wykładu dr. hab. Marka Wedemanna wygłoszonego w stulecie śmierci Henryka Sienkiewicza, w jego poznańskim Muzeum, *Trylogia* w wersji kieszonkowej była broszurą, która podczas I wojny światowej miała kształtować waleczność żołnierzy, nie tylko polskich, ale różnych narodowości, często po przeciwnych stronach barykady). „Wychowankami” Sienkiewicza mienili się m.in. Marszałek Józef Piłsudski, Bolesław Wieniawa-Długoszewski, ale i Jarosław Iwaszkiewicz czy Stefan Żeromski.

Tylko czy młodzieży, która tak licznie uczestniczy w edukacji w ramach najlepszego europejskiego programu Erasmus, pomoże w komunikacji z rówieśnikami w świecie np. *Trylogia* czy *Krzyżacy*? Oni mają już inną trylogię – *Igrzyska śmierci* Suzanne Collins (oprócz tytułowych *Igrzysk śmierci* w skład trylogii wchodziły tomy *W pierścieniu ognia* i *Kosogłós*), o bohaterkiej nastolatce Katniss, która ma w sobie odwagę i determinację, żeby samotnie przeciwstawić się imperium zła. I nawet sienkiewiczowskie *Quo vadis*, najbardziej „światowe” dzieło literatury polskiej, nie będzie dla młodych Polaków platformą porozumienia w „globalnej wiosce” o różnych wyznaniach.

Co jeszcze czyta współczesna młodzież w coraz krótszym czasie wolnym? Na przykład *Zmierzch*, czyli sagę o wampirach. Podobno na targach książki poszła fama, że *wampiry powoli się kończą*. Za to: *kryminały się jeszcze*

sprzedają. Ale to oficjalnie „lektury wyklęte”. Czy trafią do innego kanonu – „Lektur zakazanych”? Taki epitet, przynajmniej dla młodzieży w wieku *chmurnym*, czyli w nastoletnim okresie buntu, może okazać się walorem, a nawet... zachętą do czytania.

BIBLIOGRAFIA

Pozycje zwarte:

1. BAŚNIE z całego świata / wybór Grzegorz Leszczyński ; il. Józef Wilkoń ; projekt graf. Grażyna Lange. – Warszawa : Wydawnictwo Nowa Era, 2006. – 288 s.
2. KSIĄŻKI pierwsze, książki ostatnie? : literatura dla dzieci i młodzieży wobec wyzwań nowoczesności / Grzegorz Leszczyński ; Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich. – Warszawa : Wydawnictwo Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich, 2012. – 183 s.
3. KULTUROWE konteksty baśni. T. 2, W poszukiwaniu straconego królestwa / pod red. Grzegorza Leszczyńskiego. – Poznań : Centrum Sztuki Dziecka, 2006. – 288 s.
4. MAGICZNA biblioteka : zbójckie księgi młodego wieku / Grzegorz Leszczyński. – Warszawa : Centrum Edukacji Bibliotekarskiej, Informacyjnej i Dokumentacyjnej im. Heleny Radlińskiej, 2007. – 208 s.
5. NAJPIEKNIJSZE mity dla dzieci / napisał Grzegorz Kasdepke ; il. Witold Vargas ; [wybór i wstęp Grzegorz Leszczyński]. – Warszawa : „Wilga”, 2004. – 53 s.
6. POLSKIE baśnie i legendy / wybór Grzegorz Leszczyński ; il. Maria Ekier ; projekt graf. Grażyna Lange. – Warszawa : Wydawnictwo Nowa Era, 2006. – 294 s.
7. WIELKIE małe książki : lektury dzieci i nie tylko / Grzegorz Leszczyński. – Poznań : Media Rodzina, 2015. – 311 s.

Artykuły:

1. BÓJCIE się MUGOLE / autor. W: *G a z . W y b o r c z a .* – 2016, nr 268, s. 14
2. DLACZEGO czytamy coraz mniej / Milena Rachid Chehab. W : *G a z . W y b o r c z a .* – 2016, nr 62, s. 13
3. DLACZEGO King pisze Sienkiewiczem / Wojciech Orliński. W : *G a z . W y b o r c z a .* – 2016, nr 146, s. 18

4. DOKTOR Pinokio pociesza dzieci / Jerzy Celichowski, Magda Gacyk, Jarosław Mikołajewski, Waław Radziwinowicz, Bartosz T. Wieliński. W: *Gaz. Wyborcza*. – 2016, nr 288, s. 36-37
5. KANON zbyt łatwych lektur / Zofia Zasacka ; rozm. przepr. Justyna Suchecka. W: *Gaz. Wyborcza*. – 2016, nr 283, s. 6
6. KOGO będzie obchodził Sienkiewicz? / Tadeusz Sobolewski. W: *Gaz. Wyborcza*. – 2016, nr 126, s. 19
7. LUKE Skywalker, ty nad poziomy wylatuj / Marcin Napiórkowski ; rozm. przepr. Katarzyna Wężyk. W: *Gaz. Wyborcza*. – 2016, nr 288, s. 38-39
8. MASZYNA do czytania / Wojciech Kuczok. W: *Gaz. Wyborcza*. – 2016, nr 68, s. 10
9. MICKIEWICZ wyrzucił Lema / Anna Jarmuż. W: *Głos Wielkop.* – 2016, nr 288, s. 3
10. NAJLEPSZY uczeń Sienkiewicza / Bohdan Urbanowski. W: *Gaz. Polska*. – 2016, nr 23, s. 41-43
11. NIE przeszkadzaj, bo #terazczytam / Natalia Szostak, Justyna Suchecka. W: *Gaz. Wyborcza*. – 2016, nr 104, s. 13
12. PAN Tadeusz daje szkołę / Andrzej Waśko ; rozm. przepr. Justyna Suchecka i Olga Szpunar. W: *Gaz. Wyborcza*. – 2016, nr 288, s. 34-35
13. POCZYTAJ mi, szkoło / Marcin Wicha. W: *Gaz. Wyborcza*. – 2016, nr 284, s. 14
14. POLACY przestają czytać książki / Magdalena Naęcz. W: *Głos Wielkop.* – 2016, nr 63, s. 13
15. REFORMA Zalewskiej – czego będą uczyć / Justyna Suchecka. W: *Gaz. Wyborcza*. – 2016, nr 280, s. 5
16. STAN czytelnictwa w Polsce – 2015 r. : raport Biblioteki Narodowej. W: *Poradnik Bibliotekarza*. – 2016, nr 5, s. 18-20
17. UŻYWAJMY Sienkiewicza! / Ryszard Koziółek ; rozm. . przepr. Jakub Nowacki. W: *Tyg. Powszechny*. – 2016, nr 13, s. 72-75
18. ZAKAZUJE się nakazywać / Jakub Kornhauser. W: *Gaz. Wyborcza*. – 2016, nr 288, s. 39
19. ZEMSTA Mikołajka : projekt podstawy programowej języka polskiego w szkole podstawowej. W: *Gaz. Wyborcza*. – 2016, nr 288, s. 35

Netografia:

http://bibliotekarzlubuski.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=343:literatura-dla-dzieci-i-modziey-wobec-wyzwa-wspoczesnoci-

pokonferencyjne-przemylenia&catid=39:woko-czytelnictwa-dzieciecego&Itemid=58

<http://culture.pl/pl/kategoria/komiks/artykuly>

<http://culture.pl/pl/tworca/iwona-chmielewska>

<http://culture.pl/pl/wydarzenie/kanon-ksiazek-dla-dzieci-i-mlodziezy>

<https://gwo.pl/ksiazki-dobre-dla-dzieci-p4017>

<http://ilp.uw.edu.pl/strona-glowna-ilp/studia-podyplomowe/literatura-dla-dzieci-i-mlodziezy/>

<http://www.institutksiazki.pl/p,czasopisma,,28512,rynek-ksiazki-dla-dzieci-jest-bardzo-zroznicowany.html>

<http://ksiazki.wp.pl/gid,14657704,tytul,Nie-wolno-Ci-tego-czytac-25-zakazanych-ksiazek,galeria.html?ticaid=11842e>

<http://lubimyczytac.pl/ksiazki/polka/400/literatura-dla-dzieci-i-mlodziezy>

<http://natemat.pl/105307,najlepszy-polski-produkt-eksportowy-wiedzmin-dying-light-nasze-gry-podbijaja-swiat-a-my-wciaz-tego-nie-doceniamy>

<http://www.obliczakultury.pl/gry/163-wydarzenia/2718-tydzien-ksiazek-zakazanych-2015>

<http://tylkodlamam.pl/80-najlepszych-ksiazek-dla-dzieci/>

http://www.wbp.olsztyn.pl/bwm/3-4_04-ie/lit2.htm

https://pl.wikipedia.org/wiki/Literatura_dla_dzieci_i_m%C5%82odzie%C5%BCy

<http://wyborcza.pl/1,75410,19328238,tomasz-baginski-o-pracach-nad-filmem-wiedzmin-w-hollywood.html>

<http://zwierciadlo.pl/kultura/wspolczesna-literatura-dziecieca-co-czytac-dzieciom>

Andrzej Dudziak

Dział Informacji Bibliograficznej i Regionalnej

HISTORIA POLSKIEGO FILMU

Początków historii polskiego kina należy szukać w ostatniej dekadzie XIX wieku. Wówczas na ziemiach polskich dokonano szeregu wynalazków. Kazimierz Prószyński opracował pleograf (1894 – aparat łączący funkcję kamery

i projektora), Piotr Lebedziński skonstruował kinematograf (1895) a Jan Szczepaniak był autorem metody produkcji filmu barwnego oraz własnej wersji kinematografu.

Pierwszy pokaz filmowy odbył się 18 lipca 1896 roku, jednak użyto wtenczas kinematografu spółki Edisona. Natomiast pierwsza projekcja kinowa została zrealizowana 14 listopada 1896 roku w Krakowie przez ekipę operatorską Louisa Lumiere'a.

Kazimierz Prószyński był także autorem pierwszych filmów z udziałem polskich aktorów. W 1902 roku nakręcił dwa krótkie filmy: „Powrót birbanta” oraz „Przygodę dorożkarza”. Sześć lat później powstały filmy fabularne: „Pruska kultura” (zachowany do dzisiaj) oraz komedia „Antoś po raz pierwszy w Warszawie” uważana za pierwszy polski film prezentowany w kinach.

Zaczęły powstawać wytwórnie filmowe. Najbardziej znaną i prężną był „Sfinks” założony przez Aleksandra Hertza w 1909 roku. W tym okresie filmowano aktualne wydarzenia oraz rodzimą prozę. Szybko jednak zmieniono profil produkcji na filmy popularne, głównie melodramaty m.in. o wymowie patriotycznej.

Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości nastąpił szybki rozwój przemysłu filmowego. Była to ciągle epoka filmu niemego. W latach 1919-1922 dominowała produkcja filmów propagandowych, co miało związek z prowadzonymi działaniami wojennymi. Po utrwaleniu niepodległości filmy patriotyczne przeplatały się z melodramatami i komediami czy filmami przygodowymi. Problematyka społeczna była wykorzystywana w filmach sensacyjnych i kryminalnych. W 147 ośrodkach powstało ponad 300 filmów. Sławę zyskała wówczas Pola Negri, późniejsza gwiazda kina światowego. Największe indywidualności reżyserskie tego okresu to: W. Biegański, E. Puchalski i L. Trystan, a za najbardziej wartościowy film uchodzi debiut J. Lejtesa „Huragan” (1928). W latach trzydziestych film wzbogacono o dźwięk. W tej technice po raz pierwszy w Polsce zrealizowano „Moralność pani Dulskiej” (1930). Największy wpływ na kształt kina polskiego lat trzydziestych wywarli tacy twórcy jak: M. Waszyński, J. Gardan, M. Krawicz, L. Buczkowski a zwłaszcza J. Lejtes.

Wybuch II wojny światowej oraz okupacja niemiecka uniemożliwiły realizację filmów w Polsce. Poza granicami kraju powstawały grupy zdjęciowe podlegające różnym instytucjom. Przy Rządzie RP w Wielkiej Brytanii powstały m.in. filmy „To jest Polska” (1940 – A. Cękałskiego); „Kraj mojej matki” (1943 – R. Gantkowskiego), a przy oddziałach wojskowych armii Andersa M. Waszyński zrealizował: „Monte Cassino” (1944) oraz „Wielką drogę” (1946) – syntezę wojennych losów Polaków. Filmowcy, którzy pozostali w ZSRR utworzyli Czołówkę Filmową (później Wytwórnia Filmowa WP). Tam powstał dokument: „Majdanek – cmentarzysko Europy” (1946 – A. Forda).

Władza powojenna właśnie tej grupie, wywodzącej się z I Dywizji im. Tadeusza Kościuszki, powierzyła zorganizowanie nowej, upaństwowionej kinematografii. W listopadzie 1945 roku powołano Przedsiębiorstwo Państwowe „Film Polski”, które uzyskało monopol na realizację filmów. Choć obiecywano model kina społecznie użytecznego w praktyce instytucja ta uprawiała polityczną propagandę. Ambitniejsze projekty były zniekształcane na skutek ingerencji cenzury. Mimo wspomnianych ograniczeń zdołano nakręcić m.in. filmy: „Zakazane piosenki” (1946) i „Skarb” (1948) – L. Buczkowskiego; „Ostatni etap” (1948) – W. Jakubowskiej; „Ulica Graniczna” (1949) – A. Forda.

W 1949 roku władze PRL przyjęły realizm socjalistyczny jako jedyną metodę twórczą w kinie. Stopniowe wyzwolenie od socrealizmu zapewнили debiutujący po wojnie reżyserzy. Takie dzieła jak „Celuloza” (1953 – J. Kawalerowicza), „Pokolenie” (1954 – A. Wajdy) czy „Godziny nadziei” (1955 – J. Rybkowskiego) nosiły ślady fascynacji włoskim neorealizmem, ukazywały świat za pośrednictwem obrazu. Próbą przedstawienia prawdziwego życia były filmy dokumentalne a „Człowiek na torze” (1956) A. Munka wręcz rozprawą ze stalinizmem. Inną formą wyrazu twórców stały się produkcje ukazujące tragiczną wizję świata poprzez historię Polski, której byli świadkami. Do takich filmów można zaliczyć: „Kanał” (1956) i „Popiół i diament” (1958) A. Wajdy; „Eroicę” (1957) i „Zezowate szczęście” (1959) A. Munka; „Pigułki dla Aurelii” (1958) S. Lenartowicza. Zyskały one popularność w kraju i olbrzymi rozgłos za granicą. Zaczęto wówczas mówić o polskiej szkole filmowej traktowanej jako wypowiedź pokolenia, którego reprezentantami byli także aktorzy Zbigniew Cybulski i Tadeusz Janczar, scenarzysta J.S. Stawiński czy operatorzy J. Lipman i J. Wójcik. Kanon tej szkoły uzupełniany był przez dzieła wyrażające odmienne widzenie świata. Tak zwany nurt plebejski reprezentowali Stanisław Różewicz i Kazimierz Kutz, a indywidualne style wypowiedzi przedstawili Jerzy Kawalerowicz i Wojciech J. Hass. Nowofalowy model kina wyrażali: Tadeusz Konwicki („Ostatni dzień lata”, 1958). Nową obyczajowość twórczo ukazali Jerzy Morgenstern („Do widzenia, do jutra”, 1960) i Roman Polański („Nóż w wodzie”, 1961). Na skutek interwencji władz (tajna Uchwała Sekretariatu KC PZPR z czerwca 1960 roku) powstrzymano rozwój tej tematyki w polskim kinie. Tragiczną wizję najnowszej historii Polski zastąpiono dziełami propagandowo-heroicznymi czy komediowymi. Nową domeną stał się wówczas „gigant historyczny”, co zaowocowało także oryginalnymi dokonaniem: „Rękopis znaleziony w Saragossie” (1964 – W. Hassa) czy „Faraon” (1965 – J. Kawalerowicza).

Odnowa polskiego kina rozpoczęła się po kryzysie politycznym 1968 roku. Do głosu doszli reżyserzy, którzy wprowadzali nową problematykę jak K. Zanussi „Struktura kryształu” (1969), E. Żebrowski „Ocalenie” (1972), M. Piwowski „Rejs” (1970). Odważną ingerencję w sprawy społeczne zaproponowali twórcy

filmu dokumentalnego. W tym okresie powstały filmy K. Kutza („Sól ziemi czarnej” 1969; „Perła w koronie” 1971), twórcze adaptacje klasyki literackiej A. Wajdy („Wesele” 1972, „Ziemia obiecana” 1974), T. Konwickiego („Jak daleko stąd jak blisko” 1971), W. Hasa („Sanatorium pod Klepsydrą” 1973). Sukcesem okazały się dwa wielkie widowiska: „Potop” (1974 – J. Hoffmana) i „Noce i dnie” (1975 – J. Antczaka).

Druga połowa lat siedemdziesiątych wiąże się z dziełami określanymi wspólnym mianem „kina moralnego niepokoju”. Zaliczamy do nich m.in. takie filmy jak: „Człowiek z marmuru” (1977 – A. Wajdy); „Personel” (tv, 1975), „Spokój” (tv, 1976) i „Amator” (1979) K. Kieślowskiego; „Barwy ochronne” (1976) i „Constans” (1980) K. Zanussiego; „Wodzirej” (1977) F. Falka; „Aktorzy prowincjonalni” A. Holland (1979) czy „Kung-fu” (1979) J. Kijowskiego. Prawdę zaczęły również odzwierciedlać filmy popularne. Wyrazem uznania dla polskiej kinematografii stała się Złota Palma w Cannes dla „Człowieka z żelaza” (1981) A. Wajdy.

Wszechstronny rozwój polskiego kina został zahamowany przez wprowadzenie stanu wojennego w grudniu 1981 roku. Na możliwość prezentacji musiały czekać wiele lat takie filmy jak: „Przypadek” (1981, 1987) K. Kieślowskiego; „Kobieta samotna” (1981, 1988) A. Holland; „Matka królów” (1982, 1987) J. Zatorskiego; „Przesłuchanie” (1982, 1989) R. Bugajskiego. Podejmowano nieliczne próby zmierzenia się ze współczesnością, do których można zaliczyć „Nadzór” (1984) W. Saniewskiego czy „Bez końca” (1984) K. Kieślowskiego. W tym okresie triumfy święciło kino popularne. Jednakże światowy rozgłos zdobył K. Kieślowski jako autor Dekalogu (1988-1989)

Przemiany ustrojowe 1989 roku spowodowały przeobrażenia organizacyjne; skończył się monopol państwa na produkcję filmów, zmianie uległ także sposób finansowania kinematografii. W wolnym kraju powstały m.in. takie filmy jak trylogia „Trzy kolory” (1993-1994) K. Kieślowskiego; „Ogniem i mieczem” (1999) J. Hoffmana czy „Pan Tadeusz” (1999) A. Wajdy.

Powszechne uznanie dla polskiego kina znalazło wyraz w licznych nagrodach i wyróżnieniach (m.in. nominacje do Oscara) dla polskich filmów i ich twórców. Jednakże do tej pory jedynym polskim filmem, który zdobył Nagrodę Akademii Filmowej (Oscara) w 2015 roku jest „Ida” Pawła Pawlikowskiego. W świecie filmu znany i ceniony jest dorobek Andrzeja Wajdy (Oscar za całokształt twórczości – 2000), Krzysztofa Kieślowskiego, Romana Polańskiego, Jerzego Skolimowskiego czy Krzysztofa Zanussiego.

Z okazji 70. rocznicy premiery „Zakazanych piosenek” przypominamy dorobek polskiej kinematografii. Prezentowane zestawienie bibliograficzne zawiera wybór pozycji zwartych od 1979 roku. Obszerność materiałów spowodowała konieczność ograniczenia zestawienia. Trzeba było zrezygnować z artykułów oraz monograficznych książek o reżyserach i aktorach. Całość zamieszczonego

opracowania podzielono na kilka części. Pierwsza z nich zawiera pozycje encyklopedyczne, informacyjne. Kolejne działy gromadzą publikacje ogólne (przekrojowe), prace o polskiej szkole filmowej i zespołach filmowych oraz opracowania o reżyserach.

I. Opracowania encyklopedyczne

1. AUTORZY kina polskiego / pod red. Grażyny Stachówny i Joanny Wojnickiej. – Kraków : „Rabid”, 2004. – 256 s.
Filmogr. przy rozdz.
2. AUTORZY kina polskiego. T. 2 / pod red. Grażyny Stachówny i Bogusława Zmudzińskiego. – Kraków : Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, 2007. – 239 s.
Filmogr. przy pracach.
3. AUTORZY kina polskiego. T. 3 / pod red. Grażyny Stachówny i Bogusława Zmudzińskiego. – Kraków : Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, 2007. – 220 s.
Filmogr. przy pracach.
4. BIOGRAFIE ludzi filmu / [aut. Marcin Adamczak i in.]. – Bochnia ; Proszówki : Ziemia Bocheńska – Stowarzyszenie Rozwoju Regionu, 2007. – 319 s. : il.
Bibliogr., filmogr. przy biogramach.
5. [DZIESIĘĆ tysięcy] 10 000 dni filmowej podróży : od „Sanatorium Pod Klepsydrą” do „Starej baśni” / Andrzej Haliński. – Warszawa : Prószyński i S-ka, 2002. – 214 s. : il.
Filmografia A. Halińskiego.
6. FILM i telewizja w Polsce / Jacek Fuksiewicz. – [Wyd. 3]. – Warszawa : „Interpress”, 1981. – 279 s. : il.
Filmografia s. 225-279.
7. FILM polski a-z / [wybór i oprac. haseł Jerzy Marchewka]. – Toruń : Wydawnictwo Teresa i Jerzy Marchewka, 2005. – 180 s.
Bibliogr. s. [183].
8. FILM polski od A do Z / Stanisław Janicki ; słowniczek biofilmograficzny „Realizatorzy i aktorzy” oprac. Irena Nowak-Zaorska. – Wyd. 3 rozsz. – Warszawa : Wydaw-a Artystyczne i Filmowe, 1977. – 294 s. : il.
Bibliogr. s. 265-277.
9. FILM w Polsce / Jacek Fuksiewicz, Oskar Sobański, Jerzy Trafisz. – Warszawa : „Interpress”, 1972. – 155 s. : il.
Słowniczek biofilmograficzny.

10. HISTORIA filmu polskiego. T. 1, 1895-1929 / red. nauk. Jerzy Toeplitz ; Polska Akademia Nauk. Instytut Sztuki. Zakład Historii i Teorii Filmu ; [aut. t. 1] Władysław Banaszkiewicz, Wiktor Witczak. – [Wyd. 2]. – Warszawa : Wydawnictwa Artystyczne i Filmowe, 1989. – 330 s. : il.
Bibliogr. s. 296-301.
11. HISTORIA filmu polskiego. T. 2, 1930-1939 / red. nauk. Jerzy Toeplitz ; Polska Akademia Nauk. Instytut Sztuki. Zakład Historii i Teorii Filmu ; [aut.] Barbara Armatys, Leszek Armatys, Wiesław Stradomski. – Warszawa : Wydawnictwa Artystyczne i Filmowe, 1988. – 404 s. : il.
Bibliogr. s. 361-363.
12. HISTORIA filmu polskiego. T. 3, 1939-1956 / Instytut Sztuki Polskiej Akademii Nauk. Zakł. Historii i Teorii Filmu ; [aut.] Jadwiga Bocheńska [i in.]; red. nauk. Jerzy Toeplitz ; skrowidze Helena Opoczyńska ; Instytut Sztuki Polskiej Akademii Nauk. Pracownia Historii Filmu. – Warszawa : Wydawnictwa Artystyczne i Filmowe, 1974. – 533 s. tabl. : il.
Bibliogr.
13. HISTORIA filmu polskiego. T. 4, 1957-1961 / red. nauk. Jerzy Toeplitz ; współpr. Helena Opoczyńska, Stanisław Ozimek ; [aut.] Alicja Iskierko [i in.]. – Warszawa : Wydawnictwa Artystyczne i Filmowe, 1980. – 517 s. : il.
Bibliogr. s. 467-471, filmogr. 423-466.
14. HISTORIA filmu polskiego. T. 5, 1962-1967 / Polska Akademia Nauk. Instytut Sztuki. Zakład Filmu, Telewizji i Kultury Masowej / red. nauk. Rafał Marszałek ; [aut.] Bogumił Drozdowski [i in.]. – Warszawa : Wydawnictwa Artystyczne i Filmowe 1985. – 394 s. : il.
Bibliogr. s. 179 i s. 281, filmogr. pol. filmów fabularnych 1962-1967 s. 312-353.
15. HISTORIA filmu polskiego. T. 6, 1968-1972 / red. nauk. Jerzy Toeplitz ; Polska Akademia Nauk. Instytut Sztuki. Zakład Historii i Teorii Filmu ; red. nauk. [t. 6] Rafał Marszałek ; [aut.] Marcin Czerwiński [i in.]; Polska Akademia Nauk. Instytut Sztuki. Zakład Filmu, Telewizji i Kultury Masowej. – Warszawa : Wydawnictwa Artystyczne i Filmowe, 1994. – 623 s. : il.
Filmogr. s. 510-564.
16. HISTORIA kina polskiego 1895-2014 / Tadeusz Lubelski. – Kraków : Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych „Universitas”, 2015. – 793 s. : il.
Bibliogr. s. 736-752.
17. HISTORIA kina polskiego : twórcy, filmy, konteksty / Tadeusz Lubelski. – Wyd. 3. – Katowice ; Chorzów : Videograf II, 2009. – 622 s. : il.
Bibliogr. s. 579-596.

18. KINO ma 100 lat : dekada po dekadzie / pod red. Jana Reka i Elżbiety Ostrowskiej. – Łódź : Wydaw. Uniwersytetu Łódzkiego, 1998. – 355 s. : il.
19. KINO polskie / Marek Haltof. – Gdańsk : „Słowo/Obraz Terytoria”, 2004. – 402 s. : il. – (Terytoria Kina)
Filmogr., bibliogr. s. 353-372.
20. KRONIKA kinematografii polskiej 1895-2011 / Małgorzata Hendrykowska. – Wyd. 2. – Poznań : Wydawnictwo Ars Nova, 2012. – 702 s. : il.
Bibliogr. s. 694-[703].
21. KRONIKA PRL 1944-1989. T. 8, Kino, teatr / Iwona Kienzler. – Warszawa : Edipresse Polska : Bellona, 2015. – 131 s. : il.
Bibliogr. s. 130-131.
22. LEKSYKON polskich filmów fabularnych / [oprac. zespół pod kier. Jana Słodowskiego ; aut. tekstów Agnieszka Czechowska i in.]. – Wyd. 3 uzup. i popr. – Warszawa : „Wiedza i Życie”, . 2001. – 1072 s. : il.
23. PANORAMA kina najnowszego 1980-1995 : leksykon / Barbara Kosecka, Anita Piotrowska, Wojciech Kocołowski ; współpr. Katarzyna Kubiśowska. – Wyd. 1, dodr. – Kraków : „Znak”, 1998. – 437 s.
Filmogr. przy rozdz.
24. POLSKIE filmy fabularne : 1902-1988 / Stanisław Janicki. – Warszawa : Wydawnictwa Artystyczne i Filmowe, 1990. – 433 s.
Bibliogr. s. 433-434.
25. POZA ekranem : kinematografia polska 1896-2005 / Edward Zajiček. – Wyd. 2. uzup. i rozsz. – Warszawa : Stowarzyszenie Filmowców Polskich : Studio Filmowe Montevideo, 2009. – 370 s. : il.
26. SŁOWNIK filmu / pod red. Rafała Syski ; [aut. Alicja Helman i in.]. – Kraków : „Zielona Sowa”, 2005. – 624 s.
27. [STO] 100 filmów polskich / Jan F. Lewandowski. – Katowice : „Videograf II”, 1997. – 207 s. : il.
28. STO lat polskiego filmu / Rafał Marszałek, Andrzej Bukowiecki. – Warszawa ; Łódź : Muzeum Kinematografii, 2008. – 294 s. : il.
29. STO najważniejszych scen filmu polskiego / Wiesław Kot. – Poznań : Wydawnictwo Poznańskie, 2014. – 414, [2] s. : il.
30. TWÓRCY polskiego filmu : leksykon. Cz. 1, Scenarzyści, reżyserzy, operatorzy filmu fabularnego / aut. haseł Jerzy Bereda [i in.]. – Warszawa : Redakcja Wydawnictw Filmowych Przedsiębiorstwa Dystrybucji Filmów, 1986. – 303 s.

II. Opracowania ogólne

1. A STATEK płynie... : 30 lat Festiwalu Polskich Filmów Fabularnych Gdańsk-Gdynia / [wybór materiałów Anna Romanowska ; rozmowy przeprowadzili Anna Romanowska, Grzegorz Wojtowicz]. – Warszawa : Fundacja Kino : na zlec. Stowarzyszenia Filmowców Polskich, 2005. – 229 s. : il. + dysk optyczny (CD).
2. ANALIZY i interpretacje – Film polski / pod red. Alicji Helman i Tadeusza Miczki. – Katowice : UŚ, 1984. – 219 s. – (Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach nr 608)
Bibliogr. przy rozdz.
3. AWANGARDA wobec kina : film w kręgu polskiej awangardy artystycznej dwudziestolecia międzywojennego / Marcin Giżycki. – Warszawa : „Mate”, 1996. – 142 s. : il.
Nota bibliogr. s. 137.
4. BIAŁY mazur : kino kobiet w polskiej kinematografii / [Monika Talarczyk-Gubała]. – Poznań : Galeria Miejska Arsenał, 2013. – 431 s. : il.
Bibliogr. s. 422-431.
5. BOHATEROWIE filmu polskiego / [wybór i oprac. haseł Jerzy Marchewka]. – Toruń : Teresa i Jerzy Marchewka, 2004. – 63 s.
6. CO WSPÓLNEGO z wojną ma kinematograf? : kultura filmowa na ziemiach polskich w latach 1914-1918 / Mariusz Guzek. – Bydgoszcz : Wydawnictwo Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, 2014. – 630 s. : il. – (Kino Polskie Wczoraj i Dziś)
Bibliogr. s. 574-584, filmogr. s. 554-573.
7. DEBIUTY polskiego kina. [T. 1] / t. zbiorowy pod red. Marka Hendrykowskiego ; [aut. rozmów Marek Hendrykowski i in.]. – Konin : „Przegląd Koniński” [i in.], 1998. – 352 s. : il.
8. DIAMENT odnaleziony w popiele / Krzysztof Kąkolowski. – Wyd. 2. – Warszawa : „von borowiecky”, 1998. – 113 s. : il.
Bibliogr. s. 113-[114].
9. DZIEJE filmu polskiego / [tekst i wybór il.] Wiesław Kot. – Poznań : Podsiadlik-Raniowski i Spółka, 1999. – 63 s. : il. – (Klucz do Ojczyzny)
10. [DZIESIĘĆ] 10 lat emocji : polskie kino 2005-2015 / Wojciech Orliński. – Warszawa : Agora, 2015. – 300 s. : il.
Dostępne również jako e-book.
11. FILM artystów : szkice z historii filmu plastycznego i ruchu fotomedialnego w Polsce w latach 1957-1981 / Małgorzata Jankowska ; Uniwersytet Mikołaja Kopernika. – Toruń : Wydaw. UMK, 2002. – 171 s. : il.
Bibliogr.

12. FILM, kinematografia / pod red. Edwarda Zajička. – Warszawa : Instytut Kultury. Komitet Kinematografii, 1994. – 530 s. : il. – (Encyklopedia Kultury Polskiej XX Wieku. Studia i Materiały)
Bibliogr. przy rozdz.
13. FILM polski : wczoraj i dziś / Stanisław Janicki. – Warszawa : „Interpress”, 1982. – 94, [26] s. : il.
14. FILMOWY Kraków : 1896-1971 / Zbigniew Wyszniński. – Kraków : Wydaw. Literackie, 1975. – 414 s. : il., – (Cracoviana. Seria II, Ludzie i Wydarzenia)
Bibliogr., filmogr.
15. FILMOWCY w matni bezpieki / Filip Gańczak ; przedm. Andrzej Paczkowski. – Warszawa : Prószyński Media, 2011. – 366 s. : il.
Bibliogr. s. 347-357.
16. FILM polski : twórcy i mity / [red. nauk. Kazimierz Sobotka ; współpr. red. Jerzy Dyszkiewicz, Zbigniew Batko]. – Łódź : Łódzki Dom Kultury, 1987. – 204 s. : fot. – (Style, Twórcy, Tendencje)
17. FILM polski w wojennej potrzebie / Stanisław Ozimek ; indeksy Sławomir Krynke. – Warszawa : Państwowe Instytut Wydaw., 1974. – 331 s. : il., mapa.
Bibliogr.
18. FILM polski wobec innych sztuk / pod red. Alicji Helman, Aliny Madej. – Katowice : UŚ, 1979. – 215 s. : il. – (Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach nr 318)
Bibliogr. s. 190-216.
19. FILM polski wobec wojny i okupacji : tematy, motywy, pytania / Małgorzata Hendrykowska ; Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. – Poznań : Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, 2011. – 255 s. : il.
Bibliogr. s. 247-253, filmogr. s. 215-246.
20. FILM w Poznaniu 1896-1945 / Małgorzata Hendrykowska, Marek Hendrykowski. – Poznań : Wydaw. Poznańskie, 1990. – 291 s. : il.
Filmogr. s. 251-270.
21. FILMY z czterdziestolecia / Jan Słodowski, Jacek Tabęcki. – Warszawa : Wydawnictwa Artystyczne i Filmowe, 1985. – 122 s. : il.
22. FILM z widokiem na morze : 40 lat Festiwalu Filmowego Gdańsk – Gdynia / pod red. Anny Wróblewskiej ; [teksty Maciej Kowalczyk, Anna Wróblewska, Katarzyna Ziembicka] ; Stowarzyszenie Filmowców Polskich. – Warszawa : Stowarzyszenie Filmowców Polskich, 2015. – 310 s. : il.

23. FILMOWCY i kiniarze : z dziejów X muzy na Górnym Śląsku / pod red. Andrzeja Gwoździa ; [aut. Ryszard Barnert i in.]. – Kraków : „Rabid”, 2004. – 239 s. : il.
Bibliogr., filmogr. przy pracach.
24. FILMOWA Bydgoszcz 1896-1939 / Mariusz Guzek. – Toruń : „Duet”, 2004. – 183 s. : il.
Filmogr. s. 171-177, bibliogr. s. 178-183.
25. FILMOWE polonica / oprac. Maciej Mrożkowski, Stanisław Mitkowski. – Kraków : Dyskusyjne Kluby Filmowe „Studentów” i „Kinematograf”, 1985. – 118 s. : il.
26. FILMOWE światy : z dziejów X muzy na Górnym Śląsku / pod red. Andrzeja Gwoździa. – Katowice : „Śląsk”, 1998. – 252 s.
Filmogr. s. 233-243.
27. FILMOWY Poznań II Rzeczypospolitej : impresje / Jan Szymański. – Poznań : Wielkopolskie Muzeum Niepodległości, 2016. – 197 s. : il.
28. GLOBALNE Hollywood, filmowa Europa i polskie kino po 1989 roku : przeobrażenia kultury audiowizualnej przełomu stuleci / Marcin Adamczak. – Gdańsk : Wydawnictwo Słowo/obraz Terytoria, 2010. – 550 s. : il.
29. HISTORIA kina polskiego / pod red. Tadeusza Lubelskiego, Konrada J. Zarębskiego. – Wyd. 2 uzup. – Warszawa : Fundacja Kino, 2007. – 279 s. : il.
30. HISTORIA filmu polskiego / oprac. Jacek Szymański. – Wrocław : MDK, 1985. – 67 s. – (Materiały Informacyjno-Filmograficzne / Kino Edukacji Filmowej przy Dyskusyjnym Klubie Filmowym Młodzieżowego Domu Kultury ; cz. 1)
31. HISTORIA niebyła kina PRL / Tadeusz Lubelski. – Kraków : Społeczny Instytut Wydawniczy Znak, 2012. – 318 s. : il.
32. HISTORIE celuloidem podszyte : z dziejów X muzy na Górnym Śląsku i w Zagłębiu Dąbrowskim / pod red. Andrzeja Gwoździa. – Kraków : Wydawnictwo Rabid, 2005. – 276 s. : il.
Filmogr. przy niektórych pracach.
33. JARMARK X Muzy : film polski w latach 1900-1945 / Bohdan Piątkowski. – Łódź : Wydaw. Łódzkie, 1975. – 94 s. : il.
Bibliogr.
34. KINEMATOGRAFIA w Polsce Ludowej : wydawnictwo specjalne Filmowego Serwisu Prasowego. – Warszawa : Centrala Rozpowszechniania Filmów, 1975. – 151 s. : il.
35. KINO i film we Lwowie do 1939 roku / Barbara Gierszewska. – Kielce : Wydawnictwo Akademii Świętokrzyskiej, 2006. – 428 s. : il.

- Bibliogr. s. 375-389.
36. KINO i magia / Krzysztof Gierat. – Kraków : Krakowskie Wydaw. Akademickie, 1987. – 98 s. – (Biblioteka „Powiększenia” ; 3)
Bibliogr. s. [99].
37. KINO i sztuka filmowa w Puławsku (1915-2005) / Tadeusz Kowalski. – Puławski : Miejskie Centrum Kultury i Sztuki, 2005. – 82 s. : il.
Bibliogr. s. 76-77.
38. KINO Marka Hłaski / Konrad Ludwicki. – Katowice ; Warszawa : „Śląsk”, 2004. – 143 s.
Bibliogr. s. 140-143.
39. KINO Młodych : sesja filmoznawcza, 26-29 X 1983. – Łódź : Łódzki Dom Kultury, [1983]. – 31 s.
40. KINO moralnego niepokoju : wokół wybranych problemów poetyki i etyki / Dobrochna Dabert. – Poznań : Wydaw. Naukowe UAM, 2003. – 383 s. – (Seria Filmoznawcza / Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu ; nr 3)
Bibliogr.
41. KINO na pograniczu : wędrówki po dziejach filmu na Górnym Śląsku / Jan F. Lewandowski. – Katowice : „Śląsk”, 1998. – 141 s.
42. KINO polskie : reinterpretacje : historia, ideologia, polityka / pod red. Konrada Klejso i Eweliny Nurczyńskiej-Fidelskiej. – Kraków : Wydawnictwo Rabid, 2008. – 532 s.
43. KINO polskie 1989-2009 : historia krytyczna / pod red. Agnieszki Wiśniewskiej i Piotra Mareckiego. – Warszawa : Wydawnictwo Krytyki Politycznej, 2010. – 269 s.
44. KINO polskie 1945-1959 / Krzysztof Kucharski. – Toruń : Wydawnictwo Adam Marszałek, 2008. – 212 s. : il.
Bibliogr. s. 185-186.
45. KINO polskie 1990-1999 / Krzysztof Kucharski. – Toruń : Kino Plus : Zakład Usług Poligraficznych Druk-Tor, 2010. – 483 s. : il.
Bibliogr. s. 436.
46. KINO polskie w dziesięciu sekwencjach / pod red. Eweliny Nurczyńskiej-Fidelskiej. – Łódź : Wydaw. Uniwersytetu Łódzkiego, 1996. – 123 s. : il.
Filmogr., summ. przy pracach.
47. KINO polskie w trzynastu sekwencjach / pod red. Eweliny Nurczyńskiej-Fidelskiej. – Wyd. 2 poszerz. – Kraków : Rabid, 2005. – 223 s.
Filmogr. przy rozdz.
48. KINO polskie wobec II wojny światowej / red. Piotr Zwierzchowski, Daria Mazur, Mariusz Guzek. – Bydgoszcz : Wydawnictwo Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, 2011. – 306 s. : il. – (Kino Polskie Wczoraj i Dziś)

49. KINO – sztuka : zwrot kinematograficzny w polskiej sztuce współczesnej / red. Jakub Majmurek, Łukasz Ronduda. – Warszawa : Wydawnictwo Krytyki Politycznej : Muzeum Sztuki Nowoczesnej, 2015. – 336 s. : il.
50. KINO, teatr, kabaret w przedwojennej Polsce : artyści, miejsca, skandale / Wojciech Kałużyński. – Warszawa : Dom Wydawniczy PWN, 2013. – 413 s. : il.
Bibliogr. s. 408-413.
51. KINO, władza, publiczność : kinematografia polska w latach 1944-1949 / Alina Madej. – Bielsko-Biała : „Prasa Beskidzka”, 2002. – 212 s.
Bibliogr.
52. KINO polskie wobec katolicyzmu : (1945-1970) / Krzysztof Kornacki. – Gdańsk : Wydawnictwo Słowo/Obraz Terytoria, [2005]. – 447 s.
Bibliogr. s. 415-433.
53. KINO wiecznie młode / Andrzej Luter. – Warszawa : Narodowe Centrum Kultury, 2015. – 253 s. : il.
Bibliogr. s. 239-246, filmogr. s. 225-237.
54. KOMEDIANCI : rzecz o bojkocie / oprac. Andrzej Roman przy współpr. Mariana Sabata oraz zespół Alicja Balińska [i in.]. – [Wyd. 5 i. e. 4]. – Warszawa ; Białystok : „Omnipress” : „Versus”, 1990. – 276 s.
55. KRAINA niedojrzałości / Waldemar Chołodowski. – Warszawa : „Czytelnik”, 1983. – 152 s.
56. MŁODE kino polskie lat siedemdziesiątych / Andrzej Dondziłło. – Warszawa : Młodzieżowa Agencja Wydawnicza, 1985. – 191 s. : il.
Filmografia s. 110-177.
57. MOJA filmoteka : kino polskie / Aleksander Jackiewicz. – Warszawa : Wydawnictwa Artystyczne i Filmowe, 1983. – 547 s. : il.
58. NIE tylko filmy, nie same kina ... : z dziejów X muzy na Górnym Śląsku i w Zagłębiu Dąbrowskim / pod red. Andrzeja Gwoździa. – Katowice : „Śląsk”, 1996. – 285] s. : il.
Filmogr. s. 265-275.
59. NOWA polska półka filmowa : 100 filmów, które każdy cudzoziemiec zobaczyć powinien / Agnieszka Tambor. – Katowice : Uniwersytet Śląski : Gnome – Wydawnictwa Naukowe i Artystyczne, 2015. – 210 s. : il. – (Kultura i Język Polski dla Cudzoziemców), (Leksykon Polski)
Bibliogr. s. 205-208.
60. OBRAZY niepełnosprawności w polskim filmie / Wojciech Otto. – Poznań : Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, 2012. – 264 s. – (Seria Filmoznawcza ; nr 8)
Bibliogr. s. 251-256, filmogr. s. 239-249.

61. OD NIEWOLNICZY zmysłów do czarnych diamentów : szkice o polskich filmach z lat 1914-1939 / Leszek Armatys, Wiesław Stradomski. – Warszawa : Centralny Ośrodek Metodyki Upowszechniania Kultury, 1988. – 296 s. :il.
Filmogr. s. 256-273.
62. PEKNIĘTY monolit : konteksty polskiego kina socrealistycznego / Piotr Zwierzchowski. – Bydgoszcz : Wydawnictwo Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, 2005. – 272 s. – (Kino Polskie Wczoraj i Dziś)
Bibliogr. s. 241-253, nota bibliogr. s. 269.
63. POLACY w kinie światowym / Krzysztof Kucharski. – Toruń : Ośrodek Kultury Filmowej „Elipsa” : Wydział Kultury i Sztuki Urzędu Miejskiego, 1988. – 52 s.
Filmografia przy rozzd.
64. POLSKA kultura filmowa do 1939 roku / wstęp i red. Jolanta Lemann-Zajiček. – Łódź : Państw. Wyższa Szkoła Filmowa, Telewizyjna i Teatralna, 2003. – 269 s.
65. POLSKA produkcja filmowa / Edward Zajiček. – Katowice : UŚ, 1983. – 159 s. : il. – (Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach nr 603)
66. POLSKI film fabularny 1918-1939 : recenzje / wstęp, wybór i oprac. Barbara Lena Gierszewska. – Kraków : Księgarnia Akademicka, 2012. – 353 s.
67. POLSKI film sensacyjno-kryminalny (1960-1980) / Arkadiusz Gajewski. – Warszawa : Wydawnictwo Trio, 2008. – 217 s. – (W Krainie PRL : ludzie, sprawy, problemy)
Filmogr. s. 209-213, bibliogr. s. 215-[218].
68. POLSKIE, arcy-polskie... / Andrzej Werner. – Warszawa : Towarzystwo „Więź”, 2011. – 279 s. – (Biblioteka „Więzi” ; t. 263)
69. POLSKIE kino popularne / red. Piotr Zwierzchowski, Daria Mazur. – Bydgoszcz : Wydawnictwo Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, 2011. – 402 s. – (Kino Polskie Wczoraj i Dziś)
70. POLSKIE rodowody filmu : narodziny masowego zjawiska / Kazimierz St. Michalewicz. – Warszawa : Polska Agencja Ekologiczna, 1998. – 282, [3] s.
71. PORTRET czy karykatura ? : filmowy obraz świadomości społeczno-narodowej chłopów od końca XVIII w. do II wojny światowej / Jadwiga Łużyńska-Doroba. – Łódź : Wydaw. Uniwersytetu Łódzkiego, 1991. – 285 s. – (Acta Universitatis Lodziensis)
Bibliogr. s. 267-278, filmogr. s. 250-266.

72. POZA ekranem : kinematografia polska 1918-1991 / Edward Zajiček. – Warszawa : FilMOTEKA Narodowa : Wydawnictwa Artystyczne i Filmowe, 1992. – 293 s. : il.
73. PRYWATNA historia kina polskiego / Łukasz Figielski, Bartosz Michalak. – Gdańsk : Wydawnictwo Słowo/Obraz Terytoria, 2005. – 238 s. : il.
74. PRZEMINĘŁO z filmem / Zbigniew Piłtera. – Warszawa : Wydawnictwa Artystyczne i Filmowe, 1987. – 299 s. : il.
75. SPORT w polskim kinie 1944-1989 / Dominik Wierski. – Gdańsk : Wydawnictwo Naukowe Katedra, 2014. – 503 s.
Bibliogr., filmogr. s. 453-488.
76. SOCREALIZM po polsku : studia i szkice / Marek Hendrykowski. – Poznań : Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, 2015. – 222 s. : il. – (Seria Filmoznawcza ; nr 16)
Bibliogr. s. 207-208.
77. STARSKI – droga do Oscara : historia dwóch pokoleń filmowych / pod red. Stanisława Zawiślińskiego. – Warszawa : „Skorpion”, 1998. – 202 s. : il. – (Ludzie Kina)
78. STO lat polskiego filmu : kino okresu wielkiego niemowy. Cz. 1, Początki / [red. i koncepcja publ. Grażyna M. Grabowska]. – Warszawa : FilMOTEKA Narodowa, 2008. – 103 s. : il.
79. STOWARZYSZENIE Filmowców Polskich : 45 lat SFP / [tekst Konrad J. Zarębski]. – Warszawa : Stowarzyszenie Filmowców Polskich, 2011. – 353 s. : il.
Bibliogr. s. 353.
80. STRATEGIE autorskie w polskim filmie fabularnym lat 1945-1961 / Tadeusz Lubelski. – Kraków : nakł. UJ, 1992. – 209 s. – (Rozprawy Habili-tacyjne / Uniwersytet Jagielloński, ; nr 229)
81. SZKICE o filmie polskim / [red. nauk. Bronisława Stolarska ; współpr. red. Zbigniew Batko, Jerzy Dyszkiewicz]. – Łódź : Łódzki Dom Kultury, 1985. – 220 s. : fot. – (Style, Twórcy, Tendencje)
82. SZTUKA filmowa w Polsce : w stulecie kina : praca zbiorowa / pod red. Eweliny Nurczyńskiej-Fidelskiej i Zbigniewa Batki ; [zespół aut. Alina Madej i in.]. – Łódź : Centralny Gabinet Edukacji Filmowej Dzieci i Młodzieży, 1996. – 150 s.
Materiały z VI Ogólnopolskiej Sesji Filmoznawczo-Metodycznej zorganizowanej w listopadzie 1996 r. w Borkach.
83. SYNDROM konformizmu? : kino polskie lat sześćdziesiątych / red. nauk. Tadeusz Miczka ; współred. nauk. Alina Madej. – Katowice : Wydaw. UŚ, 1994. – 229 s. – (Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach nr 1425)

Bibliogr. s. 161-165.

84. SAMI swoi : za kulisami komedii wszech czasów / [Dariusz Koźlenko]. – Warszawa : Wydawnictwo Fabuła Frazza, 2016. – 255 s. : il.
85. ŚLĄSKIE kina między wojnami czyli Przyjemność upolityczniona / Urszula Biel. – Katowice : „Śląsk”, 2002. – 416 s. : il., mapy.
Bibliogr., filmogr.
86. ŚWIADECTWA metryk : polskie kino młodych w latach osiemdziesiątych / Piotr Wasilewski. – Kraków : „Oficyna Obecnych”, 1990. – 239 s. : il. – (Biblioteka „Powiększenia”, ; 4)
87. TAK się kręciło : na planie 10 kultowych filmów PRL / Andrzej Klim. – Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN, 2016. – 285 s. : il.
Bibliogr., netogr. s. 283-286.
88. TAŃCZĄCY z VIP-ami / Juliusz Machulski. – Warszawa : „Zebra”, 1991. – 185 s. : il.
89. TO JEST kino / Andrzej Werner. – Warszawa : „Stentor”, 1999. – 207 s. : il.
90. TWÓRCZOŚĆ filmowa w Polsce Ludowej / Zygmunt Machwitz ; [Dom Filmu i Plastyki]. – Łódź : Łódzki Dom Kultury, 1983. – 68 s.
Bibliogr. s. [69].
91. W KRĘGU filmu polskiego XXXV [trzydziestopięć]-lecia : [materiały sesji naukowej 26-28 kwietnia 1979] / pod red. Jana Trzynadłowskiego ; Uniwersytet Wrocławski im. Bolesława Bieruta. [Instytut Filologii Polskiej. Zakład Teorii Literatury. Pracownia Filmoznawcza]. – Wrocław : Wydaw. UW, 1981. – 287 s. – (Studia Filmoznawcze ; 3)
92. W STARYM polskim kinie / Stanisław Janicki. – Warszawa : Krajowa Agencja Wydawnicza, 1985. – 188 s. : il.
93. WIDOK z tej strony : przedstawienie Holocaustu w polskim filmie / Katarzyna Mąka-Malatyńska ; Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. – Poznań : Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, 2012. – 325 s. : il. – (Seria Filmoznawcza ; nr 9)
Bibliogr. s. 303-311, filmogr. s. 289-301.
94. WODZIREJE i amatorzy / Maria Kornatowska. – Warszawa : Wydawnictwa Artystyczne i Filmowe, 1990. – 286 s. : fot.
95. WSPÓŁCZESNY film polski / Stanisław Kuszewski. – Warszawa : „Interpress”, 1977. – 129 s. : il.
96. Z DZIEJÓW kina w Gdańsku w latach 1896-1945 / Marek Andrzejewski. – Gdańsk ; Sopot : Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, 2013. – 134 s.
Bibliogr. s. 120-129, filmogr. s. 117-119.
97. ZA DUŻY blask : o kinie współczesnym / Tadeusz Sobolewski. – Kraków : „Znak”, 2004. – 275 s.

98. ŻEGLOWANIE po filmie / Małgorzata Jakubowska. – Kraków : Wydawnictwo Rabid, 2006. – 224 s. : il.
99. ŻYCIE filmowe w województwie kieleckim do 1939 roku / Monika Bator. – Kielce : Wydawnictwo Uniwersytetu Jana Kochanowskiego, 2013. – 395 s. : il.
Bibliogr. s. 359-368.
100. ŻYCIE w kinie 1948-2005 / Tadeusz Wiącek. – Kielce : Związek Literatów Polskich. Oddział : Oficyna Wydawnicza „Ston 2”, 2005. – 397 s. : il.

III. Polska szkoła filmowa – kierunki, wytwórnie

1. CHEŁMSKA 21 : 50 lat Wytwórni Filmów Dokumentalnych i Fabularnych w Warszawie / red. Bożena Janicka, Andrzej Kołodyński ; [współpr. red. Jacek Cegiełka i in..]. – Warszawa : Wytwórnia Filmów Dokumentalnych i Fabularnych, [2000]. – 353 s. : il.
Filmogr. s. 315-353.
2. FABRYKA snów / Stanisław Zawiśliński [oraz] Tadeusz Wijata. – Łódź : Toya, 2013. – 388 s. : il.
3. FILMÓWKA : powieść o łódzkiej szkole filmowej / Krzysztof Krubski [i in.] ; koncepcja dramaturgiczna Marek Miller ; Pracownia Reportażu. – [Wyd. popr. i rozsz.]. – Warszawa : Prószyński i S-ka, 1998. – 279 s. : il.
4. GŁOSY wolności : 50 lat Polskiej Szkoły Filmowej / red. i oprac. Seweryn Kuśmierczyk, Stanisław Zawiśliński. – Warszawa : Wydawnictwo Skorpion, 2007. – 171 s. : il.
5. KULTURA filmowa współczesnej Łodzi / pod red. Ewy Ciszewskiej i Konrada Klejsoy. – Łódź : Wydawnictwo Biblioteki Państwowej Wyższej Szkoły Filmowej, Telewizyjnej i Teatralnej, 2015. – 299 s. : il.
6. ŁÓDŹ, k...! : szkic do portretu filmowej Łodzi / Dominika Kawczyńska. – Łódź : Fundacja Wytwórnia, 2014. – 127 s. : il.
7. ŁÓDŹ, która odchodzi / Leszek Skrzydło ; [red. tekstu Katarzyna Kuropatwa-Pik]. – Łódź : Muzeum Miasta Łodzi, 2012. – 95 s. : il.
8. OD „SZKOŁY polskiej” do chwili obecnej : 1957-1970-1980. Cz. 1, Polska szkoła filmowa : okres 1957-1970. – Wrocław : DKF [Dyskusyjny Klub Filmowy] „Politechnika”, 1985. – 47 s.
9. OD „SZKOŁY polskiej” do chwili obecnej : 1957-1970-1980. Cz. 2, Kino moralnego niepokoju : okres 1970-1980. – Wrocław : DKF [Dyskusyjny Klub Filmowy] „Politechnika”, 1986. – 37 s.
10. OD „SZKOŁY Polskiej” do chwili obecnej : 1957, 1970, 1980 / oprac. Grzegorz Brzeziński. – [Wyd. 2 uzup.]. – Wrocław : Dyskusyjny Klub Filmowy „Politechnika”, [1988]. – 64 s.
Bibliogr. s. 3 okł.

11. PIOTRKOWSKA i inne okolice kina / Jan Jakub Kolski. – Katowice : Państwowa Instytucja Filmowa Silesia Film, 1998. -15 s. : il.
12. POLSKA szkoła filmowa : poetyka i tradycja / red. Jan Trzynadłowski. – Wrocław : Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1976. – 103 s. – (Prace Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego. Seria A; nr 182)
13. POWIDOKI : Szkoła Filmowa w Łodzi / [zespół red. Marzena Bomanowska i in.]. – Łódź : Wydawnictwo Biblioteki Państwowej Wyższej Szkoły Filmowej, Telewizyjnej i Teatralnej, 2013. – [302] s. : il.
14. PRL w obiektywie studentów łódzkiej Filmówki w latach 1949-1960 / Joanna Preizner. – Kraków : Wydawnictwo Rabid, 2007. – 474 s. : il.
Bibliogr. s. 431-440. Filmogr. 441-463.
15. PRZEWODNIK filmowy po województwie łódzkim / [Maciej Kronenberg ; Centrum Inicjatyw na rzecz Rozwoju Regio]. – Łódź : Centrum Inicjatyw na rzecz Rozwoju Regio, 2015. – 345 s. : il.
Bibliogr. s. [346-347].
16. PRZEWODNIK po filmowej Łodzi / [Maciej Kronenberg, Marta Wawrzyniak, Aleksandra Jonas]. – Łódź : Centrum Inicjatyw na rzecz Rozwoju „Regio”, 2010. – 206 s. : il.
17. SPACEROWNIK : Łódź filmowa / Joanna Podolska, Jakub Wiewiórski. – Łódź : Agora, 2010. – 234 s. : il. – (Biblioteka Gazety Wyborczej)
Bibliogr. s. 243.
18. ŻYCIE filmowe Łodzi w latach 1896-1939 / Hanna Krajewska ; Muzeum Kinematografii. – Warszawa ; Łódź : Wydaw. Naukowe PWN. Oddział, 1992. – 245 s. : il. – (Zeszyty Muzeum Kinematografii ; nr 2)
Bibliogr. s. 213-215, 224, filmogr. s. 225-228.

IV. Zespoły filmowe

1. OKO szeroko otwarte : 25 lat Studia Filmowego „Oko” / Anna Wróblewska. – Warszawa : Fundacja Kino, 2009. – 99 s. : il. kolor.
Filmogr. s. 90-99.
2. ZESPÓŁ Filmowy „X” / Wanda Wertenstein. – Warszawa : „Officina”, 1991. – 149 s.
3. ZESPÓŁ TOR / Barbara Hollender, Zofia Turowska. – Warszawa : Prószyński i S-ka, 2000. – 285 s. : il.
Bibliogr.

V. Reżyserzy – opracowania ogólne

1. FILMOWCY : polskie kino według jego twórców / [koncepcja i wybór tekstów Anna Romanowska ; rozmowy przeprowadzili Krzysztof Lubczyński, Magdalena Barcz, Anna Romanowska oraz Iwona Cegielińska,

Magdalena Lebecka, Magda Sendecka]. – Warszawa : Stowarzyszenie Filmowców Polskich, 2006. – 272 s. : il.

Publikacja jubileuszowa z okazji 40-lecia Stowarzyszenia Filmowców Polskich.

2. KOKTAJL wyborowy : rozmowy Krzysztofa Lubczyńskiego / [Krzysztof Lubczyński]. – Toruń : Wydawnictwo Adam Marszałek, 2013. – 391 s.
3. „MŁODE wilki” polskiego kina : kategoria gender a debiuty lat 90. / Małgorzata Radkiewicz. – Kraków : Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, 2006. – 234 s. : il. – (Film i Media Audiowizualne)
Bibliogr. s. 201-217, filmogr. s. 219-227.
4. OD KUTZA do Czekaja / Barbara Hollender. – Warszawa : Prószyński Media, 2014. – 432 s. : il.
5. OD WAJDY do Komasy. Cz. 1 / Barbara Hollender. – Warszawa : Prószyński Media, 2014. – 446 s. : il.
6. POLSKIE Oscary / Bartosz Michalak. – Warszawa : Prószyński i S-ka, 2000. – 260 s. : il.
7. PRZYGODA w pociągu : początki polskiego modernizmu filmowego : (Has, Kawalerowicz, Konwicki, Kutz, Munk) / Justyna Żelasko. – Kraków : Korporacja Ha!art, 2015. – 171 s. : il. – (Linia Filmowa ; 22)
Bibliogr. s. 163-[172].
8. SFINKS : wizjonerzy i skandaliści kina / Izabela Żukowska, Faustyna Toeplitz-Cieślak. – Warszawa : Prószyński Media, 2016. – 261 s. : il.
Bibliogr., filmogr. s. 231-243.

Netografia:

https://pl.wikipedia.org/wiki/Kinematografia_polska

<http://akademiapolskiegofilmu.pl/pl/historia-polskiego-filmu/historia/9>

<http://www.filmipolski.pl/fp/index.php>

<http://www.twojefilmy.pl/historia-polskiego-kina/>

<http://gadzetomania.pl/53452,krotka-historia-polskich-nominacji>

<http://www.audiowizualni.pl/index.php/aktualnosci/9065-historia-polskich-oscarow>

http://www.kongreskultury.pl/library/File/RaportKinema/kinematografia_raport_w.pelna.pdf

Andrzej Dudziak
Dział Informacji Bibliograficznej i Regionalnej

W O D A W P O L S C E

Woda jest najbardziej mobilnym składnikiem środowiska przyrodniczego. Występuje w formie pary, cieczy czy lodu i stale ulega wymianie. W postaci opadów atmosferycznych nawilża powierzchnię terenu, skąd paruje, spływa do rzek, bagien lub jezior a także wsiąka w podłoże i w ten sposób zasila ciek i zbiorniki. W cyklu krążenia wody wyróżniamy fazę atmosferyczną (opady, parowanie) i lądową. Ta ostatnia obejmuje odpływ rzek oraz różne formy retencji (czyli gromadzenia, utrzymania, zachowania): powierzchniową, podpowierzchniową i podziemną.

Z punktu widzenia działalności człowieka najważniejsze są zasoby wodne rozumiane jako wody znajdujące się na danym obszarze stale lub okresowo i nadające się do wykorzystania. Polska należy do krajów o małym zapotrzebieniu w wodę. W naszej ojczyźnie przypada poniżej 1600 m³ na osobę w ciągu roku. Jest to wskaźnik 3 razy mniejszy niż średnia europejska, a 4,5 razy mniejszy od przeciętnej światowej. Na większości obszaru Polski odczuwa się deficyty wody, co szczególnie ma miejsce w Wielkopolsce i na Mazowszu. Stąd rodzi się konieczność prowadzenia właściwej gospodarki wodnej. Wielkie powodzie z lat 1997 i 2010, zagrażające także miastom (Warszawa, Wrocław, Opole, Sandomierz), przypomniały o konieczności regulacji rzek, budowie nowych zbiorników retencyjnych czy kanałów przerzutowych.

Większość wody przepływającej przez Polskę wykorzystywana jest do celów przemysłowych. Szczególnie duże ilości wody zużywa energetyka, przemysł chemiczny czy górnictwo. Rolnictwo, które bez odpowiednich opadów nie może prowadzić produkcji, jest równocześnie przyczyną zanieczyszczenia wód powierzchniowych i gruntowych. Z kolei jakość wody pitnej wpływa na stan zdrowia społeczeństwa.

Transport, tak ważny dla współczesnej gospodarki, może się również odbywać z wykorzystaniem rzek. Coraz częściej mówi się o przywróceniu żeglugi na Wiśle, Odrze czy Warcie. Trwają przygotowania do przekopania Mierzei Wiślanej.

Rok Wisły ogłoszony przez Sejm RP stał się okazją do przypomnienia zagadnień związanych z wodą i jej wpływem na różne przejawy życia w Polsce. Prezentowane zestawienie bibliograficzne (wybór) gromadzi pozycje zwarte od 1975 roku. Całość materiałów zgromadzono w kilku działach. Pierwszy z nich zawiera publikacje na temat gospodarki wodą. W kolejnych rozdziałach znaj-

dziemy opracowania o degradacji wód, regulacji rzek, ochronie wód oraz powodziach w Polsce i ich zapobieganiu.

I. Gospodarka wodna, bilans wodny

1. ANALIZA wykorzystania wód rzeki Odry dla celów gospodarczych / Apolinary L. Kowal, Tadeusz Kowalski ; Instytut Śląski w Opolu. – Opole : IŚ, 1984. – 24 s. – (Odra i Nadodrze)
Bibliogr. s. 24.
2. ANTROPOGENICZNE oddziaływania i ich wpływ na środowisko wodne / pod red. Macieja Maciejewskiego i Mieczysława S. Ostojkiego. – Warszawa : Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, 2009. – 222 s. : il. – (Monografie Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej)
Bibliogr. przy ref.
Materiały z XVII i XVIII Ogólnopolskiej Szkoły Gospodarki Wodnej.
3. BILANSE wodne ekosystemów rolniczych : monografia / pod red. Mariana Rojka ; [aut. Mariusz Adynkiewicz-Piragas i in.]. – Wrocław : Wydawnictwo Akademii Rolniczej, 2004. – 203 s. : il. – (Współczesne Problemy Inżynierii Środowiska 3), (Zeszyty Naukowe Akademii Rolniczej we Wrocławiu. Monografie nr 38)
Bibliogr. przy pracach.
4. BILANSOWANIE zasobów wodnych w dorzeczu Odry : I Sympozjum Naukowo-Techniczne, Wrocław 25-26.10.1994 / [red. merytoryczni Halina Szymańska, Włodzimierz Czamara]. – Wrocław : Wydaw. AR, [1994]. – 313 s. : mapy. – (Zeszyty Naukowe Akademii Rolniczej we Wrocławiu. Konferencje ; 5)
Bibliogr. przy ref.
5. DELTA Wisły powyżej i poniżej poziomu morza / Kazimierz Cebulak. – Nowy Dwór Gdański : Lokalna Grupa Działania Żuławy i Mierzeja, 2010. – 59 s. : il.
6. DETEKCJA zmian klimatu i procesów hydrologicznych / [pod red. Zbigniewa W. Kundzewicza i Macieja Radziejewskiego ; aut. Zbigniew W. Kundzewicz i in.] ; Zakład Badań Środowiska Rolniczego i Leśnego. Polska Akademia Nauk. – Poznań : „Sorus”, 2002. – 153 s. : il., mapy.
Bibliogr. przy rozdz.
7. DORZECZE górnej Wisły : opracowanie zbiorowe. Cz. 1-2 / pod red. Ireny Dynowskiej i Macieja Maciejewskiego. – Warszawa ; Kraków : Państw. Wydaw. Naukowe, 1991. – 2 cz. (341 s.; 282,) : il.
Bibliogr. przy rozdz.

8. DYNAMIKA obiegu wody w zlewniach rzecznych / pod red. nauk. Jerzego Jaworskiego i Jerzego Szkutnickiego ; Polskie Towarzystwo Geofizyczne. – Warszawa : Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, 2001. – 181 s. : il. – (Atlasy i Monografie)
Bibliogr. przy ref.
Mater. konferencji, Warszawa, 5-6 października 2000.
9. FUNKCJONOWANIE geoeosystemów zlewni rzecznych : praca zbiorowa. 3, Obieg wody – uwarunkowania i skutki w środowisku przyrodniczym / pod red. Andrzeja Kostrzewskiego i Józefa Szpikowskiego ; Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu. Instytut Badań Czwartorzędu. Zakład Geoekologii i Monitoringu Środowiska Przyrodniczego. Stacja Geoekologiczna w Storkowie. – Poznań : Bogucki Wydaw. Naukowe, 2003. – 387 s. : il., mapy.
Bibliogr. przy ref.
10. GOSPODARKA wodna a środowisko / Aleksander Tuszko. – Warszawa : Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza, 1984. – 179 s. :il.
Bibliogr. s. [118].
11. GOSPODARKA wodna mikrozelewni rolniczych z występującymi oczkami wodnymi na Pojezierzu Gnieźnieńskim / Michał Fiedler. – Poznań : Wydawnictwo Uniwersytetu Przyrodniczego, 2011. – 106 s. : il. – (Rozprawy Naukowe / Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu ; 425)
Bibliogr. s. 97-104.
12. GOSPODARKA wodna Polski / Wiesław Janiszewski. – Warszawa : „Książka i Wiedza”, 1976. – 406 s. : il. – (P. Prognozy – Perspektywy)
Bibliogr. s. 401-405.
13. GOSPODARKA wodna – stan aktualny i zadania na przyszłość : materiały z konferencji zorganizowanej przez Komisję Środowiska we współpracy z Polską Izbą Gospodarczą „Ekorozwój”, 1 lutego 2011 r. / [oprac. Magdalena Narożna] ; Senat Rzeczypospolitej Polskiej. – Warszawa : Kancelaria Senatu, 2011. – 222 s. : il.
14. HIERARCHIA potrzeb obszarowych małej retencji / Piotr Kowalczak [oraz] Ryszard Farat [i in.]. – Warszawa : IMiGW, 1997. – 91 s. : mapy. – (Materiały Badawcze / Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej. Gospodarka Wodna i Ochrona Wód ; 19)
Bibliogr.
15. KOMPLEKSOWE zagospodarowanie i wykorzystanie zasobów wodnych Wisły i jej dorzecza : konferencja naukowo-techniczna, Warszawa 22 października 1979 / [Naczelna Organizacja Techniczna]. – Warszawa : „Sigma”, 1979. – 9 z. w obwol. (214 s.).

16. MAŁA retencja w kształtowaniu środowiska : Wrocław, 14-15.06.1996 r. / [red. merytoryczny Włodzimierz Czamara]. – Wrocław : Wydaw. AR, 1996. – 252 s. : il. – (Zeszyty Naukowe Akademii Rolniczej we Wrocławiu. Konferencje ; 11)
Bibliogr. przy ref.
17. OBIEG wody w środowisku naturalnym i przekształconym / pod red. Zdzisława Michalczyka. – Lublin : Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 2007. – 672 s. : il. – (Badania Hydrograficzne w Poznawaniu Środowiska t. 8)
Bibliogr. przy ref.
Materiały spotkania nauk., które odbyło się w dniach 4-6 czerwca 2007 r. w Lublinie.
18. OBRONNE aspekty gospodarki wodnej w Polsce / [oprac. aut. Józef Chęciński] ; Ministerstwo Obrony Narodowej. Inspektorat Obrony Cywilnej. – Warszawa : Wydaw. Ministerstwa Obrony Narodowej, 1975. – 151 s. : il., 2 mapy.
Bibliogr. s. [152].
19. OCHRONA i kształtowanie zasobów wodnych w krajobrazie rolniczym / Waldemar Mioduszewski ; Instytut Melioracji i Użytków Zielonych. Zakład Zasobów Wodnych. – Falenty : Wydaw. IMUZ, 1999. – 165 s. : il., mapy.
Bibliogr.
20. OCHRONA zasobów i jakości wody w krajobrazie wiejskim : monografia / pod red. Józefa Koca ; [aut. rozdz. Paweł Burandt i in.] ; Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie. Wydział Kształtowania Środowiska i Rolnictwa, Polskie Towarzystwo Inżynierii Ekologicznej. – Olsztyn : Katedra Melioracji i Kształtowania Środowiska. Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, 2010. – 292 s. : il. – (Współczesne Problemy Kształtowania i Ochrony Środowiska. Monografie ; nr 1)
Bibliogr. przy pracach.
21. OCHRONA zasobów wodnych Polski / Tadeusz Wilgat. – Warszawa ; Łódź : Państw. Wydaw. Naukowe, 1984. – 59 s. – (Prace Wydziału Nauk o Ziemi i Nauk Górniczych. Monografie ; t. 2)
22. OSCYLACJA Północnego Atlantyku i jej rola w kształtowaniu zmienności warunków klimatycznych i hydrologicznych Polski / pod red. Andrzeja A. Marsza i Anny Styszyńskiej ; Akademia Morska w Gdyni. Wydział Nawigacyjny. Katedra Meteorologii i Oceanografii Nautycznej. – Gdynia : Wydaw. Uczelniane AM, 2002. – 222 s. : il., mapy.
Bibliogr. przy rozdz.
23. POLDEROWA gospodarka wodna na Żuławach delty Wisły / Piotr Kowalik. – Warszawa : Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, 2001.

- 154 s. : il. – (Monografie Komitetu Gospodarki Wodnej Polskiej Akademii Nauk, ; z. 19)
Bibliogr.
24. PROBLEMY gospodarowania wodą w rolnictwie w świetle suszy 1992 roku. – Falenty : Wydaw. IMUZ, 1993. – 159 s. : mapy. – (Materiały Seminaryjne / Instytut Melioracji i Użytków Zielonych ; 33)
Bibliogr. przy rozdz.
25. PROBLEMY gospodarki wodno-ściekowej w regionach rolniczo-przemysłowych / Polskie Towarzystwo Inżynierii Ekologicznej. – Warszawa : Zarząd Główny PTIE, 2011. – 258 s. : il. – (Inżynieria Ekologiczna ; nr 25)
Bibliogr. przy pracach.
26. PROBLEMY gospodarki wodno-ściekowej w regionach rolniczo-przemysłowych / Polskie Towarzystwo Inżynierii Ekologicznej. – Warszawa : Zarząd Główny PTIE, 2011. – 273 s. : il. – (Inżynieria Ekologiczna ; nr 24)
Bibliogr. przy pracach.
27. PROCESY hydrologiczne i erozyjne w leśnych zlewniach górskich / Edward Pierzgałski [i in.]. – Sękocin Stary : Instytut Badawczy Leśnictwa, 2009. – 132 s. : il.
Bibliogr. s. 104-111.
28. PROGRAM „Wisła” – nowa geografia rzeki / Mirosław Bieliński ; Towarzystwo Wiedzy Powszechnej. Zarząd Główny. – Warszawa : ZG TWP, 1980. – 34 s. : mapy. – (Wiedza o Społeczeństwie)
Bibliogr. s. 34.
29. PRZEobrażenia stosunków wodnych w warunkach zmieniającego się środowiska / red. nauk. Andrzej T. Jankowski [i in.]; Uniwersytet Śląski. Wydział Nauk o Ziemi, Polskie Towarzystwo Geograficzne. Oddział Katowicki, Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej, Gliwice. – Sosnowiec : Uniwersytet Śląski. Wydział Nauk o Ziemi [etc.], 2009. – 317 s. : il.
Bibliogr. przy pracach.
30. ROZKŁAD czasowy i przestrzenny klimatycznych i rolniczo-klimatycznych bilansów wodnych na terenie Polski / Marian Rojek ; [Akademia Rolnicza Wrocław]. Zakład Agro- i Hydrometeorologii. – Wrocław : Wydaw. AR, 1987. – 67 s. : mapy. – (Zeszyty Naukowe Akademii Rolniczej we Wrocławiu. Rozprawy ; nr 62)
Bibliogr. s. 61-66.
31. RZEKA Odra i jej dorzecze w gospodarce województwa legnickiego / Tadeusz Podwiński ; Instytut Śląski w Opolu. – Opole : IŚ, 1984. – 10 s. – (Odra i Nadodrze)
32. SPOŁECZNE i gospodarcze aspekty ochrony wód / Zygmunt Szelągowski ; Liga Ochrony Przyrody. – Warszawa : Zarząd Główny LOP, nakł.

- Zakładu Zadrzewień i Zieleni, 1978. – 97 s. : il., mapy. – (Poradnik Ochrony Przyrody)
33. SPOŁECZNO-ekonomiczne uwarunkowania gospodarki wodnej : praca zbiorowa / pod red. Ewy Łustacz. – Warszawa : Wydawnictwa Politechniki Warszawskiej, 1991. – 135 s. – (Monografie Komitetu Gospodarki Wodnej Polskiej Akademii Nauk, ; z. 1)
Bibliogr. s. 132-133.
34. STAN i perspektywy rozwoju gospodarki wodnej na Żuławach Dłty Wiśły : opracowanie bazowe / oprac. Piotr Kowalik, Kazimierz Cebulak, Henryk Zaradny. – Gdańsk : Polska Akademia Nauk, 1979. – 56 s. : 3 mapy. – (Stan i perspektywy zagospodarowania Żuław)
Bibliogr. s. 1-2.
35. STOSUNKI wodne i gospodarka wodna w dorzeczu górnej Wiśły : synteza monografii dorzecza górnej Wiśły / [Irena Dynowska] ; Politechnika Krakowska im. Tadeusza Kościuszki. – Kraków : PK, 1987. – 68 s.
36. STOSUNKI wodne oraz zdolność retencyjna obszarów leśnych Parku Krajobrazowego Puszcza Zielonka / Sylwester Grajewski. – Poznań : Wydawnictwo Akademii Rolniczej im. Augusta Cieszkowskiego, 2006. – 92 s. : il. – (Rozprawy Naukowe / [Akademia Rolnicza im. Augusta Cieszkowskiego w Poznaniu] ; 382)
Bibliogr. s. 81-90.
37. WISŁA / Aleksander Tuszko. – Wyd. 2 rozsz. – Warszawa : „Książka i Wiedza”, 1984. – 274 s. : il.
Bibliogr. s. 273-274.
38. WODA w obszarach nieurbanizowanych / Instytut Problemów Współczesnej Cywilizacji. – Warszawa : Instytut Problemów Współczesnej Cywilizacji, 2009. – 77 s. : il.
Bibliogr. przy ref.
39. WPŁYW retencjonowania wód powierzchniowych na bilans wodny małych zlewni rolniczych / Zbigniew Kowalewski. – Falenty : Wydaw. IMUZ, 2003. – 126 s. : mapy. – (Woda, Środowisko, Obszary Wiejskie. Rozprawy Naukowe i Monografie ; nr 6)
Bibliogr. s. 119-125.
40. WPŁYW użytkowania terenu i antropogenicznych przekształceń środowiska przyrodniczego na elementy obiegu wody w zlewni rzecznej : przewodnik sesji terenowej, Kielce-Wólka Milanowska, 25-27 września 2001 r. : streszczenia referatów, komunikatów i posterów / [red. nauk. Tadeusz Ciupa, Elżbieta Kupczyk] ; Komisja Hydrologii Polskiego Towarzystwa Geograficznego, Instytut Geografii Akademii Świętokrzyskiej w Kielcach, Miejski Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach. – Kiel-

ce : IG AŚ, 2001. – 176 s. : il, mapy + Środowisko wodne Świętokrzyskiego Parku Narodowego i otuliny [8] s. : il. kolor.

Bibliogr. przy ref.

41. WYBRANE problemy kształtowania i funkcjonowania systemów wodnogospodarczych na przykładzie Odry i jej dorzecza / [red. nauk. Stanisław Malarski ; Instytut Śląski w Opolu. Komisja Odry przy Instytucie Śląskim w Opolu]. – Opole : IŚ, 1988. – 200 s. : mapy. – (Zeszyty Odrzańskie. Seria Nowa ; nr 14)

Bibliogr. przy rozdz.

42. WYBRANE zagadnienia przyrodniczych podstaw gospodarki wodnej – ośrodków miejskich na przykładzie Gniezna, Kalisza i Śremu / Danuta Woś ; Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. – Poznań : Wydaw. Naukowe UAM, 1981. – 76 s. : il. – (Geografia / UAM ; nr 24)

Bibliogr. s. 75-76.

43. ZARZĄDZANIE zasobami wodnymi w dorzeczu Odry / red. pracy zbiorowej Barbara Mońka. – Wrocław : Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej : Polskie Zrzeszenie Inżynierów i Techników Sanitarnych. Oddział Dolnośląski, 2010. – 331 s. : il.

Bibliogr. przy pracach.

44. ZASOBY i jakość wód : monografia / pod red. Laury Radczuk ; [aut. Mariusz Adynkiewicz-Piragas i in.]. – Wrocław : Wydawnictwo Akademii Rolniczej, 2004. – 128 s. : il. – (Współczesne Problemy Inżynierii Środowiska 1); (Zeszyty Naukowe Akademii Rolniczej we Wrocławiu. Monografie nr 35)

Bibliogr. przy pracach.

45. ZASOBY i ochrona wód : obieg wody i materii w zlewniach rzecznych / pod red. Roberta Bogdanowicza i Joanny Fac-Benedy. – Gdańsk ; Sopot : Fundacja Rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego, 2009. – 515 s. : il.

Bibliogr. przy pracach.

46. ZASOBY wodne środkowej Polski na progu XXI wieku / Paweł Jokiel. – Łódź : Wydaw. Uniwersytetu Łódzkiego, 2004. – 114 s. : il., mapy.

Bibliogr. s. 107-110.

47. ZASOBY wodne w dorzeczu górnej i środkowej Odry w warunkach suszy : praca zbiorowa / pod red. Alfreda Dubickiego ; aut. Mariusz Adynkiewicz-Piragas [i in.]. – Warszawa : Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, 2002. – 107 s. : il., mapy. – (Atlasy i Monografie)

Bibliogr.

48. ZMIANY w bilansie i jakości [wód] w Polsce pod wpływem działalności człowieka / Antoni Kleczkowski. – Rzeszów : Towarzystwo Naukowe Organizacji i Kierownictwa. Oddział, 1973. – 10 s.

Konferencja naukowa na temat : „Podstawowe zagrożenia i wiodące problemy w ochronie środowiska przyrodniczego człowieka”, Rzeszów wrzesień 1973 r.

II. Degradacja wód

1. BORY Tucholskie i inne obszary leśne : ochrona, monitoring, edukacja / pod red. Krzysztofa Gwoździńskiego ; Uniwersytet Łódzki. Instytut Biofizyki. – Łódź : Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, 2008. – 529 s. : il.
Bibliogr. przy pracach.
2. RAPORT o stanie czystości wód województwa zielonogórskiego : XV Tydzień Czystości Wód, 1-7 kwiecień 1981 rok / Polski Związek Wędkarski ; Liga Ochrony Przyrody; [oprac. w Wojewódzkim Ośrodku Badań i Kontroli Środowiska, Zielona Góra]. – Zielona Góra : PZW : LOP, 1981. – 42 s.
3. ZANIECZYSZCZENIE środowiska gruntowo-wodnego fluorem na przykładzie Huty Aluminium w Skawinie / Bogusława Rajpołt, Barbara Tomaszewska. – Kraków : Wydawnictwo Instytutu Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią PAN, 2011. – 217 s. : il. – (Studia, Rozprawy, Monografie / Instytut Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią Polskiej Akademii Nauk, Kraków ; 172)
Bibliogr. s. 90-97.
4. ZASOBY i jakość wód : monografia / pod red. Laury Radczuk ; [aut. Mariusz Adynkiewicz-Piragas i in.]. – Wrocław : Wydawnictwo Akademii Rolniczej, 2004. – 128 s. : il. – (Współczesne Problemy Inżynierii Środowiska 1), (Zeszyty Naukowe Akademii Rolniczej we Wrocławiu. Monografie nr 35)
Bibliogr. przy pracach.

III. Regulacja rzek w Polsce

1. DOLNA Wisła i jej obwałowania, historyczne kształtowanie, obecny stan i zachowanie w czasie znacznych wezbrań. Cz. 2, Odcinek od Torunia do Białej Góry / Jerzy Makowski ; Instytut Budownictwa Wodnego PAN. – Gdańsk : Wydaw. IBW Polskiej Akademii Nauk, 1998. – 469 s. : il., mapy. – (Biblioteka Naukowa Hydrotechnika ; nr 27)
Bibliogr. s. 324-337.
Pocz. pt. : Wały przeciwpowodziowe Dolnej Wisły, historyczne kształtowanie, obecny stan i zachowanie w czasie znacznych wezbrań.
2. OCHRONA przyrody i środowiska w dolinach nizinnych rzek Polski / pod red. Ludwika Tomiałojcia ; Polska Akademia Nauk. Komitet Ochrony

Przyrody. – Kraków : Instytut Ochrony Przyrody. PAN, 1993. – 233 s. : fot., mapy.

Bibliogr.

3. PRZYRODNICZE, gospodarcze i hydrotechniczne przesłanki regulacji rzek : zasady regulacji rzek Niżu Polskiego wg Szkoły Warszawskiej / Janusz Wierzbicki. – Warszawa : „Sadyba”, 2003. – 90 s. : fot., mapy, Bibliogr. s. 89-90.
4. SETNA rocznica wykonania przekopu Wisły 1895-1995 / Jerzy Makowski ; [Instytut Budownictwa Wodnego Polskiej Akademii Nauk]. – Gdańsk : Wydaw. IBW. PAN, 1995. – 100 s. : fot., mapy. – (Biblioteka Naukowa Hydrotechnika ; nr 21) Bibliogr. s. 89-94.
5. SKUTKI regulacji Odry i stosunków wodnych w dorzeczu : (potrzeby badawcze) / Wiesław Drobek, Krystian Heffner ; [Instytut Śląski – Instytut Naukowo-Badawczy]. – Opole : IŚ, 1985. – 45 s. : mapy. – (Odra i Nadodrze) Bibliogr. s. 40-45.
6. WAŁY przeciwpowodziowe Dolnej Wisły – historyczne kształtowanie, obecny stan i zachowanie w czasie znacznych wezbrań / Jerzy Makowski ; Instytut Budownictwa Wodnego PAN. – Wyd. 2 popr. i rozsz. – Gdańsk : Wydaw. IBW Polskiej Akademii Nauk, 1997. – 427 s. : il., mapy. – (Biblioteka Naukowa Hydrotechnika ; nr 24) Bibliogr. s. 360-391.
7. WSPÓŁCZESNY transport i sedymentacja materiału unoszonego w Wiśle i głównych dopływach / Adam Łajczak. – Warszawa : Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, 1999. – 215 s. : il., mapy. – (Monografie Komitetu Gospodarki Wodnej Polskiej Akademii Nauk ; z. 15) Bibliogr.
8. ZMIANY biegu górnej Wisły i ich skutki / pod red. nauk. Kazimierza Trąfasa. – Warszawa : Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, 1992. – 68 s. : mapy. – (Wisła w Dziejach i Kulturze Polski ; 8)

IV. Ochrona wód

1. DLACZEGO musimy płacić za wodę / Anna Wolborska. – Łódź : Wydział Inżynierii Procesowej i Ochrony Środowiska Politechniki Łódzkiej : [PPH Exall], 2009. – 24 s. : il. – (Edukacja Ekologiczna ; nr 3)
2. DOBRA praktyka ograniczania zanieczyszczenia wód powierzchniowych środkami ochrony roślin w wyniku spływu powierzchniowego i erozji / [aut. pol. wersji Magdalena Bielasik-Rosińska, Danuta Maciaszek, Igor Kon-

- dzielski]. – Warszawa : Instytut Ochrony Środowiska-Państwowy Instytut Badawczy. Zakład Oceny Ryzyka Środowiskowego, [2013]. – 104 s. : il.
Bibliogr. s. 97-104.
3. GOSPODAROWANIE wodą w Wielkopolsce : praca zbiorowa / pod red. Krzysztofa Kasprzaka ; [aut. Ryszard Błażejowski i in.]. – Poznań : Wydawnictwo Abrys, 2005. – 86 s. : il.
Bibliogr. przy ref.
Uaktualnione i rozsz. materiały z konferencji „Gospodarowanie wodą w Wielkopolsce – nowe szanse i wyzwania”, Poznań, 2004.
4. HYDROPREZENTACJE III 2000 : gospodarka wodna, ochrona i uzdatnianie wody, oczyszczanie ścieków : symposium ogólnokrajowe, Wisła 6-7 czerwca 2000 r. : materiały / [PZITS – Katowice, NOT – Katowice]. – Katowice : NOT, 2000. – 340 s. : il, mapy.
Bibliogr. przy ref.
5. KODEKS dobrej praktyki rolniczej / [zespół red. Irena Duer, Mariusz Fotyła, Andrzej Madej] ; Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Ministerstwo Środowiska. – Wyd. 3, dodr. – Warszawa : Fundacja Programów Pomocy dla Rolnictwa, 2004. – 96 s. : il.
6. KONFLIKTY o wodę / Piotr Kowalczak. – Przeźmierowo : Wydawnictwo Kurpisz, 2007. – 480 s. : il.
Bibliogr. s. 465-480.
7. LEKSYKON : zanieczyszczenie i ochrona wód / Jan Dojlido [i in.] ; Wyższa Szkoła Ekologii i Zarządzania w Warszawie. – Warszawa : Oficyna Wydawnicza Wyższej Szkoły Ekologii i Zarządzania, 2006. – 204 s. : il. – (Monografie Wyższej Szkoły Ekologii i Zarządzania)
Bibliogr. s. 195-196.
8. O LESIE i wodzie słów kilka z okazji Międzynarodowego Dnia Lasu i Światowego Dnia Wody / pod red. Aleksandry Kleśty i Magdaleny Klaudii Terleckiej ; [aut. Beata Belica, Patryk Bukowski, Monika Gąsowska, Anna Gębalska-Berekets, Aleksandra Kleśta, Małgorzata Mostowska, Maciej Sierakowski, Agata Staszak, Magdalena Klaudia Terlecka, Paulina Tomczykowska, Łukasz Tyburski, Janusz Urbański]. – Krosno : Wydawnictwo Armagraf, 2014. – 161 s. : il.
9. OBIEG wody w środowisku naturalnym i przekształconym / pod red. Zdzisława Michalczyka. – Lublin : Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 2007. – 672 s. : il. – (Badania Hydrograficzne w Poznaniu Środowiska t. 8)
Bibliogr. przy ref.
10. OCHRONA środowisk wodnych i błotnych w Polsce : stan i perspektywy / red. Kazimierz A. Dobrowolski, Krzysztof Lewandowski. – Dziekanów

Leśny : Oficyna Wydawnicza Instytutu Ekologii PAN [Polskiej Akademii Nauk], 1998. – 183 s. : il., mapy.

Bibliogr. s. [185-188].

11. OCHRONA wód, gospodarka wodna, zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków : Hydroprezentacje XII '2009 : symposium ogólnokrajowe, Ustroń, 16-18 czerwca 2009 r. / [Politechnika Śląska i in.]. – Katowice : Śląska Rada Naczelnej Organizacji Technicznej FSNT, [2009]. – 270 s. : il.
Bibliogr. przy ref.
12. POLITYKA wodna Unii Europejskiej i jej implikacje dla Polski / Marek Jerzy Gromiec. – Warszawa : Wydawnictwa Zarządu Głównego PZITS, 1998. – 62 s. : il. – (Monografie / Polskie Zrzeszenie Inżynierów i Techników Sanitarnych. Wodociągi i Kanalizacja ; nr 2)
Bibliogr. s. 23-24.
13. SPOŁECZNE i gospodarcze aspekty ochrony wód / Zygmunt Szelągowski ; Liga Ochrony Przyrody. – Warszawa : Zarząd Główny LOP, nakł. Zakładu Zadrzewień i Zieleni, 1978. – 97 s. : il., mapy. – (Poradnik Ochrony Przyrody)
14. [TRZECIA] III Ogólnopolska Konferencja Naukowo-Techniczna nt. „Rozwój technologii w ochronie wód” : Międzyzdroje, 23-25.06. 1999 r. / Polskie Zrzeszenie Inżynierów i Techników Sanitarnych. Zarząd Oddziału Szczecińskiego. – Szczecin : PZITS.ZOS, 1999. – 263 s. : il.
Bibliogr. przy ref.
15. WODA nasze dziedzictwo : zbiór studiów przypadku z Funduszu Kropli Beskidu z lat 2005-2007 : aktywizacja mieszkańców Doliny Popradu w działania pro-ekologiczne / [red. Małgorzata Łuszczek, Anna Woźniak, Ilona Łuszczek]. – Kraków : Fundusz Partnerstwa, 2007. – 79 s. : il.
16. WODA zasadą życia / [red. Antoni Fetkowski] ; Katolicki Uniwersytet Lubelski. Sekcja Filozofii Przyrody i Ochrony Środowiska. – Lublin : Zakład Ekologii Człowieka KUL, 1995. – 95 s. : il. – (Ekologia Humanistyczna ; t. 5)
17. WODA : życie, zdrowie, rozwój / [aut. Alina Rynkiewicz, Dariusz Jan Stanisławski] ; Ministerstwo Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa. – Warszawa ; Falenty : Wydaw. IMUZ [Instytutu Melioracji i Użytków Zielonych], 1994. – 28 s. : il., mapy.
18. ZAGROŻENIA, zanieczyszczenia i ochrona wód : wybrane zagadnienia inżynierii ekologicznej / Zdzisław Małecki. – Kalisz : Polskie Towarzystwo Inżynierii Ekologicznej. Oddział Ziemi Kaliskiej, 2005. – 76 s. : il.
Bibliogr. s. 72-76.

19. ZMIANY klimatu a gospodarowanie wodami / Tomasz Okruszko, Marta Kijańska ; Instytut na rzecz Ekorozwoju. – Warszawa : Instytut na rzecz Ekorozwoju, 2009. – 44 s. : il.
Bibliogr. s. 44.
20. ZWYKŁA Dobra Praktyka Rolnicza. – Warszawa : Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi : Fundacja Programów Pomocy dla Rolnictwa FAPA, 2003. – 56 s. : il.

V. Powódzie w Polsce, zapobieganie

1. BEZPIECZEŃSTWO kryzysowe / red. Mieczysław Koziński ; [zespół aut. Ryszard Jakubczak i in.]. – Słupsk : Fundacja Pro Pomerania ; Gdańsk : Ateneum Szkoła Wyższa, 2010. – 300 s. : il.
Bibliogr. przy większości rozdz.
2. DORZECZE Odry : monografia powodzi, lipiec 1997 / pod. red Alfreda Dubickiego, Henryka Słoty, Jana Zielińskiego. – Warszawa : Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, 1999. – 241 s. : il. kolor., mapy. – (Atlasy i Monografie)
Bibliogr. przy rozdz.
3. DORZECZE Odry : monografia powodzi 2010 / pod red. Macieja Maciejewskiego, Mieczysława S. Ostojkiego, Tamary Tokarczyk. – Warszawa : Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowy Instytut Badawczy, 2011. – 164 s. : il. + 1 dysk optyczny (CD-ROM). – (Monografie / [Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej])
Bibliogr. przy rozdz.
4. DORZECZE Wisły : monografia powodzi, lipiec 1997 / pod. red Jerzego Greli, Henryka Słoty, Jana Zielińskiego. – Warszawa : Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, 1999. – 204 s. : il., mapy. – (Atlasy i Monografie)
Bibliogr. przy rozdz.
5. DORZECZE Wisły : monografia powodzi : maj – czerwiec 2010 / pod red. Macieja Maciejewskiego, Mieczysława S. Ostojkiego, Tomasza Walczykewicza. – Warszawa : Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, 2011. – 236 s. : il. + 1 dysk optyczny (CD-ROM). – (Monografie / [Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej])
Bibliogr. przy rozdz.
6. GDY nadciągała wielka woda : klęski powodzi na ziemiach polskich na przestrzeni wieków : Wrocławskie Spotkania z Historią Gospodarczą, spotkanie VIII / pod red. Elżbiety Kościak. – Wrocław : Gajt Wydawnictwo, 2013. – 168 s. : il.
Spotkanie odbyło się 17-19 maja 2013 r.

7. GEOGRAFIA wezbrań i powodzi rzecznych / Adam Bartnik, Paweł Jokieli. – Łódź : Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, 2012. – 264 s. : il. Bibliogr. s. 251-258.
8. HYDROTECHNIKA l'98 : wieloletni, strategiczny program zabezpieczeń przeciwpowodziowych : materiały : symposium ogólnokrajowe, Katowice 24 listopada 1998 r. – Katowice : NOT [Naczelna Organizacja Techniczna], 1998. – 139 s. : fot., 2 mapy. Bibliogr. przy ref.
9. MONOGRAFIA powodzi sztormowych 1951-1975 / Aleksander Majewski, Zbigniew Dziadziuszko, Alicja Wiśniewska. – Warszawa : Wydawnictwa Komunikacji i Łączności, 1983. – 215 s. : il. – (Atlasy i Monografie) Bibliogr. s. 211-214.
10. NAJWIĘKSZA katastrofalna powódź w dziejach Gdańska i prawdopodobieństwo jej powtórzenia w obecnych warunkach / Jerzy Makowski ; Polska Akademia Nauk. Instytut Budownictwa Wodnego. – Gdańsk : Wydaw. IBW. PAN, 1994. – 47 s. : 1 fot., mapy. – (Biblioteka Naukowa Hydrotechnika ; nr 18) Bibliogr. s. 39-42.
11. OCHRONA i rekultywacja terenów dorzecza Odry : sytuacja po powodzi 1997 roku, Zielona Góra 15-16.09.1998 / ed. Henryk Greinert, Urszula Kołodziejczyk, Andrzej Greinert. – Zielona Góra : „Gest”, [1998]. – 461 s. : fot., mapy. Bibliogr. przy ref.
12. OCHRONA od powodzi : monografia / pod red. Włodzimierza Czamary ; [aut. Adam Baławejder i in.]. – Wrocław : Wydawnictwo Akademii Rolniczej, 2004. – 114 s. : il. – (Współczesne Problemy Inżynierii Środowiska 2), (Zeszyty Naukowe Akademii Rolniczej we Wrocławiu. Monografie ; 36) Bibliogr. przy pracach.
13. OCHRONA przeciwpowodziowa w Polsce : biuletyn Biura Studiów i Ekspertyz Kancelarii Sejmu / [red. Elżbieta Berkowska, Andrzej Chodyra]. – Warszawa : BSiE. KS, 2003. – 225 s. : il., mapy. – (Konferencje i SeminaRIA / Biuro Studiów i Ekspertyz Kancelarii Sejmu ; 5(49))
Materiały seminarium dla posłów Sejmu IV kadencji (8 kwietnia 2003 r.).
14. OCHRONA przed powodzią / [red. merytoryczna Kazimierz Mosiej, Andrzej Ciepeliowski ; aut. Eryk Bobiński, Kazimierz Borowski, Andrzej Ciepeliowski, Kazimierz Mosiej, Henryk Pawłat, Zbigniew Popek, Janusz Sokołowski, Armand Żbikowski, Jan Żelazo] ; Instytut Melioracji i Użytków Zielonych. – Falenty : Instytut Melioracji i Użytków Zielonych, 1992. – 262 s. : il.

Bibliogr. s. 255-262.

15. OSŁONA przeciwlodowa na głównych rzekach w Polsce : raport / Halina Czarnecka [i in.] ; Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Szczecinie, Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gdańsku, Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie. – Szczecin : Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej, 2011. – 60 s. : il.
Bibliogr. s. 39.
16. POTOPY : tragiczne okresy w dziejach ludzkości : koniec zlodowaceń – początek globalnego ocieplenia / Jerzy Wojciech Piskorz-Nałęcki. – Szczecin : Link, 2005. – 272 s. : il.
Bibliogr. s. 264-267.
17. PORADNIK społecznej ochrony przeciwpowodziowej / [red. Marek Opitz]. – [Nowy Dwór Gdański] : Stowarzyszenie Żuławy, 2013. – 80 s. : il.
18. POWODZIE na Śląsku Opolskim od XII do XX w. : 1997 : Opole, Nysa, Głuchołazy, Jarnołtówek, Prudnik, Kędzierzyn-Koźle, Krapkowice, Lewin Brzeski, Brzeg, Kościelczyce, Michałowice, Lubsza, Czepielowice, Stobrawa, Rybna, Szydłowice, Błota, Dobrzyń / [koncepcja i red. Danuta Emmerling ; oprac. cz. opisowej Bogdan Kociński]. – Opole : „Adan”, [1998]. – 96 s. : il.
19. POWODZIE w dorzeczu górnej Odry / Stanisław W. Czaja. – Katowice : Uniwersytet Śląski ; Gliwice : Pracownia Komputerowa Jacka Skalmierskiego, 2011. – 211 s. : il. + mapy : 14 s.
Bibliogr. s. 198-203.
20. POWÓDŹ 2010 – przyczyny i skutki : praca zbiorowa / pod red. Ewy J. Lipińskiej ; Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie. – Rzeszów : Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, 2011. – 254 s. : il. + 1 dysk optyczny (DVD). – (Biblioteka Monitoringu Środowiska)
Bibliogr. s. 250-254.
21. POWÓDŹ na Powiślu Lubelskim w 2010 roku : hydrotechnika a ochrona przyrody : dwa stanowiska w sprawie przeciwdziałania skutkom powodzi : materiały z XIII i XIV sesji Zimowych Spotkań Janowieckich, Janowiec 28 lutego 2011 roku i 25 lutego 2012 roku / [red. Leszek Kwasek, Filip Jaroszyński, Justyna Warowna]. – Janowiec : Towarzystwo Przyjaciół Janowca, 2012. – 140 s. : il. – (Vistulana ; 1).
Bibliogr. przy ref.
22. POWÓDŹ tysiąclecia : Opole, w lipcu 1997 roku / [tekst Krystyna Raczynska ; fot. K. Raczynska, Zygmunt Drużbicki, Jerzy Stemplewski]. – Opole : Urząd Miasta Opola, 1997. – S. 3-132 : fot.

23. POWÓDŹ w Gdańsku w lipcu 2001 / Wojciech Majewski. – Warszawa : Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, 2010. – 110 s. : il. – (Monografie Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej)
Bibliogr. s. 108-109.
24. POWÓDŹ w Gdańsku 2001 : praca zbiorowa / pod red. Jerzego Cyberkiewskiego ; [aut. Borowiak Magdalena i in.] ; Gdańskie Towarzystwo Naukowe. Wydział V Nauk o Ziemi. – Gdańsk : Wydaw. Gdańskie, 2003. – 165 s. : il., mapy.
Bibliogr. przy pracach.
25. POWÓDŹ w lipcu 1970 r. : monografia / [red. Krzysztof Fiedler, Stefan Ilnatowicz, Alina Stolarska] ; Instytut Gospodarki Wodnej. – Warszawa : Wydawnictwa Komunikacji i Łączności, 1972. – 246 s. : il., mapy.
Bibliogr.
26. POWÓDŹ w powiecie poznańskim w 2010 roku / Piotr Kowalczak, Paweł Kurosz, Łukasz Sobolewski. – Poznań : Starostwo Powiatowe, 2010. – 87 s. : il.
27. POWÓDŹ : Wrocław lipiec 1997 / Mariusz Urbanek tekst, układ zdjęć ; Adam Hawałej wybór zdjęć ; Jan Stolarczyk oprac. graf. – Wrocław : Wydaw. Dolnośląskie, [1997]. – 168 s. : fot., 2 mapy.
28. POWÓDŹ : Wrocław od 12 do 14 lipca 1997 / fot. Tadeusza i Macieja Szwedów. – Wyd. 2. – Wrocław : „Atut”, 1997. – [83] s. : fot.
29. PRZYCZYNY i skutki wielkich powodzi : (aspekty hydrologiczne, gospodarcze i ekologiczne) : Kraków, 29-30. 11. 1999 : materiały pokonferencyjne / organizatorzy Muzeum Przyrodnicze Instytutu Systematyki i Ewolucji Zwierząt PAN w Krakowie, Polska Fundacja Ochrony Przyrody PRO NATURA w Krakowie, Polska Akademia Nauk – Oddział Krakowski. – Kraków : MP ISiEZ PAN, 1999. – 148 s. : il., mapy.
Bibliogr. przy pracach.
30. PRZYJAZNA środowisku ochrona przed powodzią / [red. Robert Wawręty, Janusz Żelaziński ; aut. Jacek Betleja, Krzysztof Kulesza, Krzysztof Świerkosz, Robert Wawręty, Janusz Żelaziński]. – Oświęcim : Towarzystwo na rzecz Ziemi, 2005. – 24 s. : il.
31. RAPORT z potopu '97 : fakty – dramat ludzi / Włodzimierz Łoziński, Jan Tarnowski. – Wrocław : „Atla 2”, 1997. – 228 s. : il.
32. STAN środowiska glebowego oraz warunki produkcji rolniczej na Dolnym Śląsku po powodzi 1997 roku : praca zbiorowa / pod red. Leszka Szerszenia ; [aut. Tadeusz Chodak i in.]. – Wrocław : Wydaw. AR, 2000. – 109 s. : il., 1 mapa. – (Zeszyty Naukowe Akademii Rolniczej we Wrocławiu. Monografie ; 20)
Bibliogr.

33. WEZBRANIA rzek polskich w latach 1951-1990 / Juliusz Stachý [i in.]. – Warszawa : IMiGW, 1996. – 80 s. : il., mapy. – (Materiały Badawcze / Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej. Hydrologia i Oceanologia ; 20)
34. WODY opadowe a zjawiska ekstremalne : monografia / pod red. Janusza Łomotowskiego. – [Warszawa] : Wydawnictwo Seidel-Przywecki, 2011. – 233 s. : il.
Bibliogr. przy rozdz.
35. WROCŁAWSKA kronika wielkiej wody : 10 lipca – 18 sierpnia : wstępny raport / oprac. Grzegorz Hryciuk [et al.] ; red. Wojciech Wrzesiński ; Instytut Historyczny Uniwersytetu Wrocławskiego. – Wyd. 2. – Wrocław : „Gaj”, 1997. – 138 s. : il., 1 mapa.
36. WSPÓŁCZESNE problemy ochrony przeciwpowodziowej : symposium europejskie, Paryż – Orlean, 28-30 marca 2012 r. / red. Czesław Szczegielniak. – Paryż : Stacja Naukowa Polskiej Akademii Nauk, 2013. – 357 s. : il.
37. ZAPORY a powódzie / red. Robert Wawręty, Janusz Żelaziński ; [aut. Jan Błachuta, Marek Jelonek, Damian Panasiuk, Anna Roggenbuck, Jacek Udolf, Robert Wawręty, Krzysztof Zajac, Janusz Żelaziński ; współpr. Ryszard Babiasz, Marek Jędra, Piotr Kadłubicki, Marian Krukowski, Robert Mysłajek, Marian Stój]. – Oświęcim : Towarzystwo na rzecz Ziemi ; Kraków : Polska Zielona Sieć, 2006. – 64 s. : il.
Bibliogr. s. 63-64.
38. ZARYS monografii powodzi w Polsce w 40 [czterdziesto]-lecie Głównego Komitetu Przeciwpowodziowego / Główny Komitet Przeciwpowodziowy w Warszawie. – Warszawa : Ministerstwo Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych, 1988. – 92 s.
Bibliogr. s. 90-92.
39. ZATORY i powódzie zatorowe na dolnej Wiśle / Marek Grześ ; Polska Akademia Nauk. Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania. – Warszawa : PAN. IGIPZ, 1991. – 184 s. : il.
Bibliogr. s. 139-144.

Netografia:

- http://www.pan.poznan.pl/nauki/N_114_07_Gutry.pdf
- <http://www.pfozw.org.pl/zrodlo-wiedzy/w-budowie-3/>
- <http://hydro.geo.uni.lodz.pl/index.php?page=zasoby-wodne>
- <http://iche2002.pl/gospodarka-wodna-w-polsce.html>
- <http://polska-3-0.pl/gospodarka-wodna-w-polska-3-0/>
- http://kzgw.gov.pl/files/file/Programy/PPWP2030/Zalaczniki_do_projektu_Polityki_wodnej_panstwa_do_roku_2030.pdf
- <http://www.poznan.rzgw.gov.pl/region-wodny/zasoby-wod>

BIBLIOGRAFIE OSOBOWE

Andrzej Wajda
(1926–2016)

Andrzej Wajda – ur. 6.03.1926 r. – zm. 9.10.2016 – reżyser filmowy i teatralny, scenarzysta i scenograf, senator RP 1989-1991. Urodził się w Suwałkach w rodzinie oficera Wojska Polskiego. W 1934 roku wraz z rodziną przeniósł się do Radomia. Tutaj rozpoczął naukę w szkole podstawowej.

Po wybuchu II wojny światowej rozstał się z ojcem, który wziął udział w działaniach wojennych, dostał się do niewoli radzieckiej i został zamordowany w Katyniu. Andrzej Wajda dalszą naukę kontynuował na tajnych kompletach. Podjął również ciężką pracę zarobkową, wstąpił w szeregi Armii Krajowej (1942). W związku z działalnością konspiracyjną ukrywał się przed radomskim Gestapo w Krakowie. Pod koniec wojny powrócił do Radomia, gdzie zapisał się do szkoły dla dorosłych.

W 1946 roku rozpoczął studia malarskie w Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie. Trzy lata później przeniósł się na studia reżyserskie do Państwowej Wyższej Szkoły Filmowej w Łodzi. Ukończył je w 1954 roku, natomiast dyplom uzyskał w 1960 roku.

Był asystentem reżysera przy filmie „Piątka z ulicy Barskiej” (1953) Aleksandra Forda, a jego debiutem reżyserskim stało się „Pokolenie”(1954). Sławę i powszechne uznanie zyskał jako twórca „Kanału” (1956) i „Popiołu i diamentu” (1958). W czasie swojej kariery pełnił funkcję kierownika Zespołu Filmowego „X” (1972-1983) oraz prezesa Stowarzyszenia Filmowców Polskich (1978-1983). Stał się wybitnym przedstawicielem polskiej szkoły filmowej. Jego twórczość nawiązywała do polskiego symbolizmu i romantyzmu, była też próbą zmierzenia się z polskimi mitami narodowymi. Realizował także spektakle teatralne, które często zyskiwały miano wydarzeń kulturalnych np. : „Biesy” Fiodora Dostojewskiego (1971, 1974, 2004); „Noc listopadowa” Stanisława Wyspiańskiego (1974); „Hamlet” Szekspira (1981, 1989); „Makbet” Szekspira (2004).

Wśród inicjatyw reżysera na szczególną uwagę zasługuje założenie Mistrzowskiej Szkoły Reżyserii Filmowej Andrzeja Wajdy (2002) i Centrum Sztuki i Kultury Japońskiej „Magha” w Krakowie (1994). Był członkiem Europejskiej Akademii Filmowej i Francuskiej Akademii Sztuk Pięknych. Powszechne uznanie znalazło wyraz w licznych nagrodach i wyróżnieniach, polskich i zagranicznych. Otrzymał m.in. Nagrodę Akademii Filmowej (Oscara) za całokształt twórczości (2000).

Na dorobek artystyczny reżysera składają się m.in. filmy: „Kanał” (1956), „Popiół i diament” (1958), „Popioły” (1965), „Wesele” (1972), „Ziemia obiecana”

(1974), „Człowiek z marmuru” (1976), „Bez znieczulenia” (1978), „Panny z Wilka” (1979), „Człowiek z żelaza” (1979), „Danton” (1982), „Pierścionek z orłem w koronie” (1992), „Pan Tadeusz” (1999), „Katyń” (2007), „Powidoki” (2016).

a. Pozycje zwarte

1. ANDRZEJ Wajda jako historyk : metodologiczne studium z historii wizualnej / Piotr Witek. – Lublin : Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 2016. – 712 s.
Bibliogr. s. 671-692.
2. CZY kino ma płeć? : kobiety w filmach Andrzeja Wajdy : szkice, studia, analizy / Anita Benisławska. – Warszawa : Wydawnictwo Stakroos / Arkteyon, 2008. – 272 s.
Bibliogr. s. 224-246, filmogr. s. 261-264, filmogr. A. Wajdy s. 247-257.
3. DIAMENT odnaleziony w popiele / Krzysztof Kąkolewski. – Warszawa : „Trio”, 1995. – 113 s. : il.
Bibliogr. s. 113-[114].
4. FILMOWY świat Andrzeja Wajdy. 2 / red. Ewelina Nurczyńska-Fidelska, Piotr Sitarski. – Kraków : Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych „Universitas”, 2003. – 406 s. : il.
T. 1 pt.: Teatralny świat Andrzeja Wajdy.
5. INSPIRACJE plastyczne w twórczości filmowej i telewizyjnej Andrzeja Wajdy / Tadeusz Miczka. – Katowice : UŚ, 1987. – 232 s. – (Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach ; nr 927)
Filmogr. s. 327-335.
6. KANAŁ : premiera po latach / oprac. Seweryn Kuśmierczyk, Stanisław Zawiśliński. – Warszawa : Wydawnictwo Skorpion, 2007. – 81 s. : il.
7. KINO i reszta świata : autobiografia / Andrzej Wajda. – Wyd. 2. poszerz. – Kraków : Społeczny Instytut Wydawniczy Znak, 2013. – 332 s. : il.
8. MOJE filmy / Wajda ; [red. Janusz Fogler i Joanna Słodowska]. – Warszawa : Stowarzyszenie Filmowców Polskich, 2008. – 262 s. : il.
9. O POLITYCE, o sztuce, o sobie / Andrzej Wajda ; wstęp, wybór i układ tekstów Maria Małatyńska ; rys. Andrzej Wajda. – Warszawa : Prószyński i S-ka, 2000. – 302. : il.
10. PAN Andrzej, Pan Tadeusz : kłamca, mitoman, czy konformista – rzecz o towarzyszu : opowieść dokumentalna o Andrzeju Wajdzie / Piotr Włodarski. – Łódź : Piotr Włodarski, 2001. – 157 s.
11. PODWÓJNE spojrzenie / Andrzej Wajda. – Warszawa : „Prószyński i S-ka”, 1998. – 95 s. : il.
Filmogr. s. 85-94.

12. POLSKA klasyka literacka według Andrzeja Wajdy / Ewelina Nurczyńska-Fidelska. – Wyd. 2. poszerz. – Łódź : Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, 2010. – 335 s. : il.
13. POWTÓRKA z całości / Andrzej Wajda. – [Wyd. 1 i. e. 2 krajowe]. – Warszawa : „Zebra”, 1989. – 91 s.
14. TEATR Wajdy : w kręgu arcydzieł: Dostojewski, „Hamlet”, „Wesele” / Joanna Walaszek. – Kraków : Wydaw. Literackie, 2003. – 420 s. : il.
15. TEATRALNY świat Andrzeja Wajdy. 1 / red. Anna Kuligowska-Korzeniewska, Krzysztof Pacek. – Kraków : Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych „Universitas”, 2003. – 255 s. : il.
16. „TO, CO ulepsza” : historia i współczesność w filmach Andrzeja Wajdy / pod red. Olgi Katafiasz. – Kraków : Wydawnictwo Rupella, 2009. – 168 s. Filmogr. s. 153-165.
17. WAJDA / Tadeusz Lubelski. – Wyd. specjalne. – Wrocław : Wydawnictwo Dolnośląskie, 2006. – 315 s. : il.- (A To Polska Właśnie) Bibliogr. s. 299-301.
18. WAJDA – filmy. [T.] 1 / fotosy z filmów Renata Pajchel ; Po latach... Andrzej Wajda ; wybór recenzji Jerzy Płażewski. – Warszawa : Wydawnictwa Artystyczne i Filmowe, 1996. – 260 s. : il.
2 t. w tece. – Na grzbiecie teki : 100 lat kina.
19. WAJDA – filmy. [T.] 2 / fotosy z filmów Renata Pajchel ; Po latach... Andrzej Wajda ; wybór recenzji Jerzy Płażewski. – Warszawa : Wydawnictwa Artystyczne i Filmowe, 1996. – 306 s. : il.
Filmogr. s. 296-299.
2 t. w tece. – Na grzbiecie teki : 100 lat kina.
20. WAJDA : filmy / [Andrzej Wajda ; red. Joanna Słodowska]. – Warszawa : Wydawnictwa Artystyczne i Filmowe, 2000. – 236 s. : il.
Filmogr., spis przedstawień telewizyjnych i teatralnych.
21. WAJDA : kronika wypadków filmowych / Bartosz Michalak. – [Warszawa] : Wydawnictwo MG, 2016. – 383 s. : il.
22. WAJDA mówi o sobie : wywiady i teksty / wstęp, wybór i oprac. Wanda Wertenstein. – Wyd. 2. – Kraków : Wydaw. Literackie, 2000. – 315 s. : il.
23. WAJDA : przewodnik Krytyki Politycznej / [aut. Piotr Forecki i in. ; red. prowadzący Jakub Majmurek]. – Warszawa : Wydawnictwo Krytyki Politycznej, 2013. – 258 s. – (Przewodniki Krytyki Politycznej ; t. 35)
24. ZAGRAJCIE mi to pięknie : Pan Tadeusz według Andrzeja Wajdy / Marek Miller, współpr. Daria Trafankowska, Kuba Kowalski, Grzegorz Mazurowski, przy współud. Alicji Bukowskiej [i in.]. – Warszawa : Prószyński i S-ka, 1999. – 200 s. : il.

b. Artykuły

1. ARTYSTA i polityka / Andrzej Wajda ; rozm. przepr. Walerij Mastierow. / Andrzej Wajda ; rozm. przepr. Walerij Mastierow. W: *Forum*. – 2016, nr 17, s. 12-15
2. BEZCZELNY jestem trochę / Andrzej Wajda ; rozm. przepr. Donata Subbotko. W: *Gaz. Wyborcza* (Wyd. zasadnicze). – 2016, nr 54, s. 20-23
3. CZŁOWIEK i epoka : Andrzej Wajda i PRL / Andrzej Luter. Odpowiedź autora / Igor Janke. W: *Tyg. Powszechny*. – 2010, nr 45, s. 30-31
Polem. z poz. 4.
4. CZŁOWIEK z celuloideu / Wiesław Kot. W: *Przewodnik Katolicki*. – 2016, nr 42, s. 20-21
5. CZŁOWIEK z pokolenia / Igor Janke. W: *Tyg. Powszechny*. – 2010, nr 42, dod. Intelktualiści po 1945: do i od komunizmu.
6. JAK kamery nie ma, to po cholere będę patrzył / Andrzej Wajda ; [rozm. przepr.] Donata Subbotko. W: *Gaz. Wyborcza* (Wyd. zasadnicze). – 2016, nr 238, s. 20
7. JUŻ nie jestem romantykiem / Andrzej Wajda ; rozm. przepr. Janusz Wróblewski. W: *Polityka*. – 2013, nr 41, s. 76-78
8. KRNABRNY ojciec narodu / Krzysztof Kłopotowski. W: *Do Rzeczy*. – 2016, nr 42, s. 44-45
9. MALOWANY opozycjonista / Robert Wit Wyrostkiewicz, Anna Wiejak. W: *Nasza Polska*. – 2010, nr 26, s. 1,10-11
10. NAJPIĘKNIEJSZE jest to, czego się nie zrobiło / Andrzej Wajda ; rozm. przepr. Janusz Wróblewski. W: *Polityka*. – 2016, nr 10, s. 74-77
11. NASI nauczyciele / Andrzej Wajda, Krystyna Zachwatowicz-Wajda. W: *Konspekt*. – 2016, nr 1, s. 7-13
12. O POCZUCIU spełnienia i instynkcie spotkania z widzem : z Andrzejem Wajdą rozmawia Tadeusz Lubelski. W: *Kino*. – 2016, nr 3, s. 10-13
13. PRZYPADKI Andrzeja Wajdy / Piotr Semka. W: *Do Rzeczy*. – 2016, nr 42, s. 40-42
14. PUŁAPKA złudnej wolności : Andrzej Wajda: pożegnanie / Andrzej Wajda. W: *Tyg. Powszechny*. – 2016, nr 43, s. 88-90
15. REŻYSER zaangażowany / Igor Janke. W: *Rzeczpospolita* (W3). – 2010, nr 118, s. A18-A19
16. ROZMOWA z Andrzejem Wajdą / rozm. przepr. Tadeusz Sobolewski. W: *Gaz. Wyborcza* (Wyd. zasadnicze). – 2016, nr 70, s. 16-17
17. SZAŁ bitewny / Andrzej Wajda ; rozm. przepr. Donata Subbotko. W: *Gaz. Wyborcza* (Wyd. zasadnicze). – 2013, nr 297, s. 14-17

18. TAJNE konta Wajdy / Witold Bereś, Krzysztof Burnetko. W: W p r o s t . – 2013, nr 45, s. 28-33
19. WAJDA, moje boje / Krzysztof Kłopotowski. W: D o R z e c z y . – 2013, nr 33, s. 57-59
20. WERNYHORA z Żoliborza / Krzysztof Kłopotowski. W: R z e c z p o - s p o l i t a (W3). – 2012, nr 198, s. P16
21. WSPOMNIENIA odkładam na później / Andrzej Wajda ; rozm. przepr. Ka- lina Błażejowska. W: T y g . P o w s z e c h n y . – 2016, nr 10, s. 52-55
22. ZDROWY rozum prowadzi Polaków na ulice / Andrzej Wajda ; rozm. przepr. Dorota Karaś. W: G a z . W y b o r c z a (Gdańsk). – 2016, nr 17, s. 6-7
23. ZNIEWOLONY umysł / Krzysztof Masłoń. W: D o R z e c z y . – 2016, nr 42, s. 46-53
M.in. o A. Wajdzie s. 46-48

c. Netografia

<http://culture.pl/pl/tworca/andrzej-wajda>

<http://www.filmweb.pl/person/Andrzej.Wajda/biography>

https://pl.wikipedia.org/wiki/Andrzej_Wajda

<http://www.filmpolski.pl/fp/index.php?osoba=111632>

Bronisława Wajs-Papusza (30. rocznica śmierci)

Bronisława Wajs-Papusza – ur. 17.08.1908 r. (lub 10.05.1910) – zm. 8.02.1987 r. – polska poetka wywodząca się z grupy etnicznej Polska Roma (polscy Romowie nizinni), pisząca w języku romskim. Z powodu nieprzeciętnej urody dziewczynkę nazywano lalunią (w rodzimym języku papusza) Jej ojciec zmarł na Syberii w 1914 roku. Matka ponownie wyszła za mąż za Jana Wajsa. Papusza w wieku szesnastu lat została żoną starszego o 24 lata Dionizego Wajsa, harfiarza. Do 40. roku życia wędrowała z taborem. Samodzielnie nauczyła się czytać i pisać. Przed wybuchem II wojny światowej przemierzała Wołyń, Podole i Wileńszczyznę. W latach niemieckiej okupacji ukrywała się wraz z całym taborem w wołyńskich lasach. Po zakończeniu działań wojennych wędrowała przez Mazury i Pomorze by zimą 1947/1948 spędzić w podgorzowskich Wieprzycach. Później mieszkała w Witnicy (1949- 1950). Życie taborowe za-

kończyła w Żaganiu (1950). Ostatecznie osiadła w Gorzowie Wielkopolskim (1953), co wiązało się z nakazem osiedlenia narzuconym przez władze PRL.

Miała zaburzenia równowagi psychicznej. Przyczynę tego stanu upatrywano w odrzuceniu przez środowisko Romów. Poetkę podejrzewano o zdradzenie tajemnic ich życia Jerzemu Ficowskiemu („braciszкови” jak go nazywała), autorowi książki „Cyganie polscy”. W 1981 roku przeniosła się do Inowrocławia, gdzie zestarzałą i schorowaną zaopiekowała się siostra, Janina Zielińska.

Jerzy Ficowski, początkujący poeta, który ukrywał się w taborze przed bezpieczeńką (1949) z powodu działalności konspiracyjnej, stał się odkrywcą jej talentu. Na jego prośbę spisała swoje „piosenki”, które przetłumaczone dotarły do Juliana Tuwima i z poparciem znanego poety trafiły na łamy pism kulturalnych. W 1950 roku w czasopiśmie „Problemy” zamieszczono wywiad Juliana Tuwima z Jerzym Ficowskim z dołączonymi lirykami Papuszy. Później w „Nowej Kultury” (1951) ukazał się jej wiersz „Patrzę tu, patrzę tam”.

W twórczości opiewała utracony świat wolności i wędrujących taborów, opowiadała o losach swego narodu, przyzwyczajeniach, tęsknotach. Forma wierszy, pozbawiona regularnej rytmiki, robiła wrażenie gawędy.

Na dorobek poetki składają się: „Pieśni Papuszy” (1956), „Pieśni mówione” (1973), „Lesie, ojczcie mój” (1990), „Papusza, czyli wielka tajemnica. Wybór tekstów” (1992).

a. Pozycje zwarte

1. BRONISŁAWA Wajs – Papusza : między biografią a legendą / Magdalena Machowska. – Kraków : Zakład Wydawniczy „Nomos”, 2011. – 364 s. : il. Bibliogr. s. 319-330.
2. BRONISŁAWA Wajs-Papusza : życie i twórczość / Andrzej Sochaj. – Szczecinek : Związek Romów Polskich. Instytut Pamięci i Dziedzictwa Romów oraz Ofiar Holokaustu. 2013. – 19 s.
W internecie.
3. PAPUSZA / Angelika Kuźniak. – Wołowiec : Wydawnictwo Czarne, 2013. – 199 s. : il. – (Reportaż)
Bibliogr. s. 193-198.
4. PAPUSZA czyli Wielka tajemnica / wybór tekstów i post. Krystyna Kamińska. – Gorzów Wielkopolski : Gorzowska Oficyna Wydawnicza, 1992. – 136 s. : il.
5. PAPUSZA czyli Wolność tajemna / Leszek Bończuk. – Gorzów : Bogdan J. Kunicki : Stowarzyszenie Twórców i Przyjaciół Kultury Cygańskiej, 1996. – 27, XVI s. : il.

6. PAPUSZA czyli Wolność tajemna / Leszek Bończuk. – Gorzów : Wydawnictwo Rolland, 1996. – 27, XX s. : il.

Zawiera także wiersze Papuszy i jej dedykowane.

b. Artykuły

1. BIEDNI Polacy patrzą na Papuszę / Emilia Kledzik ; Zakład Komparatystryki Literackiej i Kulturowej. Instytut Filologii Polskiej. Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu. W: *Czas Kultury*. – 2013, [nr] 5, s. 60-65
2. BRONISŁAWA Wajs-Papusza w perspektywie legendy literackiej : zarys / Marika Sobczak. W: *Pro Libris*. – 2010, nr 4, s. 79-81
3. ...MOJA piosenka to jest cicha łza... Las nas uszlachetniał... / Leszek Bończuk. W: *Rocznik Kasprowiczowski*. – 2006, s. 80-83
4. NIKOGO nie obchodzi : o rękopisach Papuszy / Jacek Milewski. W: *Studia Romologica*. – 2014, nr 7, s. 221-229
5. NOTATKI do „Papuszy” / Angelika Kuźniak. W: *Polska (Metrop. Warsz.)*. – 2010, nr 131, dod. Dodatek Literacki nr 5, s. 8
6. ODCZYTANIE Papuszy : las jako sacrum wolności / Tomasz Agatowski. W: *Rocznik Kasprowiczowski*. – 2006, s. 69-75
7. PAMIĘTNIK Papuszy / Magdalena Machowska. W: *Literatura Ludowa*. – 2006, nr 4/5, s. 15-29
8. PAPUSZA, jaką pamiętam / Anna Makowska-Cieleń. W: *Pro Libris*. – 2006, nr 2, s. 86-90
9. PAPUSZA, jaką pamiętam... / Anna Makowska-Cieleń. W: *Rocznik Kasprowiczowski*. – 2006, s. 84-88
Materiały z sesji „Bronisława Wajs-Papusza (1908-1987) pierwsza poetka romska”, Inowrocław.
10. PAPUSZA – skazana na legendę / Joanna Kapica-Curzytek. W: *Pro Libris*. – 2013, nr 4, s. 86-88
Spotkanie z A. Kuźniak autorką książki „Papusza” w ramach III Festiwalu Literackiego
11. PAPUSZA w sześciu odśłonach / Joanna Kos-Krauze ; rozm. przepr. Donata Subbotko. W: *Gaz. Wyborcza*. – 2010, nr 234, s. 16-17
O przygotowaniach do realizacji filmu biograficznego o Papuszy i Romach.
12. PAPUSZA wyklęta / Marta Strzelecka. W: *Wprost*. – 2011, nr 51/52, s. 124-126
13. RĘKOPISY nie płoną? / Jacek Milewski. W: *wSieci*. – 2014, nr 30, s. 60-62
14. SILNO-KRUCHA / Angelika Kuźniak ; rozm. przepr. Anna Budyńska. W: *Newsweek Polska*. – 2013, nr 40, dod. Kultura, s. 3-4, 6

15. TERAPIA pracą / Krzysztof Krauze, Joanna Kos-Krauze ; rozm. przepr. Krzysztof Kwiatkowski. W: *W p r o s t .* – 2013, nr 28, s. 83-85
16. UCZEŃ czarnoksiężnika : (spotkanie Jerzego Ficowskiego z Julianem Tuwimem na cygańskim szlaku) / Jerzy Kandziora. W: *P o r ó w n a n i a .* – 2014, t. 14, s. 221-235
Materiały z konferencji „Kultura sytuacji postkolonialnej”, Poznań.
17. WSPOMNISZ i pomyślisz o mnie : słowo o Papuszy / Janusz Koniusz. W: *R o c z n i k K a s p r o w i c z o w s k i .* – 2006, s. 76-79
Materiały z sesji „Bronisława Wajs-Papusza (1908-1987) pierwsza poetka romska”, Inowrocław.
18. ZNANI Romowie: Bronisława Wajs – Papusza / Marek Isztok. W: *D i a - l o g = P h e n i b e n .* – 2009, nr 7, s. 29
19. „ŻYCIE a życie to jest duża różnica” : o biografjach Bronisławy Wajs – Papuszy / Arleta Galant ; Uniwersytet Szczeciński. W: *A u t o b i o g r a - f i a : l i t e r a t u r a , k u l t u r a , m e d i a .* – 2014, nr 1, s. 175-194

c. Netografia

<https://pl.wikipedia.org/wiki/Papusza>

<http://culture.pl/pl/tworca/papusza-bronislawa-wajs>

http://www.ikmag.pl/miesiecznik/kobiety_niezapomniane/bronislawa_wajs_niezwykla_opowiesc_o_papuszy.html

http://www.ikmag.pl/miesiecznik/kobiety_niezapomniane/bronislawa_wajs_niezwykla_opowiesc_o_papuszy.html

<http://prolibris.net.pl/zblenia/162-bronisawa-wajs-papusza-w-perspektywie-legendy-literackiej>

https://www.google.pl/search?q=Papusza&ie=utf-8&oe=utf-8&client=firefox-b-ab&gfe_rd=cr&ei=tvdYWNWQGabi8AfW-Ym4Cw#q=papusza+biografia

III. MATERIAŁY METODYCZNE

Małgorzata Derwich

Dział Informacji Bibliograficznej i Regionalnej

Z OSIECKĄ PRZEZ ŻYCIE

Scenariusz wieczornicy bibliotecznej dla dorosłych

W XXI wieku piosenka została nobilitowana. Do takiej refleksji skłania fakt, że 13 października 2016 literacką Nagrodę Nobla przyznano amerykańskiemu pieśniarzowi, Bobowi Dylanowi, za stworzenie *nowych form poetyckiej ekspresji*. Śmierć innego amerykańskiego barda, Leonarda Cohena (7 listopada 2016) i dowartościowanie jego literackiej twórczości, umocniły tę tendencję. Te wydarzenia pozwalają w nowym świetle ujrzeć twórczość rodzimej poetki – Agnieszki Osieckiej.

Choć zmarła 20 lat temu, jej piosenki nadal są śpiewane, a meandry jej biografii przyciągają czytelników. Wydawało się, że *Listy na wyczerpanym papierze*, ujawniające romans Osieckiej z Jeremim Przyborą, które ukazały się za zgodą potomków obojga twórców w 2010 roku, zaspokoją ciekawość. A jednak nie. Osiecka zauroczyła wielu: studentów polonistyki poznańskiego Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, wśród nich późniejszego doktora nauk humanistycznych, Piotra Derlatkę i pisarkę, scenarzystkę, podróżniczkę, Ulę Ryciak, i autora lekko skandalizujących biografii, Sławomira Kopra; to „zauroczeni”, którzy wydali biografie Osieckiej w 2015 roku.

Sama Agnieszka Osiecka była bardzo „rozmowna” na swój temat: opublikowała wspomnienia (np. *Rozmowy w tańcu czy Na początku był negatyw*), autobiograficzne opowiadania (jawne m.in. *Szpetni czterdziestoletni* lub zakamuflowane, jak jej debiut prozatorski *Zabiłam ptaka w locie*), opowiadała o sobie przed kamerą. Dopiero w 2016 ukazała się bardzo osobista powieść, którą Osiecka napisała na przełomie lat 70. i 80. pt. *Neponset*. Jednak nie do końca można im ufać, bo poetka wiedziała jak budować własną legendę, więc proponowała wiele wariantów samej siebie. Stosunkowo późno, bo od 2013 roku, zaczęły się ukazywać jej *Dzienniki* (pierwsze z lat 1945-1950). Piotr Derlatka pisze, że między innymi one pokazały, że *były różne Agnieszki oraz nie ma jednej prawdy o Osieckiej. Każdy ma swoją. Ja też*. Znaną Agnieszkę wspominali znani znajomi, np. Hanna Bakula, Krystyna Janda, Daniel „biały” Olbrychski i Daniel „czarny” Passent (ojciec jej jedynej córki), Mieczysław Rakowski, Maryla Rodowicz, Jerzy Satanowski, Krystyna Sienkiewicz, Magda Umer...

W 2016 Violetta Ozminkowski stworzyła kolejną biografię Osieckiej pt. *Lu-
bię farbować wróble*. Cytuje tam celne przemyślenia Osieckiej oraz nazywa ją
królową ubierania codzienności w słowa. Profesor Maria Janion przed nią zau-
ważyła, że Osiecka (jak Słonimski i Tuwim) *umiała poetyzować zwyczajność*
i *jak skamandryci porównywała życie do tańca*. A ponadto: *Rozumiała, jakie*
słowo jest ważne. Zresztą, sama Agnieszka przyznawała się do tego „dziedzic-
twa”, a nawet nazywała siebie „dzieckiem Skamandra”. Jednocześnie profesor
Janion podsumowuje: *To była ostatnia romantyczka w piosence*.

Agnieszka Osiecka była *poetką codzienności*, „poetyzowała życie”, więc
proponujemy scenariusz w postaci „uniwersalnego życiorysu” ułożonego z jej tek-
stów. Ów fikcyjny życiorys wiele mówi o autorce, ale także o kilku pokoleniach Po-
laków. Cytaty tekstów Osieckiej na stałe weszły do potocznego języka. Na czym
polega ich siła? Jaki jest największy atut piosenek? Prostota. Osiecka zdawała
sobie z tego sprawę; twierdziła: *Im prościej piszesz, tym lepiej docierasz do ludzi*.
Co więcej – jej teksty są nadal aktualne, pomagają żyć, o czym można się prze-
konać choćby śledząc stronę na Facebooku pt. *Najlepsze-teksty-Agnieszki-
Osieckiej*. Tekst poetycki poprzedza skondensowana nota biograficzna.

Cele:

- uczczenie 20. rocznicy śmierci Agnieszki Osieckiej
- edukacja literacka i pretekst do niekonwencjonalnego spojrzenia na twórczość poetycką
- temat do dyskusji o życiu i roli piosenki
- propagowanie czytelnictwa

Materiały metodyczne:

- sprzęt audiowizualny (piosenki mogą być odczytywane lub śpiewane, ale fragmenty*, dla ubarwienia narracji, zilustrowane nagraniem audio lub wideo)
- sprzęt komputerowy (w podobnym celu)

Czas: 1 h

Objaśnienia:

- *czarna kursywa* – cytaty, *niektóre tytuły*; **wytluszczenia** – tytuły w wersach piosenki
- niebieskim kolorem zostały zaznaczone treści uzupełniające

*Całe utwory chronione są prawem autorskim, dlatego sugerujemy ubarwienie narracji fragmentami.

CZĘŚĆ I – Nota biograficzna

Agnieszka Osiecka urodziła się 9 października 1936 roku w Warszawie i zmarła tamże 7 marca 1997 roku. Była córką pianisty Wiktora Osieckiego i Marii z domu Sztechman. Poetka, autorka tekstów piosenek, pisarka, reżyser teatralny i telewizyjny, dziennikarka stworzyła około 2000 tekstów piosenek. Miała talent do pisania przebojów. Wśród nich są takie perły, jak m.in.: *Niech żyje ball!*, *Oczy tej małej*, *Małgośka*, *Piosenka o okularnikach*, *Na zakręcie*, *Czy te oczy mogą kłamać?*, *Kochankowie z ulicy Kamiennej*, *Chwalmy Pana*, *Uciekaj, moje serce*. Śpiewają je już od dziesięcioleci kolejne pokolenia.

Późniejsza „poetessa” uczęszczała do żeńskiego liceum im. Marii Skłodowskiej-Curie na Saskiej Kępie. Maturę zdała jako 15-latką i rozpoczęła studia na Wydziale Dziennikarskim Uniwersytetu Warszawskiego. W tym czasie (od 1954 aż do 1972 roku) współpracowała ze Studenckim Teatrem Satyryków. Tutaj debiutowała jako autorka tekstów piosenek (napisała ich dla STS-u 166). – *Agnieszka Osiecka w STS-ie uformowała i stamtąd narzuciła reszcie Polski swój styl piosenkowy* – uważał Andrzej Drawicz. Na ów styl składał się jeszcze *przekorny liryzm i ciepłko oraz kolorowe widzenie*.

Publikowała swoje teksty, eseje i reportaże m.in. w „Głosie Wybrzeża”, „Sztandarze Młodych” i „Po Prostu”, później również w „Literaturze” i „Kulturze”. Edukację kontynuowała na Wydziale Reżyserii Filmowej Państwowej Wyższej Szkoły Teatralnej i Filmowej w Łodzi. I prowadziła bujne życie towarzyskie i osobiste. Przez kilka lat należała do Stowarzyszenia Pisarzy Polskich. Prowadziła w Polskim Radiu Radiowe Studio Piosenki, które pozwoliło na wypromowanie wielu wielkich gwiazd polskiej estrady. Agnieszka Osiecka jest autorką scenariusza m.in. widowiska muzycznego *Niech no tylko zakwitną jabłonie* (1964, prapremiera w Teatrze Ateneum w Warszawie); zdobyło ono główną nagrodę na Festiwalu Polskiej Dramaturgii Współczesnej i stało się największym przebojem teatralnym lat 60. XX wieku w Polsce. Sukces odniosło również widowisko pt. *Apetyt na czereśnie*, z Krystyną Sienkiewicz i Piotrem Fronczewskim. Oba widowiska powstały według „metody montażu”, wyniesionej ze szkoły filmowej: piosenki łączyły się z dialogiem, monologiem i innymi niesceńicznymi formami (reklamą, ogłoszeniem prasowym itp.).

Osiecka pisała też opowiadania (*Biała bluzka*), książki fabularne (m.in. *Czarna wiewiórka*, *Salon gier*), wspomnieniowe (*Szpetni czterdziestoletni*, *Na początku był negatyw*, *Rozmowy w tańcu*) i skierowane do najmłodszych czytelników (m.in. *Dzień dobry Eugeniuszu*, *Wzór na diabelski ogon*, *Ptakowiec*, *Szczególnie małe sny*, *Dixie* – opowiadanie, na podstawie którego powstał serial animowany) oraz sztuki teatralne (m.in. adaptacje Singera: *Sztukmistrz z Lublina*; *Wilki*, *Darcie pierza*). Przez kilka miesięcy 1985 prowadziła dziennik,

dedykowany Adamowi Michnikowi (*Na wolności. Dziennik dla Adama*). Dwa lata przed śmiercią zakończyła pracę nad librettem do opery dziecięcej *Pan Marimba*. Na podstawie jej książki powstał serial animowany pt. *Dixie*, do którego napisała również dialogi.

W latach 1994–1996 współpracowała z Teatrem Atelier w Sopocie, dla którego stworzyła swoje ostatnie sztuki i songi uznane przez krytykę za najdoskonalsze w jej artystycznym dorobku; od 1997 jest patronką tego teatru. Co roku odbywają się tam koncerty konkursu na interpretację piosenek pod nazwą *Pamiętajmy o Osieckiej*. Prócz tego jej imieniem nazwano studio Programu III Polskiego Radia, miejsce prestiżowych koncertów polskich i zagranicznych gwiazd.

Osiecka zmarła w warszawskim szpitalu wskutek choroby nowotworowej. Została pochowana na Powązkach. Spuścizną po poetce zajmuje się – założona przez jej córkę, Agatę Passent – Fundacja Okularnicy. Podjęła się ona m.in. wydania 14-tomowego *Wielkiego śpiewnika Agnieszki Osieckiej*. Postać poetki została uwieczniona w spiżu w postaci kilku pomników, ławeczek i tablic.

CZĘŚĆ II – Z Osiecką (piosenką) przez życie

Wprowadzenie (Motto I):

Wszystko, co piszę, jest o mnie. (...) Moje życie to jest powieść z przygodami, ale nie wiem, czy zawsze w najlepszym guście. W piosenkach bardziej dbałam o styl. (Agnieszka Osiecka *Rozmowy w tańcu*)

Przykładem – kultowa piosenka z repertuaru Maryli Rodowicz:

„Niech żyje bal!”...

Bo to życie to bal jest nad bale!

Niech żyje bal!

Drugi raz nie zaproszą nas wcale!

Orkiestra gra!

Jeszcze tańczą i drzwi są otwarte!

Dzień warty dnia!

A to życie zachodu jest warte!

Motto II:

... Życie jest wędrówką dalekodystansowca. Jeśli bowiem nie jest nią, jeśli jest tylko kilkoma ruchami pajaca (narodziny, śmiech głupoty, śmiech szczęścia, śmiech rozczarowania, szamotanina, cisza zmierzchu) – wówczas nie mamy o czym mówić. (Agnieszka Osiecka w książce *Czarna wiewiórka*)

Narrator: **Narodziny...** (przyszłej poetki)

Osiecka: *Urodziłam się przed wojną pod jesień/ Nie pamiętam jak wyglądał ten wrzesień/ Ojciec się trudnił, matka przy mężu/ Błdzi i smutni, Hitler zwyciężył...*

Narrator: Osiecka urodziła się w 1936 roku (9 października), ale jeszcze dla kolejnych powojennych pokoleń II wojna światowa była stosunkowo bliskim doświadczeniem, które wpływało na postrzeganie rzeczywistości. Tak jak polski serial „Czterej pancerni i pies”, z przebojową piosenką (**oczywiście, ze słowami Osieckiej**): *Deszcze niespokojne/ potargały sad,/ a my na tej wojnie/ ładnych parę lat./ Do domu wrócimy,/ w piecu napalimy,/ nakarmimy psa./ Przed nocą zdążymy,/ tylko zwyciężymy/ a to ważna gra!*

Narrator: Wszystkie dzieci bawiły się w „Czterech pancernych”, nawet w przedszkolu. Kolejnym przykładem, że teksty Osieckiej towarzyszą Polakom od najmłodszych lat, jest przebój z repertuaru Majki Jeżowskiej. Któż z nią nie śpiewał:

Osiecka: *A ja wolę moją mamę,/ co ma włosy jak atrament, / złote oczy jak mój miś/ i płakała rano dziś.*

Narrator:...bez względu na to czy było się dzieckiem, czy... ową zapłakaną mamą. A później...

Osiecka: *Szkoła zwykła, szkoła średnia...*

Narrator: ...gdzie królował materializm dialektyczny i uczono, że (**Śmiech głupoty?...**):

Osiecka: *Nie ma szatana (śpiewali Skaldowie),/ a świat realny jest poznawalny.* A ponadto: *Życie jest formą istnienia białka,/ ale w kominie coś czasem żałka.*

Narrator: „Czerwone gitary” (z Sewerynem Krajewskim) zastanawiały się:

Osiecka: *...czy to pięknie, czy to źle i czy nam coś ta wiedza da?*

Czy warto wiośnie mówić „nie”/ i mrozić chłodem, co samo przemienie,/ i czy to pięknie, czy to źle,/ to każdy chłopiec wiedzieć powinien./ O le la li,/ o le li la,/ a czy nam coś ta wiedza da?

Narrator: Czy odpowiedź znali chłopcy z czołgu Rudy 102? To dalszy ciąg ich piosenki:

Powrócimy wierni/ my czterej pancerni,/ „Rudy” i nasz pies./ My czterej pancerni/ powrócimy wierni,/ po wiosenny bez.

Narrator: Można tylko westchnąć: *Zielono mi...*

Osiecka: *...i spokojnie,/ zielono mi,/ bo dłonie masz jak konwalie./ Noc pachnie nam/ jak ten młody las/ popielatej pęten mgły,/ a w ciszy leśnej/ tylko ja i ty.../ A pogoda rozśpiewana,/ a na chmurze bal do rana,/ gada woda i sitowie,/ że my mamy się ku sobie./ Zielono mi, szmaragdowo...*

Narrator: Ach, młodość, miłość! I **Taka dobra pogoda na szczęście**, więc niech będzie...

Śmiech szczęścia... Dziewczęta wzdychają wraz z Kaliną Jędrusik: *Mój pierwszy bal...*

Osiecka: ... te walczyki leciutkie jak świerszcze./ pierwszy bal./ czyjeś oczy wesole, na szczęście./ Pierwszy bal./ Bal z myszką, bal z łezką, bal za mgłą./ i walczyki co jeszcze się śnią.../ Mój pierwszy bal, sentymentalny bal./ troszeczkę żal./ mój pierwszy, jedyny bal.

Narrator: *Piękni dwudziestoletni* – jak Marek (Hłasko) i Agnieszka O. Kochankowie z ulicy Kamiennej... (do tytułu autobiografii Marka Hłaski nawiązała [Osiecka w swoich wspomnieniach Szpetni czterdziestoletni](#))

Osiecka: Oczy mają niebieskie i siwe./ dwuzłotówki w kieszeniach na kino./ żywią się chlebem i piwem./ marzną im ręce zimą./ Kochankowie z ulicy Kamiennej/ pierścionków, kwiatów nie dają./ (...) Aż dnia pewnego biorą pochodnie./ w pochodń ruszają, brzydcy i głodni./ „Chcemy Romea – wrzeszczą dziewczyny –/ my na Kamienną już nie wrócimy”./ „My chcemy Julii – drą się chłopaki/ dajcie nam Julię zbiry, łajdaki”./ Idą i szumią./ idą i krzyczą./ amor szmaciany płynie ulicą.../ ...Potem znów cicho./ potem znów ciemno./ potem wracają znów na Kamienną.

Narrator: Piosenka Agnieszki Osieckiej *Kochankowie z ulicy Kamiennej* znalazła się w programie *Bal maskowy* z 1958 roku.

O ile *Kochankowie z ulicy Kamiennej* mieli kiecki stare i zmięte oraz tramwajem jeździli w podróże, o tyle w latach 70. XX wieku dali się ponieść „gierkowskiemu konsumpcjonizmowi”. I w ślad za Osiecką (bo to ona jest autorką hasła) wykrzykiwali: *Coca cola – to jest to!* Choć w *Technikolorze* śnią sny i mają nowe łaszki, bo to nowi my, zauważą:

Osiecka: I znów księżniczka Anna spadła z konia./ To znak, że przybył nasz kolega Maj./ Pozieleniały włosy drzew/ i wieczorami słyhać śpiew./ i w zimnych draniach już cieplejsza krąży krew.

Narrator: Jeśli przybył *Kolega Maj*, to wiadomo, że wraz z nim pojawi się... *Małgośka!*

Osiecka: To był maj./ pachniała Saska Kępa/ szalonym, zielonym bzem./ To był maj./ gotowa była ta sukienka/ i noc się stawała dniem...

Narrator: *Małgośka* zamienia się w *Łucję (Prus)* i śpiewa:

Osiecka: *Dookoła noc się stała./ Księżyc się rozgościł./ Jeszcze ci nie powiedziałam/ Wszystkich słów miłości./ Jeszcze z tobą nie zdążyłam/ Na najdalsze gwiazdy./ Jeszcze ci nie wymyśliłam/ Najpiękniejszej nazwy./ Ale teraz z moich ramion/ zrobię ci kołyskę./ niech cię, miły, nie porania/ leśne trawy niskie./ A ty śpij, a ty śpij./ zanurz się w noc ciemną./ a ty śnij, a ty śnij./ śnij, że jesteś ze mną.*

Narrator: – *Ta pani mnie inspirowała* – powiedziałaby...

Osiecka: *Mężczyzna na niepogodę,/ Zwyczajny, nie odświętny, który Przywróci ci urodę i Sekrety serca zna ...*

Narrator: Ot, taki Starszy Pan jeden (znaczy Jeremi Przybora, ten od piosenki *Starsi panowie dwaj / Już szron na głowie i nie to zdrowie, / A w sercu ciągle maj*) któremu zaśpiewała:

Osiecka: *Na całych jeziorach ty,/ o wszystkich dnia porach ty./ W marchewce i w naci ty,/ od Mazur do Francji ty./ Na co dzień,/ od święta ty/ I w leśnych zwierzętach ty./ I w ziołach, i w grzybach/ nadzieja, że to chyba ty./ We wróżbach i w kartach ty./ Na serio i w żartach ty./ W sezonie i potem,/ przed ptaków odlotem,/ na wielką tęsknotę ty,/ zawsze ty.*

A w kące kto stoi ? Ja./ Kto się niepokoi ? Ja./ W kuchennym lufciku ja./ W paskudnym wierszyku ja./ A rozum kto traci ? Ja./ Kto łą się bławaci ? Ja./ I kto czeka z pieczenią mazurską jesienią ? Ja./ Zielono od marzeń mych./ Na kładce i w barze, my./ Do pary, nie w parze,/ bezsenni żeglarze./ Na całych jeziorach my,/ jednak my.

Narrator: Wtedy On (ongis – Jan Pietrzak w kabarecie *Pod Egidą*) zastanawiałby się:

Osiecka: – *Czy te oczy (szczególnie te, co łą się bławacą) mogą kłamać? Chyba nie!*

Narrator: A gdy te oczy przesłaniają okulary? *Okularnicy*, czyli młoda polska inteligencja, też dostali od Osieckiej swój *hymn*, kolejny hymn pokolenia. *Piosenka o okularnikach* pochodzi ze składanki *Wszystko co nasze – program minimum*, który miał premierę 24 marca 1963 roku.

Osiecka: *Między nami po ulicy/ Pojedynczo i grupkami/ Snują się okularnicy/ Ze skryptami.../ I z książkami, z notatkami,/ Z papierami, z kompleksami/ i te pe, i te de, i te pe. [...]*

Tylko czasem przy tablicy/ Wiosną jakiś okularnik/ Skradnie swęj okularnicy/ Pocałunek.../ Wtem okular zajdzie mgłą,/ Przemarznęte dłonie drżą.../ Potem razem w bibliotece,/ I w stołówce, i w kolejce,/ i te pe, i te de, i te pe.

Narrator: Później – **Śmiech rozczarowania**... jak u *Małgośki*:

Osiecka: *Już zapisani byliśmy w urzędzie,/ białe koszule na sznurze schły./ Nie wiedziałam,/ co ze mną będzie,/ gdy tamtą dziewczynę/ pod rękę ujrzałam z nim.//*

Małgośka – mówią mi –/ on niewart jednej łyzy,/ on nie jest wart jednej łyzy./ Małgośka – wróżą z kart – / a weż go czart, weż go czart!/ Małgośka – tańcz i pij,/ a z niego sobie kpij...

Narrator: A może to Ona zawiniła, nie On? To Ona *Mówiła* żartem i wysyłała go do czarta jak w piosence?

Osiecka: *Powiedziałam, że do ciebie przyjdę – nie przyszedłam,/ powiedziałam, że za ciebie wyjdę – nie wyszedłam,/ powiedziałam, że nie umiem zdradzić –*

umiałam,/ powiedziałam, że się chcę poprawić – nie chciałam.../ Tłumaczyłam, że nie zapominam – no, nie wiem,/ raz już była przecież taka zima – bez ciebie./ Przysięgałam: „jesteś całym światem” – niemądrze,/ obiecałam: „Wróćę tu przed latem” – a skądże!//

Bo ja tak mówiłam żartem,/ dobry żart jest tynfa wart,/ a Ty tak nie znasz się na żartach,/ aż mnie czasem bierze złość!/ Ja ci mówię: „Idź do czarta,/ mam po uszy ciebie dość!”

Narrator: *Małgośka-Agnieszka wybrała wolność i wiodła „cygańskie” życie, choć sama przekornie twierdziła, że:*

Osiecka: *Dziś prawdziwych Cyganów już nie ma,/ bo czy warto po świecie się tłuc?/ Pełna miska i radiopoemat/ zamiast płaczu, co zrywał się z płuc.../ Pełna miska i radiopoemat/ zamiast płaczu, co zrywał się z płuc...//*

Dawne życie poszło w dal,/ dziś na zimę ciepły szal,/ tylko koni, tylko koni, tylko koni, tylko koni żal./ Dawne życie poszło w dal,/ dziś pierogi, dzisiaj bal,/ tylko koni, tylko koni, tylko koni, tylko koni żal.//

Dziś prawdziwych Cyganów już nie ma,/ i do szczęścia niewiele nam brak/ pojaśniało to życie jak scena,/ tylko w butach przechadza się ptak./ Pojaśniało to życie jak scena,/ tylko w butach przechadza się ptak.

Narrator: *Na scenę wracają Okularnicy...*

Osiecka: *Wymęczeni, wychudzeni,/ Z dyplomami już w kieszeni,/ Odpływają pociągami./ Potem żenią się z żonami,/ potem żyją w jakimś mieście/ za te polskie tysiąc dwieście...*

Narrator: *Tak brzmiała wersja pierwotna, ale cenzor zażądał „podniesienia statusu” przeciętnego Polaka ery gomulkowskiej i ostatecznie piosenka zakończyła się tak:*

Osiecka: *Potem wiążą koniec z końcem/ Za te polskie dwa tysiące/ i te pe, i te de, i...*

Narrator: *...i piosenka Okularnicy zdobyła pierwszą nagrodę na I Krajowym Festiwalu Piosenki Polskiej w Opolu, w czerwcu 1963 roku.*

Polityczny podtekst miały również Daty polskie, napisane na przełomie 1980 i 1981, gdy niezwykle żywo dyskutowana była najnowsza historia PRL.

Osiecka: *W październiku byłam jeszcze zielona,/ No, a w marcu – już matka i zona,/ Gdzieś tak w grudniu – wziął walizkę.../ I bez słowa –/ Śmieszny gest.../ A od sierpnia czy od września – to już jest/ Tak,/ Jak jest.*

Narrator: *Znowu tekst – wydawałoby się – obyczajowy, liryczny, miał „drugie dno”. Pokolenie PRL-u bez trudu odczytywało, że październik to ten ważny Październik 1956 roku, a marzec – z pamiętnego 1968 oraz grudzień z 1970 roku. I jeszcze kolejny historyczny miesiąc: sierpień 1980 (te wszystkie daty nawiązują jednocześnie do biografii poetki – w październiku 1956 miała 20 lat, więc poniekąd też była – szczególnie politycznie – jeszcze zielona, itd.).*

Osieckiej najbliższa była miłość, więc również piosenki o wymowie politycznej i społecznej przebierała w kostium miłosnych, lirycznych opowieści i wyznań. Np. utwór *Sztuczny miód* w zamierzeniu był *sprzeciwem wobec wszechobecnej nowomowy – języka władzy, który fałszował rzeczywistość i kształtował jej obraz zastępczy*. Jak z *Wesela* Wyspiańskiego, *Słowa, słowa...* irytowały, a PRL-owska rzeczywistość powodowała rozczarowanie. Dziś te wersy brzmią li tylko jak gorzki wyrzut kierowany przez kobietę do bliskiego mężczyzny.

Osiecka: *Słowa jak sztuczny miód,/ ersatz, cholera, nie życie,/ miał być raj, miał być cud/ i ćwiartka na popicie.*

Narrator: *Cóż, Mija młodość jak woda,/ Czoło chmurzy się częściej... wzdychali wraz z Osiecką Szpetni czterdziestoletni i za tym jej „prywatnym leksykonem zjawisk, postaci i miejsc” powtarzali: Młodość jest potwornie ciężkim przypadkiem i chyba nie ma nikogo, kto by z tego wyszedł bez powikłań. A Jerzy Połomski nucił:*

Osiecka: *Moja młodość niedokończona,/ moja młodość onieśmielona,/ w leśnych ścieżkach zagubiona,/ krótka jak pierwszy sen.// Moja młodość niewygodana,/ moja młodość jak noc nieznana,/ dźwigająca od kołyski szary tren, szary tren...(…)*

Mam wielki plan i patentów parę ton,/ ale młodość – patrzcie ją – widzi już nieba skłon./ A ja chciałbym biec za młodością Bóg wie gdzie,/ tylko ona nie chce już słuchać mnie, kochać mnie.

Narrator: *Biec Bóg wie gdzie?... Cóż: Życie jest wędrówką dalekodystansowca, więc...*

Osiecka: *Nie spoczniemy, nim dojdziemy,/ nim zajdziemy w siódmy las,/ więc po drodze, więc po drodze,/ zaśpiewajmy chociaż raz.//*

Nienasycony w sercu głód,/ bo za jednym mocnym chłodem – drugi chłód./ Nie spoczniemy, nim dojdziemy,/ nim zajdziemy w siódmy las,/ więc po drodze, więc po drodze,/ zaśpiewajmy jeszcze raz.//

Ref.: Nie wylańczony wybrzmi bał,/ bo za jedną siłą dałą – druga dał./ Nieuleczony uśnie ból,/ za pikowym czarnym królem – drugi król. (...)

Czy warto było kochać nas?/ Może warto lecz to kartą źle grał czas...

Narrator: *Zatem – **Uciekaj, moje serce** (piosenka z serialu *Jan Serce* wykonywana przez Seweryna Krajewskiego):*

Osiecka: *Deszczowe wtorki, które przyjdą po niedzielach,/ Kropelka żalu, której winien jesteś ty,/ Nieprawda, że tak miało być,/ Że warto w byle pustkę iść,/ To wciąż za mało, moje serce, żeby żyć.// Uciekaj skoro świt/ Bo potem będzie wstyd/ I nie wybaczy nikt/ Chłodu ust, braku słów...*

Narrator: *Ale nie płaczmy, bo/, ale nie płaczmy, bo... – śpiewali Skaldowie...*

Osiecka: *...nie o to chodzi, by złowić króliczka,/ ale by gonić go, ale by gonić go!*

Narrator: ...artykułując życiową mądrość samej Osieckiej, chociaż ona zarzekała się w *Wielkiej wodzie*, głosem Rodowicz:

Osiecka: *Nie daj mi Boże, broń Boże skosztować/ tak zwanej życiowej mądrości/ póki życie trwa!*

Narrator: Kilka lat wcześniej, posłużyła się króliczkiem inaczej – w przyśpiewce pt. *Damą być*, odpowiadając surrealistycznie na pytanie *gdzie te damy są?*

Osiecka: *Z kochasiem gdzieś poszły w siną dal,/ Odfrunęły z królikami, a głupiemu żal!*

Narrator: Ta sama potencjalna Dama, która chciała *na wyspach bananowych dyrdymały śnić i „bananówkę” pić*, wyznawała:

Osiecka: *Nie mam serca do pilności,/ do piękności, do świętości,/ to zbyt wyszukany stan!*

Narrator: A jednak – kilka lat później została *polską Madonną*, czyli *panną z dzieckiem* po uszy zatopioną w rzeczywistości PRL lat 80. XX wieku.

Osiecka: *Madonno, polska Madonno,/ Skąd masz pieniądze na czynsz?/ Czy cię nie przeraża Pająk albo mysz?/*

Ref. Damy ci kwiatek na Święto Kobiet,/ Czapkę na bakier i Polski obie,/ Damy ci wódki i bilet do kina,/ Kace i smutki i dwójce na szynach.//

Damy przyrzeczeń starych tysiące/ I niedorzecznie małe pieniądze,/ Damy ci bełkot i stracha w polu,/ A dla małego miejsce w przedszkolu. (...)

Byle do nocy, byle do jutra –/ Tłucze się w tobie litania smutna,/ Sen cię otuli jak łaska boska/ Polska Madonno, Madonno polska.

Szamotanina...

Narrator: *Była POEZJA*, a została – proza... życia. Pora na prozatorską *Białą bluzkę* – kolejny „hymn” pokolenia, tym razem pokolenia „Solidarności” (początek lat 80. XX wieku). Tytułowa biała bluzka jest marzeniem bohaterki i znakiem przystosowania do życia w kraju stanu wojennego, braku wolności, zakazów i nakazów, cenzury, opozycji, kartek na mięso, stempelków i więźniów politycznych. Jest też opowieścią o miłości, miłości do mężczyzny-opozycjonisty. A tak o kraju swym, znów wierszem, opowiadała Osiecka (a śpiewała m.in. Edyta Geppert):

Że w tym kraju przeżyłam/ Tych parę trudnych lat/ Nie żałuję/ Że na koniec się dowiem/ Ot tak się toczy świat/ Nie żałuję/ Że nie załatwią mi urlopu od pogardy/ I że nie zwrócą mi uśmiechu jak kokardy/ Pieszczoty szarej tych udręczonych dni/ Nie żal mi,/ nie żal mi.//

Nie, nie żałuję/ Przeciwnie bardzo ci dziękuję, mój kraju/ Za jakiś czwartek jakiś piątek jakiś wtorek/ I za nadziei cały worek. //

Nie, nie żałuję/ Przeciwnie bardzo ci dziękuję/ za to, że jesteś moim krajem/ Że jesteś piekłem mym i rajem.

Narrator: A jeśli jednak trudno jest żyć w tym *piekle i raj*?

Osiecka: *Wlejmy krople gorzkich żalów do szkła/ Nie wstydzmy się słów, nie bójmy się dnia//*

Pijmy wino za kolegów, / *Którym szczęścia w życiu brak/ Za tych, którym zawsze idzie nie tak/ Kobiety nie te i zimy zbyt złe (...)/ Pijmy wino za kolegów do dna,/ bo oni – to my, a my – to już mgła.*

Narrator: *Uczony Balbus, (z Ballady o nim i przejeżdżającym tramwaju) miał też taką „maksymę”:*

Osiecka: *Czas wyciągnąć tu morał,/ co się czai w ukryciu:/ Alkohol szkodzi zdrowiu,/ ale pomaga życiu.*

Narrator: Później ona oznajmi:

Osiecka: *A ja jestem, proszę pana, **na zakręcie**... Albo wyzna: *Ja nie chcę spać,/ ja nie chcę umierać,/ chcę tylko wędrować/ po pastwiskach nieba,/ białozielone obłoki zbierać,/ niczego więcej mi nie trzeba. Jednak: *Kiedy przyjdzie mi zasnąć na dłużej,/ Nim zasnę w porze snu./ Nie zatrzymuj mnie,/ Niani, w podróży/ Jest pora snu, pora bzu, pora snu, pora bzu.//***

Nim się wszystkie muzyczki wytańczą,/ Nim się dopali serca żar,/ Niech błękitne pochłonie mnie ranczo,/ Jak dawniej nocy gwar.

Narrator: *Bal i taniec – to dwie ulubione przez poetkę metafory życia. A kończy je **Dance macabre?**..*

Osiecka: *Stworzył Pan Bóg potwora/ każda dusza jest chora/ pora kończyć i znikać/ pora teatr zamykać...*

Narrator: *Co pozostanie? Piosenki? Zdjęcia? Bowiem Agnieszka *namiętnie* fotografowała, jak zeznała w książce *Na początku był negatyw*, bo...*

Osiecka: *Namiętne fotografowanie – to zaklinanie. Chęć przywoływania drogich nieobecnych. Chęć zatrzymania czasu. Ba! Chęć zawrócenia rzeki z drogi. A czym była dla niej fotografia? *Może czymś takim jak piosenka: *pamięcią, którą zna się na pamięć. Notatką. Westchnieniem. Klepsydrą...***

Narrator: *To już wszystko? Więcej NIC?... Jest jeszcze *fabędzi śpiew* Agnieszki Osieckiej – jej „sztuczka” *Darcie pierza*, którą powierzyła André Hübnerowi-Ochodlo, dyrektorowi Teatru Atelier w Sopocie, swojemu ostatniemu mężczyźnie. Wystawił ją rok po śmierci autorki, 4 lipca 1998 roku. Podczas spektaklu para bohaterów (A. – alter ego Agnieszki, czyli *piękna, zniszczona lalka* i B. – lalka mężczyzny) wyciąga z kufra pierzaste strzępy, niczym pamiętki i wspomnienia; życie zapisane na kartkach, zatrzymane w przedmiotach, utrwalone na zdjęciach... i drze je, jakby darła pierze. Końcowe partie jednoaktówki to już monolog A., w postaci piosenki:*

Osiecka: ***Jeszcze nie jestem gotowa** –/ *Boli mnie brzuch i boli mnie głowa./ A skoro tak boli, to żyć się chce,/ Jeszcze jak, proszę państwa, żyć się chce...// (...)**

Jeszcze nie jestem gotowa –/ zimno mi w duszy, pali mnie głowa/ i dudnią uparte, zawzięte słowa:/ Jakie to było, po co to było?/ Ach, co to, co to, co to było...?/ Jeszcze nie jestem gotowa.../ Jeszcze nie jestem gotowa...

Narrator: Jeszcze uczciła, z koleżankami na Saskiej Kępie, 60. rocznicę swoich urodzin. Boże Narodzenie spędziła z rodziną Anny Szałapak w Krakowie. 3 marca 1997 roku znalazła się w warszawskim szpitalu. Nie odzyskała przytomności, zmarła 7 marca tegoż roku. Na Powązkach nie było mów pogrzebowych; była – *Litania do skowronka*, którą zaśpiewała przyjaciółka, nazwana przez Osiecką „białym aniołem Piwnicy pod Baranami” (A. Szałapak).

Osiecka: *Jeszcze zdążę wam zaśpiewać, opowiedzieć/ Jeszcze zdążę posadzić drzewa cudowne, zielone/ Jeszcze zdążę zapomnieć i wspomnieć, znowu nie wiedzieć/ I znajdę czas na śmiech, na rozpacz – słowo,/ We mnie tłucze się wiatr i śpiewa róg/ Postłuchajcie, postłuchajcie:/ Litanię dla skowronka już pisze Bóg/ Postłuchajcie, postłuchajcie/ Już przystanął z ciekawością czas/ Witam was, witam was//*

Jeszcze zdążę was przytulić i odtulić,/ Jeszcze zdążę otworzyć ściany cudowne w purpurze/ Jeszcze zdążę rozkwitnąć, zaszumieć, znowu się zgubić/ I znajdę czas na strach i na nadzieje płowe,/ We mnie tłucze się wiatr i śpiewa róg.../ Postłuchajcie, postłuchajcie/ Litanię dla skowronka już pisze Bóg.

Narrator: A w *Rozmowach w tańcu* sama siebie pyta: *Powiedz mi na koniec – czy masz dla mnie jakąś radę?* I odpowiada:

Osiecka: *Mam: Śpiesz się. Bo najgorsze jest to, że człowiek wciąż sobie po wtarza: jeszcze zdążę, na pewno zdążę, przecież mam mnóstwo czasu. A potem się okazuje, że tego czasu wcale nie ma tak dużo. I pstryk, iskierka gaśnie. (...) Przyjaciele moi i moje przyjaciółki! Nie odkładajcie niczego na później...*

Narrator: A *Litania* kończy się tak:

Osiecka: *Postłuchajcie, postłuchajcie/ Już przystanął z ciekawością czas Żegnaj was, żegnaj was...*

Bibliografia:

Pozycje zwarte:

1. AGNIESZKA Osiecka o kobietach, mężczyznach i świecie / pod red. Piotra Derlatki, Anny Lambryczak i Michała Traczyka. – Poznań : Wydawnictwo „Poznańskie Studia Polonistyczne”, 2003. – 190 s.
2. AGNIESZKI : pejzaże z Agnieszką Osiecką / Zofia Turowska. – Warszawa : Prószyński i S-ka, 2008. – 287 s.

3. AGNIESZKI Osieckiej i Jeremiego Przybory listy na wyczerpanym papierze / ułożyła i opatrzyła przedmową i przypisami Magda Umer. – Warszawa : Wydawnictwo Gazety Wyborczej [AGORA], 2010. – 216 s.
4. CACKO / Krystyna Sienkiewicz. – Warszawa : Prószyński Media, 2013. – 271 s.
5. CZARNA wiewiórka / Agnieszka Osiecka. – Warszawa : Czytelnik : Tor, 1989. – 110 s.
6. FOTONOSTALGIA / Zofia Nasierowska, Agnieszka Osiecka. – Warszawa : Wydawnictwo Prószyński i S-ka, 2003. – 290 s.
7. HISTORIA polskiego kabaretu / Izolda Kiec. – Poznań : Wydawnictwo Poznańskie, 2014. – 431 s.
8. LWY STS-u / Jarosław Abramow-Newerly. – Warszawa : Wydawnictwo Rosner & Wspólnicy, 2005. – 434 s.
9. NA POCZĄTKU był negatyw / Agnieszka Osiecka. – Warszawa : TENTEN, 1996. – 194 s.
10. NA ZAKRĘCIE : Agnieszka Osiecka we wspomnieniach / Bartosz Michałak. – Warszawa : „bis”, 2001. – 231 s.
11. NEPONSET : niepublikowana dotąd powieść, preludeum do „Białej bluzki” / Agnieszka Osiecka; oprac. i postłowie Karolina Felberg-Sendecka. Koleżanka : fragmenty rozmowy Karoliny Felberg-Sendeckiej z Magdą Czapińską. – Warszawa : Prószyński Media, 2016. – 254 s.
12. POTARGANA w miłości : o Agnieszce Osieckiej / Ula Ryciak. – Kraków : Wydawnictwo Literackie, 2015. – 449 s.
13. ROZMOWY w tańcu / Agnieszka Osiecka. – Warszawa : TENTEN, 1992. – 196 s.
14. SZPETNI czterdziestoletni / Agnieszka Osiecka. – Warszawa : Iskry, 1985. – 215 s.
15. WCZASY pod lufą / Andrzej Drawicz. – Warszawa : Philip Wilson („Alfa-Wero”), 1997. – 199 s.
16. WIELKI śpiewnik Agnieszki Osieckiej. T. 1-9 / pod red. Agaty Passent i Jana Borkowskiego. – Warszawa : Fundacja Okularnicy im. Agnieszki Osieckiej, Kraków : Polskie Wydawnictwo Muzyczne, 2004-2008. – 9 t. (175, 247, 199, 177, 162, 203, 203, 221, 205 s.)
17. ZACHŁANNE na życie / Sławomir Koper. – Warszawa : Czerwone i Czarne, 2015. – 375 s.
18. ZDRADZIECKA Agnieszka Osiecka / Piotr Derlatka. – Warszawa : Instytut Wydawniczy Latarnik, 2015. – 421 s.
19. ŻYWA reklama / Agnieszka Osiecka. – Warszawa : Iskry, 1985. – 243 s.

Artykuły:

1. BIBLIOTEKA inspiruje / W: Poradnik Bibliotekarza. – 2016, nr 5, s. 11
2. DYLAN laureatem Nobla 2016. W: Gaz. Wyborcza. – 2016, nr 268, s. 14
3. KRES opowieści o miłości i wolności / Krzysztof Masłoń. W: Do Rzeczy. – 2016, nr 47, s. 47
4. TO NIE mój pies, ale moje łóżko / Lidia Ostałowska, Paweł Smoleński. W: Gaz. Wyborcza. – 1997, nr 18, s. 9

Netografia:

<http://www.poezja.org/index.php?akcja=wierszeznanych&kto=Osiecka%20Agnieszka&ak=pokaz>
https://pl.wikiquote.org/wiki/Agnieszka_Osiecka
<http://okularnicy.org.pl/>
<http://www.fakt.pl/kobieta/plotki/agnieszka-osiecka-byla-biseksualna/dl59jrf>
<http://www.polskieradio.pl/39/156/Artykul/949383,Agnieszka-Osiecka-%E2%80%93-po-prostu-artystka>
http://www.tekstowo.pl/piosenki_artysty,agnieszka_osiecka.html
<http://www.bibliotekapiosenki.pl/Malgoska>
<https://pl.wikiquote.org/wiki/Sentymenty>
<https://www.facebook.com/Najlepsze-teksty-Agnieszki-Osieckiej-654439057947671/>
<http://tuba.pl/tubapl/56,113461,11298212,deszcze-niespokojne-vel-ballada-opancernych-edmund-fetting,,2.html>
<https://pl-pl.facebook.com/Najlepsze-teksty-Agnieszki-Osieckiej-654439057947671/>
<http://www.wydawnictwoliterackie.pl/ksiazka/3327/Potargana-w-milosci---Ula-Ryciak>
<http://latarnik.com.pl>
<http://ksiazki.onet.pl/zdradziecka-osiecka-nawet-jerzy-giedroyc-stracil-dla-niej-glowe/w61j1w>
https://pl.wikipedia.org/wiki/Ballada_o_pancernych
<http://lubimyczytac.pl/ksiazka/230570/zycie-jest-piosenka>
<http://lubimyczytac.pl/ksiazka/24202/szpetni-czterdziestoletni>
<http://liryka-liryka.blogspot.com/2014/12/zyciorys-agnieszka-osiecka.html>
<http://culture.pl/pl/tworca/agnieszka-osiecka>
https://www.youtube.com/watch?v=NFIEwEo_3as
https://www.youtube.com/watch?v=gK-rXu_z-n8

<http://kultura.dziennik.pl/artykuly/203079,dzieki-osieckiej-stalam-sie-madonna.html>

http://www.tekstowo.pl/piosenka,maryla_rodowicz,bossa_nova_do_poduszki.html

http://www.tekstowo.pl/piosenka,jerzy_polomski,moja_mlodosc.html

<http://ksiazki.onet.pl/apetyt-na-zycie/6wnek>

http://www.tekstowo.pl/piosenka,seweryn_krajewski,co_kazdy_chlopiec_wiedziec_powinien.html

IV. MATERIAŁY REGIONALNE

A. PRZEGLĄD NOWOŚCI REGIONALNYCH

AGATON Giller (1831-1887) / Michał Jarecki. – Kalisz: Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, 2016. – 109 s. : il. – (Kaliszanie; 12)

Działacz polityczny, dziennikarz i historyk związany z Opatówkiem i Kaliszem

BEZKRĘGOWCE i rośliny w Wielkopolskim Parku Etnograficznym : ścieżka edukacji ekologicznej w Wielkopolskim Parku Etnograficznym w Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy / Zbigniew Celka, Katarzyna Renn. – Poznań; Lednica: Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy, 2015. – 28 s. : fot., pl.

BIBLIOTEKA XXI wieku : otwarcie nowej siedziby Gminnej Biblioteki Publicznej w Trzcinicy. – Trzcinica: Gminna Biblioteka Publiczna, 2015. – 20 s. : fot.

CAMINO de Santiago : szkice historyczne do peregrynacji i dziejów kultu św. Jakuba Apostoła Większego / red. Andrzej M. Wyrwa. – Wyd. 2 zm. i poszerz. – Lednica; Dziekanowice: Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy, 2015. – 189 s. : fot. – (Biblioteka Studiów Lednickich. t. 17). – (Seria D – Varia; t. 2)

Zawiera m.in. Trud i chwała. O kapeluszu pielgrzymim ze zbiorów Muzeum Etnograficznego w Poznaniu / Joanna Minksztym. s. 43-61. – Patrocinia kościołów św. Jakuba Apostoła Większego w granicach historycznej Wielkopolski / Andrzej M. Wyrwa. s. 99-131

CAMPANA MESCO ET DOBRAUA : jubileuszowy dzwon na 1050. rocznicę chrztu Polski na Ostrowie Lednickim / red. Andrzej M. Wyrwa; Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy. – Lednica; Dziekanowice: Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy, 2015 – 61 s. : fot. – (Biblioteka Studiów Lednickich; t. 32). – (Seria A; t. 7)

CHWAŁA BOHATEROM : pamięci Józefa Kunerta [ze Swarzędza] Powstańca Wielkopolskiego / Marcin Wachowiak. – Swarzędz: Biblioteka Publiczna, 2015. – 31 s. : fot.

DRUKARNIE KALISZA W LATACH 1945-2000 / Bogumiła Celer. – Kalisz: Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, 2015. – 244 s. : il.

DZIECI Poznania : opowieść o 15 Pułku Ułanów Poznańskich / Andrzej Krzysztof Bucholz. – Oświęcim: Wydawnictwo Napoleon V, 2016. – 168 s. : il.

EDUKACYJNY kalendarz przyrody : ścieżki edukacji ekologicznej w Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy : Gród w Grzybowie / Jacek Wrzesiński. – Lednica: Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy, 2015. – 82 s. : fot., pl.

„Edukacyjny Kalendarz Przyrody” – projekt w Zespole Szkół Społecznych im. Olgierda Brzeskiego w Grzybowie stworzony przez Rezerwat Archeologiczny Gród w Grzybowie

FABRYKI Kalisza i okolic 1815-1989 / oprac. Jarosław Dolat. – Kalisz: Archiwum Państwowe, 2016. – 283 s. : fot.

GMINA Sieroszewice : 25 lat samorządności / Ewa Kotowska-Rasiak. – Sieroszewice: Urząd Gminy, 2016. – 200 s. : fot.

IGNACY Adam Nieścieszko-Bujnicki (1891-1939) / Anna Tabaka. – Kalisz: Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, 2016. – 66 s. : fot. – (Kaliszanie; 13)

Działacz polityczny i społeczny, prezydent Miasta Kalisza w latach 1937-1939

INSZA inszość / Andrzej Janusz Stanisławski. – Suchy Las: Centrum Kultury i Biblioteka Publiczna Gminy Suchy Las, 2015. – 61 s. : il. – (Garściami; 3)
Zbiór sonetów pisanych z wykorzystaniem gwary poznańskiej

KONSPIRACJA antykomunistyczna i podziemie zbrojne w Wielkopolsce w latach 1945-1956 / red. nauk. Agnieszka Łuczak, Aleksandra Pietrowicz. – Wyd. 2 popr. i uzup. – Poznań: Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu. Oddział, 2016. – 444 s., [88] s. tabl. : fot. – (Studia i Materiały / Instytut Pamięci Narodowej; t. 33)

KROBIA : z kart historii miasta do 1946 roku / Andrzej Miałkowski. – Krobia: Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Krobia, 2015. – 235 s. : il.

KS. SYLWESTER Marciniak [z Leszna] : charyzmatyczny duszpasterz / Janina Dastych. – Leszno: Urząd Miasta, 2016. – 26 s. : il. – (Cives Nostri; t. 2)

LEDNICKIE serc pamiętki : legenda i wiersze z połowy XIX wieku / wybór i wstęp Andrzej M. Wyrwa; Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy. – Wyd. 2

zm. i poszerz. – Lednica: Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy, 2015. – 45 s. : il. – (Biblioteka Studiów Lednickich; t. 12). – (Seria D – Varia; t. 1)

Historia Ostrowa Lednickiego w poezji i legendzie

LESZNO w latach 1832-1914 : w drodze ku nowoczesności / Miron Urbaniak. – Wyd. 2 popr. – Leszno; Łódź: Księży Młyn Dom Wydawniczy Michał Koliński, 2016. – 498 s. : il.

Tytuł pierwodruku z 2009 roku: „Modernizacja infrastruktury miejskiej Leszna w latach 1832-1914”

LITURGICZNY grzebień z Ostrowa Lednickiego : studium analityczne / red. nauk. Janusz Górecki, Andrzej M. Wyrwa; Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy. – Wyd. 2 popr. – Lednica: Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy, 2015. – 107 s. : il. – (Biblioteka Studiów Lednickich; t. 25) – (Seria C – Dissertationes ad fontes spectantes; t. 4)

Znalezisko archeologiczne, charakterystyka i analizy specjalistyczne

NADLEŚNICTWO Kalisz. – Kalisz: Nadleśnictwo Kalisz, 2016. – 24 s. : fot.

„NIE zgaśnie pamięć o waszej pracy” : założyciele Uniwersytetu Poznańskiego / pod red. Alicji Pihan-Kijasowej i Danuty Konieczki-Śliwińskiej; Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. – Poznań: Wydawnictwo Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, 2016. – 197 s., XXIV s. tabl. : il.

Bibliografia s. 409-422

Dot. Józefa Kostrzewskiego i Stanisława Kozierowskiego

OFIARY I wojny światowej 1914-1918 z parafii Dobrzyca / Danuta Wojciegowska. – Środa Wielkopolska: nakł. aut., 2015. – 201 s. : fot., mapy, tab.

Dot. Dobrzyca i okolic

OGNIEM próbowany... : ostatni proboszcz całego Leszna, ks. Teodor Korcz (1903-1981) / Waldemar Handke. – Leszno: Urząd Miasta, 2016. – 160 s. : il. – (Cives Nostris; t. 3)

Także proboszcz parafii w Gorzycach Wielkich oraz więzień obozu koncentracyjnego w Dachau

[OSIEMDZIESIĄT] 80 LAT kina w Gostyniu / Tomasz Barton [i in.]. – Gostyń: Gostyński Ośrodek Kultury Hutnik, 2016. – 48 s. : fot.

PILSKIE Bractwo Kurkowe „Tarcza” : to już 20 lat / Arno Giese. – Wyd. 2 uzup. – Bad Tölz; Piła: Pilskie Bractwo Kurkowe „Tarcza”, 2016. – 99, 85, [5] s. : il.

Tekst także w jęz. niemieckim

Współwyd.: Pilskie Bractwo Kurkowe : 225 lat działalności brackiej / red. Marek Fijałkowski i in.

Także noty biograficzne członków bractwa

PODZIEMIE niepodległościowe w powiecie kępińskim 1945-1956 : wybór artykułów publikowanych w „Tygodniku Kępińskim” w latach 1990-2015 / Grażyna Gatner. – Kępno: Starostwo Powiatowe, 2016. – 175 s. : fot.

POMNIK Klemensa Janickiego w Poznaniu / red. Piotr Kraszewski. – Poznań: Towarzystwo Opieki nad Zabytkami. Oddział w Poznaniu, 2015. – 12 s. : fot.

Poeta łańcki związany z Poznaniem i Gnieznem (1516-1543)

POZDROWIENIA z Wolsztyna : pocztówki w zbiorach Muzeum Regionalnego w Wolsztynie / red. Marcin Adamczak, Zofia Chwalisz, Mariusz Przybyła. – Wolsztyn; Libro W. Adamski, 2016. – 99 s.

Wolsztyn na dawnych pocztówkach

PRZEWODNIK po oznakowanych trasach rowerowych gminy Osieczna / Stanisław Lenartowicz. – Wyd. 2 popr. – Osieczna: Towarzystwo Ziemi Osieckiej, 2016. – 167 s., [22] s. tabl. : il., mapy

PRZEWODNIK po starówce w Buku / Hubert Wejmann. – Buk: Urząd Miasta i Gminy, 2016. – 37 s. : il.

PRZYRODA grodu : ścieżki edukacji ekologicznej w Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy : Gród w Grzybowie / Jacek Wrzesiński. – Lednica: Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy, 2015. – 32 s. : fot., pl.

Dot. flory, fauny oraz badań archeologicznych

PRZYRODA wokół grodu : ścieżka edukacji ekologicznej w Rezerwacie Archeologicznym w Gieczu / Patrycja Klimowicz. – Lednica: Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy, 2015. – 32 s. : fot., pl.

Dot. flory i wykorzystania jej przez człowieka w średniowieczu na terenie gieckiego grodu, a także rybołówstwa średniowiecznego na tym terenie

REFERENDUM z 30 czerwca 1946 roku w województwie poznańskim w dokumentach UB : wybór źródeł / oprac. Anna Chmielewska-Metka [i in.]; Oddział Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Poznaniu. – Poznań: Wydawnictwo WiS, 2015. – 928 s. : tab. – (Studia i Materiały Poznańskiego IPN; t. 28)

RESTAURACJE, bary i kawiarnie w Poznaniu i okolicach / Jakub Pindych. – Poznań: Poznańska Lokalna Organizacja Turystyczna, 2016. – 55 s. : fot.

RESTITUCJA Państwa Polskiego na Kresach Zachodnich Rzeczypospolitej w latach 1919-1939. Cz. 3 / red. Jarosław T. Łożyński, Antoni Taczanowski. – Sieraków; Międzychód: Drukarnia-Międzychód, 2016. – 192 s. : fot., portr., tab. – (Sierakowskie Zeszyty Historyczne; 16)

Powiat międzychodzki w okresie międzywojennym

SPORT w Pawłowicach : 60 lat pawłowickiego stadionu / Jarosław Wawrzyniak. – Pawłowice: LZS, 2016. – 48 s. : il.

SREBRNY naszyjnik z kaptorgami i krzyżową zawieszka z Dziekanowic / red. nauk. Jacek Wrześniński, Andrzej M. Wyrwa; tłum. Hanna Kossak-Nowocień; Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy. – Wyd. 2 popr. – Lednica: Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy, 2015. – 183 s. : fot., rys., tab. – (Biblioteka Studiów Lednickich; t. 24). – (Seria C – Dissertationes ad fontes spectantes; t. 3)

Tekst także w jęz. angielskim

Bibliografia s. 159-169

Charakterystyka i analizy specjalistyczne zabytku z wczesnośrednio-wiecznego cmentarzyska w Dziekanowicach

STAUROTEKA lednicka : materiały, studia i analizy / red. nauk. Andrzej M. Wyrwa; Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy. – Wyd. 2 popr. – Lednica: Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy, 2015. – 97 s. : fot., rys., tab. – (Biblioteka Studiów Lednickich; t. 16). – (Seria C – Dissertationes ad fontes spectantes; t. 2)

Tekst także w jęz. angielskim

Bibliografia s. 77-83

Relikwiarz drzewa Krzyża Świętego z Ostrowa Lednickiego, również analizy specjalistyczne zabytku

SYTUACJA na rynku pracy w województwie wielkopolskim w latach 2011-2014 / Urząd Statystyczny w Poznaniu. – Poznań: US, 2016. – 260 s. : tab., mapy. – (Analizy Statystyczne)

Informacja statystyczna

SZCZELBACZECHOWA : co było, a nie jest : Poznań artystyczno-towarzystwi lat 70/80. zeszłego wieku / Janusz Beger [i in.]. – Poznań: Towarzystwo Jerzego Piotrowicza: Galeria Miejska „Arsenał”, 2016. – 345 s. : fot.

Książka zawiera aneks: „Wydarzenia w Poznaniu : kronika za okres I. 1970-VI. 1989 obejmuje wydarzenia życia wystawienniczego i teatralnego oraz ważniejsze imprezy muzyczne, literackie”

SZCZYTNIKI dawniej i dzisiaj / Kazimierz Krawiarz. – Kórnik: Miasto i Gmina Kórnik, 2016. – 143 s. : il., mapy, portr., tab.

SZLAK Piastowski / Armin Mikos. – Poznań: Wielkopolska Organizacja Turystyczna, 2016. – 44 s. : fot. – (Wielkopolska)

SZLAKI kobiet : przewodniczka po Polsce emancypantek / pod red. Ewy Furgał. – Kraków; Szczawnica: Fundacja Przestrzeń Kobiet, 2015. – 160 s. : fot., portr.

Zawiera m.in.: Koniński szlak kobiet / Sylwia Frankowska. s. 23-33. – Poznań emancypantek. s. 87-103

M.in. dot. znanych kobiet mieszkających w Koninie od 2 poł. XVI do 1 poł. XX w. oraz w Poznaniu od XIX do pocz. XX w.

UWAGI do kroniki kościoła katolickiego w Jarocinie / spisane przez W. Lewandowskiego; [oprac. i red. tekstu, wstęp Ilona Cecylia Kaczmarek]; Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne im. ks. Ignacego Niedźwiedzińskiego w Jarocinie, Muzeum Regionalne w Jarocinie. – Jarocin: Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne im. ks. Ignacego Niedźwiedzińskiego: Muzeum Regionalne, 2016. – 114 s. : il., err.

Kronika kościoła i parafii pw. św. Marcina w Jarocinie z lat 1853-1863, dot. życia parafii, miasta i okolicy

WIDOKI powiatu szamotulskiego na starych pocztówkach 1898-1945 : [album] / teksty, wyb. i oprac. Monika Romanowska-Pietrzak. – Szamotuły: Muzeum – Zamek Górków, 2016. – 156 s. : il.

WIELKOPOLSKA. Dziedzictwo kulturowe = Wielkopolska. Cultural heritage = Wielkopolska. Kulturerbe / Zbigniew Szmidt. – Poznań: Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Wielkopolskiego, 2016. – 143 s. : fot.

Album zabytków architektury w Wielkopolsce

WIĘZIENIE kaliskie 1846-2015 / Edyta Pietrzak. – Kalisz: Edytor, 2016. – 315 s. : fot.

WOJEWÓDZTWO wielkopolskie – bez barier : 60 tras turystycznych dla osób niepełnosprawnych / Stanisław Francuz, Marcin Francuz, Wiktor Francuz. – Wrocław: INTERIOR Multimedia i Wydawnictwa Stanisław Francuz, 2015. – 239 s. : fot. – (Przewodnik)

B. IMPREZY KULTURALNE W BIBLIOTEKACH PUBLICZNYCH WOJ. WIELKOPOLSKIEGO

(wrzesień–listopad 2016)

W programach działalności bibliotek wielkopolskich na stałe zagościła akcja „Cała Polska czyta dzieciom”, często poszerzona o imprezy towarzyszące. Trwa Narodowe Czytanie „Quo vadis” Henryka Sienkiewicza. Rozwija się też działalność Dyskusyjnych Klubów Książki, powstaje coraz więcej Dyskusyjnych Klubów Filmowych. Imprezy cykliczne związane były z nadejściem jesieni, dniem Wszystkich Świętych, urodzinami Kubusia Puchatka (październik) i Świątowym Dniem Pluszowego Misia (listopad). Obchodzony jest Rok Henryka Sienkiewicza oraz rocznice urodzin i śmierci pisarzy.

Wrzesień

Bojanowo (pow. Rawicz)

- „Piątki z Planszówkami” (także w październiku i listopadzie)
- Decyzje – Życie a Pasja – prelekcja Rafała Wesółskiego z Wrocławia
- Spektakl teatralny dla dzieci „Miś Yogi o ekologii” w wykonaniu Teatru Fantazja

Borek Wielkopolski (pow. Gostyń)

- „Wypożycz książeczkę – wygraj walizeczkę” – spotkanie laureatów i rozstrzygnięcie konkursu
- Gry planszowe dla dzieci i młodzieży – spotkanie edukacyjne
- Wystawa „Życie pierwszych chrześcijan w *Quo vadis*”
- Konkurs plastyczny na ilustrację do książki H. Sienkiewicza „W pustyni i w puszczy”

Cienin Kościelny (pow. Słupca)

- W cyklu „Spotkania z ciekawymi ludźmi” – spotkanie autorskie z kpt. żeglugi jachtowej Jackiem Podgórskim

Czempiń (pow. Kościan)

- Narodowe czytanie „Quo vadis” Henryka Sienkiewicza – wspólne czytanie powieści z pensjonariuszami Domu Pomocy Społecznej w Jarogniewicach
- „Sstrykowanie na drutach” – warsztaty podczas Jarmarku Czempińskiego
- „77 rocznica wybuchu II wojny światowej” – wystawa
- „Czesław Janczarski – pisarz dla dzieci” – wystawa

Czerniejewo (pow. Gniezno)

- Spotkanie z cyklu „Przy kawie o... kryminałach”
- I Ty umiesz udzielić pierwszej pomocy – zajęcia literacko-plastyczne dla dzieci (Filia w Żydowie)
- „Dzień spadającego liścia” – zajęcia literacko-plastyczne dla dzieci (Filia w Żydowie)
- Tydzień zakazanych książek – wystawa zakazanych książek (Filia w Żydowie)

Doruchów (pow. Ostrzeszów)

- Spotkania dla uczniów Zespołu Szkół w Mikorzynie:
 - ~ „Życie i działalność przywódcy Powstania Wielkopolskiego Stanisława Thiela – byłego właściciela pałacu, w którym mieści się Biblioteka – i losy jego rodziny w czasie II wojny światowej”
 - ~ „Legenda doruchowskich czarownic”

Gniezno

- W ramach VI edycji festiwalu literackiego PRETEKSTY:
 - ~ II Gnieźnieński Turniej Książkożerców – literacki pojedynek dla uczniów gnieźnieńskich szkół średnich
 - ~ „Basia w bibliotece” – spotkanie autorskie z Zofią Stanecką dla najmłodszych czytelników
- „Portret i nie tylko...” – wernisaż wystawy Piotra Serkowskiego (haft krzyżowy)

Gołuchów (pow. Pleszew)

- Ostrożnie! – zajęcia czytelniczo-plastyczne w „zerówce” (Filia Tursko)
- „Poznajemy bibliotekę” – zajęcia czytelniczo-plastyczne dla dzieci z kl. I szkoły podstawowej oraz przedszkolaków (Oddział dla Dzieci)

Gostyń

- Spotkanie autorskie z Ewą Rosolską – dla młodzieży (BPMiG i Filia w Daleszynie)
- „Chwytając chwile” – wystawa fotografii Ryszarda Galona
- Spotkanie z Krzysztofem Piersą – autorem książki „Komputerowy ćpun”

Grabów nad Prosną (pow. Ostrzeszów)

- „Jak zmieniają się wielkopolskie biblioteki” – wystawa

Jutrosin (pow. Rawicz)

- Rozstrzygnięcie konkursu czytelniczego „Letnia Akademia Czytania” (Filia w Dubinie)
- Warsztaty plastyczne dla dzieci (Filia w Szkaradowie)
- Spotkanie autorskie z pisarką Agatą Kołakowską
- Spotkanie literacko-muzyczne dla uczniów II klas gimnazjum – instrumenty prezentował i grał na „fletni pana” Olegħ Dowghal

Kalisz

- Narodowe czytanie „Quo vadis” Henryka Sienkiewicza; „Bądźmy jak Rzymianie”: warsztaty dla dzieci (nauka tworzenia wieńców i biżuterii); „Pamiętka z antyku”: zdjęcia w strojach z epoki; „Quo vadis książko: uwalnianie książek”; muzyczny anrakt: Romuald Szalek (flet) i Romuald Erenc (gitara)
- „Najstarsze fotografie Kalisza z 1870 roku autorstwa Jana Wilhelma Diehla” – wystawa w Parafii Ewangelicko-Augsburskiej (w ramach obchodów Święta Ulicy Niecałej)
- „Buen Camino, wspomnienia wędrowca” – spotkanie z Jerzym Borowikiem z udziałem ks. Roberta Lewandowskiego
- „Perły Biblioteki” – prezentacja starodruków ze zbiorów własnych
- Spotkanie z ks. dr. Sławomirem Kęszką i promocja książki „Diecezja kaliska. Parafie-kościół-kaplice” (w ramach obchodów 24. Europejskich Dni Dziedzictwa)
- „Rower Walentynki”, „Szukając Marudka”, „Groszki” – przedstawienia teatryku obrazkowego kamishibai dla dzieci z przedszkola (Filia nr 2, Filia nr 9 Oddział Dziecięcy)
- X Rajd „Śladami Przodków” – w ramach Europejskich Dni Dziedzictwa (Filia nr 5)

- Wystawy:
 - ~ „Pod lilii znakiem, żyj, rośnij, wierz” – z dziejów kaliskiego harcerstwa
 - ~ 105. rocznica urodzin Czesława Janczarskiego (Filia nr 1 Oddział Dziecięcy)
 - ~ Agatha Christie – 125. rocznica urodzin (Filia nr 3)
 - ~ 125. rocznica urodzin Agathy Christie (Filia nr 16)

Kiszkowo (pow. Gniezno)

- Rodzinny piknik rekreacyjny „Seniorada – Aktywni Razem” (współorganizacja)

Kłecko (pow. Gniezno)

- Tydzień Zakazanych Książek – wystawa książek zakazanych

Kościan

Miejska Biblioteka Publiczna Kościan

- Wernisaż i wystawa malarstwa Mariusza Mączki, niepełnosprawnego artysty malującego ustami.
- „Świat jest książką i ci, którzy nie podróżują, czytają tylko jedną stronę” – wystawa dla małych i dużych amatorów książek i podróży
- „Figle Migle” – spotkanie z książkami Herve Tullet dla grup przedszkolnych (Oddział dla Dzieci)
- Pogadanka z książką „Basia i wolność” dla dzieci z klas I-III – zajęcia z bohaterką książki, która domaga się prawa do wolności (także w październiku)
- „Do dzieła” – zajęcia plastyczne dla najmłodszych (także w październiku i listopadzie)
- „Szanty z książką” w ramach akcji Cała Polska czyta dzieciom
- Promocja książki dr. Emiliana Prałata „Miejsca i sztuka. Racot”
- Rozpoczęcie zajęć w Klubie Trąbka Bombka
- Towarzystwo Miłośników Ziemi Kościańskiej: „Cmentarz luteranski w Śmiglu i Robacznynie” – wykład: dr Kamila Szymańska
- Narodowe czytanie „Quo vadis” Henryka Sienkiewicza:
 - ~ Spotkanie z aktorem Zbigniewem Walerysiem (odtwórcą roli św. Pawła z Tarsu w ekranizacji „Quo vadis” w reż. Jerzego Kawalerowicza)
 - ~ Literackie łamigłówki, czyli Henryk Sienkiewicz bez tajemnic (quiz ze znajomości życia i twórczości Henryka Sienkiewicza)
 - ~ Planszowe gry literackie
 - ~ Medal cesarza rzymskiego – zajęcia artystyczne z gipsem – dla dzieci i młodzieży

Biblioteka Publiczna Gminy Kościan z/s w Kielczewie

- „Puchatki na tropie tajemnic opuszczonego młyna” – wizyta bibliotekarki w przedszkolu
- „Jedz warzywa i owoce, zyskasz przez to nowe moce!” – wizyta grupy przedszkolaków
- „Z Hałabałą w poszukiwaniu jesieni” – zajęcia w grupie przedszkolaków (Filia Racot)
- „O pewnej Ośmiornicy” – zajęcia biblioterapeutyczne przygotowane dla grupy 5-6 latków (Filia Racot)
- „Konfrontacje z haftem” – spotkania pań z kółka hafciarskiego w bibliotece (Filia Stary Lubosz; także w październiku i listopadzie)
- Gry stolikowe i zabawy (Filia Widziszewo)

Krobia (pow. Gostyń)

- „Urodziny mojego miasta” – podsumowanie gminnego konkursu literacko-plastycznego

Krotoszyn

- „Czy to bajka, czy nie bajka” czyli spotkanie z przedszkolakami (Oddział dla Dzieci i Młodzieży)
- „Z podróżami za pan brat” – rozmowy o książkach podróżniczych z najmłodszymi (Oddział dla Dzieci i Młodzieży)
- „Biblioteczne wędrówki” – blok imprez dla dzieci na festynach osiedlowych (Oddział dla Dzieci i Młodzieży)
- Spotkanie Klubu Mam: Kolory – Gry i zabawy (Oddział dla Dzieci i Młodzieży)
- „Poznajemy drzewa” – spotkanie z przedszkolakami (Filia)
- Światowy Dzień Królika – pogadanka nt. ochrony, pielęgnacji zwierząt oraz o książkach i filmach, w których głównym bohaterem jest króliczek (Filia)
- „W bibliotece jest wesoło” – zajęcia dotyczące poszanowania książek, zasady wypożyczania (Filia)
- Ogólnopolski Dzień Przedszkolaka – spotkanie w Oddziale Przedszkolnym; czytanie książek, quiz, pogadanka, zabawy ruchowe (Filia)
- „Encyklopedie i słowniki nie takie straszne” – konkurs sprawdzający umiejętność posługiwania się encyklopediami i słownikami (Filia)
- „Malowane listki” – poezja o jesieni (Filia)
- „Czytelnicze zwierzenia” – pogadanka (Filia)
- „Święto pieczonego ziemniaka” – blok imprez (Filia)

Krzemieniewo (pow. Leszno)

- „Kiszenie kapusty” – lekcje regionalne dla przedszkolaków (Izba Regionalna w Pawłowicach; także w październiku)
- „Barok plus literatura” – wystawa

Krzywiń (pow. Kościan)

- „Święto Bachusa” – wycieczka z dorosłymi użytkownikami Biblioteki do Zielonej Góry; zwiedzanie winnicy, seans w Planetarium „Wenus”, zwiedzanie Starówki
- Cykliczne spotkania „Klubu Kobiet z Pasją” – rękodzieło, rozmowy o książkach, filmach, zumba itp.
- „Jeszcze Polska nie zginęła...” – wystawa książek historycznych w 77. rocznicę wybuchu II wojny światowej
- „W Laskowie – Głuchach mam swoje korzenie...” – wystawa książek z twórczością C.K. Norwida wraz z pozycjami biograficznymi o poecie – w 195. rocznicę urodzin pisarza
- „Jesienne inspiracje” – piątkowe spotkania plastyczne z dziećmi (Filia Bieżyń)
- „Wszystkie książki mówią” – spotkanie z dorosłymi czytelnikami w celu popularyzacji literatury popularnonaukowej (Filia Lubiń)
- „Scrabble” – popołudnia z grą (Filia Lubiń)

Leszno

- Wystawy:
 - ~ „Polska szkoła ilustracji 1960-1980” – wystawa ilustracji do książek dla dzieci („Galeria Recto Verso”, „Galeria Lochy”; także w październiku)
 - ~ „W aurze Petroniusza. Kazimierz Morawski – Henryk Sienkiewicz” – wystawa ze zbiorów MBP w Lesznie poświęcona Quo Vadis” („Galeria za Regałami”)
 - ~ „Leszno miejsce urodzenia” – wystawa ze zbiorów MBP, poświęcona Stanisławowi Grochowiakowi w 40. rocznicę śmierci („Galeria za Regałami”)
 - ~ „Jazz” – plakaty i afisze ze zbiorów Jerzego Reicha, leszczyńskiego kolekcjonera („Galeria za Regałami”; także w październiku)
- Spotkanie z Małgorzatą Biegańską-Hendryk, autorką książki „Co jest kocie? – wszystko, co musisz wiedzieć, aby zrozumieć swojego kota”. Inauguracja cyklu Biblioteka dla Psa i Kota.
- Narodowe Czytanie „Quo vadis” Henryka Sienkiewicza na leszczyńskim Rynku – happening w centrum miasta przygotowany przez MBP
- Festyn z okazji XXX-lecia działalności Filii Bibliotecznej nr 6. W programie: m.in. sesje zdjęciowe z książkami, wystawa „Filie Biblioteczne MBP

w Lesznie”, warsztaty decoupage, konkursy, „Aleja poetów”, koncert zespołu Dr Macki Band

- Spotkanie z Dorotą Sumińską – zwierzęcą behawiorystką, lekarzem weterynarii, autorką książek – w ramach cyklu Biblioteka dla Psa i Kota
- Uroczysta gala XII Ogólnopolskiego Konkursu Literackiego im. Stanisława Grochowiaka pod honorowym patronatem prezydenta miasta Leszna; w programie m.in.: ogłoszenie wyników konkursu oraz wręczenie nagród laureatom, koncert zespołu „Bez Ram”
- „Klasyka w bibliotece” – koncert Tomasza Biberstajna, inaugurujący cykl Klasyka w Bibliotece. W programie utwory: Piotra Czajkowskiego, Fryderyka Chopina, Franza Schuberta, Siergieja Rachmaninowa
- Spotkanie z cyklu Ocalić od Zapomnienia – wspomnienia leszczyńskich sybiraków, prezentacja IV zeszytu z serii poświęconej mieszkającym w Lesznie syberyjskim zesłańcom
- „Terroryzm” – spotkanie z Dariuszem Lorantym w ramach cyklu Obywatelskie Czwartki
- „Wieczór u Brona” – koncert zespołu Boggie Bron Band. W repertuarze: utwory własne oraz kompozycje do słów Stanisława Grochowiaka
- „Czy Leszno może być drugim Singapurem?” – spotkanie z Waldemarem Dubaniowskim, byłym ambasadorem RP w Singapurze
- Warsztaty literackie dla młodzieży z poetką, Jadwigą Mendią. Projekt realizowany wspólnie z Zespołem Szkół Elektroniczno-Telekomunikacyjnych w Lesznie
- „Alfred Smoczyk – wielka legenda sportu żużlowego” – prowadzenie Wiesław Dobruszek
- „Komputerowy ćpun” – warsztaty dla młodzieży z Krzysztofem Piersą
- „Moje pierwsze czytanki” – zajęcia z cyklu Biblioteka dla Dużego i Małego. W programie m.in. „Literacki repertuar”, „Uczę czytać i pisać” oraz pomoc w korzystaniu z bibliotecznego katalogu on-line
- Biblioteka Jazzu – koncert Chucka Fraziera, amerykańskiego wokalisty, gitarzysty i kompozytora

Luboń (pow. Poznań)

- „W odwiedzinach u rodziny smyczków” – rodzinny koncert w wykonaniu Agencji Artystycznej L`Arte
- „Bajkopisanie” – spektakl w wykonaniu teatru Frajda
- Spotkanie Klubu Ludzi Niewidomych i Słabowidzących Promyk
- „Wokół wychowania” – comiesięczny dyżur pedagogiczny z pedagogiem Anną Kurelską z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Luboniu (także w październiku i listopadzie)

- „Spacerowałam z lwami” – spotkanie z Elżbietą Andrzejak-Nagel w ramach rodzinnych sobót, w programie m.in.: fragmenty wybranych bajek oraz możliwość obejrzenia zdjęć z podróży
- Sztuka dla dzieci – warsztaty z historią sztuki w tle. Temat pierwszych zajęć – prehistoria
- „Foszek Czyścioszek” – spektakl dla dzieci w wykonaniu teatru Duet

Łubowo (pow. Gniezno)

- VIII Festiwal Książki – wymiana, sprzedaż, zakup książek bibliotecznych
- „Początki Polski i potęga Piastów” – wystawa unikatowych medali, numizmatów, książek z kolekcji regionalisty Tadeusza Panowicza, spotkania z historią dla poszczególnych klas gimnazjum w oparciu o zgromadzone eksponaty
- Zapoznanie uczniów z wystawą plastyczną „1050. rocznica chrztu Polski” – prace wykonane przez uczniów szkół podstawowych na konkurs biblioteczny

Nowy Tomyśl

- „...po naszych przodkach” – otwarcie wystawy „podziemnych” zbiorów Edwarda Kupca, na którą złożyły się skarby nowotomyskiej ziemi (Galeria na Piętrze)
- VI Przystanek: Biblioteka! – „7 dekad” – plenerowa impreza w formie Wielodziedzinowego Konkursu Wiedzy i Umiejętności, współorganizowana z szerokim gronem przyjaciół biblioteki – Biblioentuzjastami
- Warsztaty tworzenia biżuterii Tiffany – prowadzone przez Martę Jędras z zielonogórskiej pracowni Daruma
- „Wrzesień z pręgowanym tygrysem” – spotkania dla przedszkolaków w Strefie Koloru z książką „Być jak Tygrys” autorstwa duetu Wechterowicz – Dziubak
- Spotkanie czytelnicze z okazji Ogólnopolskiego Dnia Przedszkolaka, którego bohaterem był książkowy słoń o imieniu ELMER (Filia w Borui Kościelnej)

Oborniki

- Wystawa akwarel i rysunków Macieja Markiewicza
- Biblioteczny Kącik Malucha „Teatryk Kamishibai – Mój przyjaciel Kemushi”
- Warsztaty z Madrą Sową: „Poznajmy się i powitajmy jesień”
- Spotkanie autorskie z Emilią Kubaszak
- „Amazonia na wariackich papierach” – spotkanie autorskie z Emilem Wittem
- „Podróż przez życie” – spotkanie autorskie z Gittą Rutledge; oprawa muzyczna spotkania Marcin Dęga

- Dzień Seniora w Lipie „A mnie jest szkoda lata”

Osieczna (pow. Leszno)

- „Magiczna podróż w bajkowy świat” – spotkanie z książką dla dzieci

Ostrzeszów

- Obchody Jubileuszu 70-lecia BP MiG Ostrzeszów:
 - ~ wystawa fotograficzna: „70-lecie BP MiG Ostrzeszów”
 - ~ wystawa fotograficzna: „Zaczytaj się w Ostrzeszowie”
 - ~ pokonkursowa wystawa kartek urodzinowych i życzeń z okazji jubileuszu Biblioteki
 - ~ „Z życzeniami dla Jubilatki” – występy artystyczne wybranych grup przedszkolnych z wszystkich ostrzeszowskich przedszkoli
 - ~ gala Jubileuszowa z okazji 70-lecia istnienia BP MiG Ostrzeszów: prezentacja historii placówki, jej działalności, podziękowania, życzenia, koncert zespołu „Póki co”, parzenie i serwowanie kawy przez mistrza świata baristów, wręczenie upominków dla gości
- Zabawa urodzinowa BPMiG Ostrzeszów dla najmłodszych prowadzona przez animatorki
- Zajęcia „Książka przyjacielem przez pokolenia”. Projekt edukacyjny dla przedszkolaków – budzenie zainteresowania literaturą (także w październiku i listopadzie)
- Tydzień Zakazanych Książek – wystawa książek „zakazanych” w różnych okresach z różnych powodów, rekwizyty, opisy
- Ogólnopolski Dzień Przedszkolaka – wizyta bibliotekarki prowadzącej Filię wraz z dwoma bajkowymi postaciami: Czerwonym Kapturkiem i wilkiem w przedszkolu: głośne czytanie, zabawy literackie, tańce, konkurs plastyczny: „Uwiecznijmy wizytę naszych gości!” (Filia w Rogaszycach)

Pleszew

- Wykład Andrzeja Szymańskiego „Chrzest Polski – miejsce i geneza” oraz otwarcie wystawy „Chrzcielnice”
- Spotkanie autorskie z Ewą Wachowicz – w ramach projektu Biblioteczna Akademia Rozmaitości – cykl Akademia Kulinarna
- Warsztaty rękodzieła ludowego – w ramach projektu Biblioteczna Akademia Rozmaitości – cykl Akademia Tradycji
- Spotkania z dziećmi z pleszewskich przedszkoli w ramach cyklu „Podróże po bajkowej literaturze”

Poniec (pow. Gostyń)

- Spotkanie z Krzysztofem Piersą – autorem książki „Komputerowy ćpun”

- „Obrazki z Ziemi Świętej” – prezentacje Haliny Radoły dla uczniów szkoły podstawowej i gimnazjalistów (Filia w Żytowiecku)

Powidz (pow. Słupca)

- Wystawy: „70 lat Biblioteki Publicznej w Powidzu” oraz zdjęcia z „Cyfrowego Archiwum Ziemi Powidzkiej” – prezentacja podczas Dożynek Powiatowych
- „Majnu ka Tilla – Indie” – wystawa fotografii Rafała Pozorskiego

Rawicz

- Jarmark Historyczny –stoisko z książkami oraz plakatami z dwudziestolecia międzywojennego
- Spotkanie autorskie z Agatą Kołakowską
- Warsztaty dla młodzieży uzależnionej od gier komputerowych z Krzysztofem Piersą, autorem książki „Komputerowy ćpun”
- Spotkanie z teatrem „TAK” w przedstawieniu „Warzywa i owoce mają czarodziejskie moce”
- Poranki w Bibliotece: m.in. spotkanie z policjantką
- Galeria Jednego Obrazu: „Kwiaty” H. Murkowska

Rozdrażew (pow. Krotoszyn)

- Koncert gitarowy Aynura Begutova w ramach festiwalu Akademia Gitary
- „Konspiracja antykomunistyczna w powiecie krotoszyńskim w latach 1945-1956” – spotkanie autorskie z Danielem Szczepaniakiem
- „Komputerowy ćpun” – spotkanie autorskie z Krzysztofem Piersą

Strzałkowo (pow. Słupca)

- Inauguracja trzeciego roku działalności Strzałkowskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku: „Życie – dodatek nadzwyczajny” – wykład o. Leona Knabita
- Zajęcia biblioterapeutyczne dla mieszkank DPS oraz dla dzieci i młodzieży – prowadzone przez Zgromadzenie Sióstr św. Dominika w Mielżynie
- Zajęcia z informatyki dla słuchaczy Strzałkowskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku (także w październiku i listopadzie)
- Nauka języka niemieckiego i angielskiego dla słuchaczy Strzałkowskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku (także w październiku i listopadzie)

Śmigiel (pow. Kościan)

- Wrześniowe Spotkania Grupy Zabawowej – zabawy ruchowe, muzyczne (Filia Nietążkowo)

Trzcianka

- RAP-TEM:
 - ~ warsztaty literackie

- ~ warsztaty rapowania
- ~ warsztaty „Laboratorium działań przestrzeni” dla młodzieży przeprowadzone przez Euroart z Kępna
- „Ćma” – spektakl poświęcony Kazimierze Iłakowiczównie w wykonaniu Teatru Lotka
- Wieczór poezji Jana Ubowskiego i promocja tomiku „Wiersze wybrane”
- Dni Niekurska – głośne czytanie, zabawy ruchowe, plastyczne (Filia w Niekursku)

Turek

- Zajęcia biblioterapeutyczne dla uczniów ze Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Turku
- Wystawy:
 - ~ Cyprian Kamil Norwid w 195. rocznicę urodzin (także w październiku)
 - ~ Narodowe Czytanie 2016 „Quo vadis” Henryka Sienkiewicza – wystawa prezentowana podczas akcji
 - ~ Drzewo życzeń – kontynuacja akcji w związku z obchodami 675-lecia miasta (także w październiku i listopadzie)
 - ~ List do burmistrza – kontynuacja akcji w związku z obchodami 675-lecia miasta (także w październiku i listopadzie)
 - ~ Stanisław Lem w 10. rocznicę śmierci
 - ~ Rocznice literackie (także w październiku i listopadzie)

Wągrowiec

- Tydzień Zakazanych Książek – „Alicja w Krainie Czarów” (także w październiku)
- Zwiedzanie wystawy połączone z zadaniami edukacyjnymi
- „Spotkania z literaturą” w Dziennym Domu Seniora w Wągrowcu – gry i zabawy aktywizujące (także w październiku i listopadzie)

Włoszakowice (pow. Leszno)

- „Pamiętamy” – wystawy:
 - ~ 100. rocznica śmierci Stanisława Witkiewicza
 - ~ 30. rocznica śmierci Ewy Szelburg-Zarembiny (GBP i Filia Bukówiec Górny)
 - ~ 105. rocznica urodzin Czesława Janczarskiego
 - ~ 125. rocznica urodzin Agathy Christie (Filia Bukówiec Górny)
- „Jesień, jesień już” – zajęcia plastyczne i pokonkursowa wystawa prac (Filia Krzycko Wielkie)

Zagórow (pow. Słupca)

- Spotkanie autorskie z „królową polskiego kryminału” Katarzyną Bondą
- Spotkanie autorskie dla dzieci z klasy IV szkoły podstawowej oraz dla klubowiczów DKK z lokalną poetką, Ireną Pilarowską-Łącką
- Tydzień Zakazanych Książek – zajęcia dla uczniów szkoły podstawowej i gimnazjum

Zduny (pow. Krotoszyn)

- Wieczór autorski z Martą Orzeszyną, promujący książkę „Antoine Cierplikowski. Król fryzjerów, fryzjer królów” (Zduny, Baszków)
- Terapia tańcem
- Wystawa prezentująca w skrócie najważniejsze wydarzenia z życia i twórczości H. Sienkiewicza oraz kilka wypowiedzi – sentencji, zawartych w różnych jego powieściach i opowiadaniach

Październik

Bojanowo (pow. Rawicz)

- Spektakle teatralne „Miś Yogi o ekologii”, „Łatek Wąchatek”
- Zakończenie kwartału klubów Ligi Gier Planszowych
- Eliminacje do Mistrzostw Polski w „Królestwo w budowie” pod egidą Wydawnictwa „Rebel”
- Wystawa prac Andrzeja Golejewskiego

Borek Wielkopolski (pow. Gostyń)

- Spotkanie z podróżnikiem Emilem Wittem pt. „Amazonia na wariackich papierach”
- Zajęcia edukacyjne w Akademii Młodego Czytelnika – poznajemy zwyczaje regionu
- Poniedziałkowe Gry Popołudniowe dla dzieci – gra „PRL”

Czajkowo (pow. Ostrzeszów)

- Wystawa obrazów Krzysztofa Szali (także w listopadzie)

Czempiń (pow. Kościan)

- „Kocham Polskę” – konkurs plastyczny
- Spotkanie autorskie z pisarzem Arkadiuszem Niemirskim

Czerniejewo (pow. Gniezno)

- Spotkanie autorskie z Witoldem Szablowskim

- „Magia powraca” – Noc z Harrym Potterem (we współpracy z wydawnictwem Media Rodzina)
- „Mury” – piosenki Jacka Kaczmarskiego – koncert Kuby Michalskiego (Filia w Żydowie)
- „Halloween” – zajęcia literacko-plastyczne dla dzieci (Filia w Żydowie)

Gizałki (pow. Pleszew)

- Wieczornica literacka poświęcona Marianowi Cezaremu Abramowiczowi i Józefowi Janowi Swędrowskiemu

Gniezno

- „Plakaty” – wernisaż wystawy prac Jerzego Gozdowskiego w ramach III Wielkopolskiego Festiwalu Fotografii im. I. Zjeżdżałki
- W ramach X Festiwalu Filmowego „OFFELIADA”:
 - ~ „Nakręć się na film” – międzyszkolny turniej filmowy dla gimnazjalistów
 - ~ Impreza czytelnicza dla dzieci zorganizowana w oparciu o książkę „Filmowe rymowanki” Grażyny Adamowicz-Grzyb
 - ~ „Rycerz filmowych bajek” – impreza dla dzieci przedszkolnych

Gołuchów (pow. Pleszew)

- „Czas na grzybobranie” – zajęcia czytelniczo-plastyczne dla kl. III (Filia Kościelna Wieś)
- Europejski Tydzień Kodowania – FRSl, warsztaty dla uczniów kl. VI (Filia Kościelna Wieś)
- Warsztaty ręcznego wykonywania biżuterii
- „Co nam niesie kolorowa jesień?” – zajęcia literacko-plastyczne dla dzieci przedszkolnych (Oddział dla Dzieci, Filia Tursko)

Gostyń

- Spotkanie z podróżnikiem Robertem Gondkiem pt. „Ekwador i Galapagos – dżungla, wulkany, iguany”
- Spotkanie autorskie z Kazimierzem Szymeczko dla młodzieży ze szkoły podstawowej
- „Dziadek i niedźwiadek” – spotkanie z Łukaszem Wierzbickim dla dzieci (BPMiG i Filia w Kunowie)
- Prelekcja Franciszka Kozłowskiego o Antypodach (Nowa Zelandia i Australia) dla Gostyńskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku
- Megatrendy w gospodarce, zasobach i środowisku” – spotkanie z ekspertem i dziennikarzem Marcinem Popkiewiczem – współpraca ze Stowarzyszeniem Zielona Kohorta
- Wernisaż Stanisława Szymkiewicza i wystawa „Z bliska” w ramach III Festiwalu Fotografii im. I. Zjeżdżałki

- Galeria Obrazów podopiecznych Środowiskowego Domu Samopomocy (także w listopadzie)
- „Moliki książkowe” – zajęcia dla młodszych klas szkoły podstawowej
- „Poznajemy zawody – bibliotekarz” – zajęcia dla uczniów z Zespołu Szkół Specjalnych w Brzeziu
- „Poznajemy wydawnictwa o Gostyniu” – zajęcia dla przedszkolaków
- Wystawa „Kosmiczne ciekawostki”
- Wystawa książek o św. Janie Pawle II
- Wystawa „11 listopada – Święto Niepodległości”

Grabów nad Prosną (pow. Ostrzeszów)

- „Kochamy Cię Puchatku” – imprezy czytelnicze z okazji Urodzin Kubusia Puchatka

Jutrosin (pow. Rawicz)

- Jesień – zajęcia plastyczne dla dzieci

Kalisz

- „Biblioteka przestrzeni młodego człowieka” – zajęcia dla uczniów szkoły podstawowej
- Prezentacja wystawy „Pod lilii znakiem żyj, rośnij, wierz” – z dziejów kaliskiego harcerstwa – spotkanie z młodzieżą ze Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego nr 1
- „Rodzinnemu Miastu – Pamiętamy o Marii Konopnickiej” – prelekcja i pokaz multimedialny dla uczniów gimnazjum oraz Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego nr 1
- „Podróżuj z Nelą” – spotkanie i promocja literatury podróżniczej dla uczniów kl. II szkoły podstawowej (Filia nr 9 Oddział Dziecięcy)
- „Gałązka heliotropu” – XI międzyszkolny konkurs recytatorski dla uczniów gimnazjów powiatu kaliskiego (współorganizacja)
- Wystawy:
 - ~ „Jesienne obrazy” – wystawa prac uczniów Szkoły Przystosobniającej do Pracy Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego nr 1 (Filia nr 1)
 - ~ Światowy Dzień Książek (Filia nr 1 Oddział Dziecięcy)
 - ~ „Jesienne klimaty” – wystawa dziecięcych prac plastycznych (Filia nr 1 Oddział Dziecięcy)
 - ~ Rok 2016 Rokiem Henryka Sienkiewicza (Filia nr 2)
 - ~ „W żółtych płomieniach liści” – w 80. rocznicę urodzin Agnieszki Osieckiej (Filia nr 3)
 - ~ „W zaczarowanym świecie baśni” (Filia nr 4)
 - ~ „Chrzest Polski... Kronikarze piszą” (Filia nr 5)

Kiszkowo (pow. Gniezno)

- Spotkanie autorskie z Janem Hykiem – dla młodzieży klas III gimnazjum
- Spotkanie autorskie z Arkadiuszem Niemirskim – dla młodzieży klas III gimnazjum

Kłecko (pow. Gniezno)

- Biblioteczny Klub Filmowo-Dyskusyjny – dyskusje literackie, zabawy literacko-detektywistyczne, quizy

Kościan

Miejska Biblioteka Publiczna Kościan

- Prezentacja powieści biograficzno-historycznej „Pomiędzy swastyką a sierpem i młotem” Zygmunta Jankowskiego
- W cyklu Z historią przy kawie: „Serbia – w kraju mitów i kaczidła” – wykład dr. Emiliana Prałata
- Spotkanie autorskie dla dzieci w wieku 6-12 lat z Joanną Krzyżanek, autorką bajek, opowieści i wierszy, a także miłośniczką liter i gałgankowych lalek oraz pełną różnych pomysłów kurą Adelą
- Towarzystwo Miłośników Ziemi Kościańskiej: „Opisy Kościana w źródłach kościelnych” – wykład ks. Rafała Rybackiego
- „O wszystkim i o niczym” – spotkanie dla młodzieży w klubie czytelniczym

Biblioteka Gminy Kościan z/s w Kielczewie

- „Do serca przytul psa, weź na kolana kota...” – wizyta uczniów klas 4-6 ze szkoły podstawowej z okazji Światowego Dnia Zwierząt. Gość specjalny: Elżbieta Drozda, prezes kościańskiego oddziału Towarzystwa Opieki nad Zwierzętami
- Moja ulubiona książka – gminny konkurs plastyczny dla klas I-III szkoły podstawowej
- Konkurs z „dymkiem” – szkolny konkurs skierowany do uczniów klas IV-VI
- „Jak Królik piekł tort” – czyli rozmowa o przyjaźni – zajęcia dla dzieci z przedszkola (Filia Racot)
- „Z Pszczółkami o pszczołach” – rozmowa o zagrożeniu pszczoł we współczesnym świecie – zajęcia dla dzieci przedszkolnych (Filia Racot)
- Zajęcia plastyczne dla dzieci – malowanie kredkami ulubionych postaci z bajek (Filia Turew)

Koźmin Wielkopolski (pow. Krotoszyn)

- Spotkanie autorskie i promocja książki Daniela Szczepaniaka „Konspiracja antykomunistyczna w powiecie krotoszyńskim w latach 1945-1956”
- Spotkanie autorskie Łukasza Wierzbickiego – dla uczniów klas V szkoły podstawowej

Krobia (pow. Gostyń)

- Spotkanie autorskie z Kazimierzem Szymeczko dla młodzieży (Filia w Pudliszkach)

Krotoszyn

- Promocja XII tomu „Krotoszyn i okolice” (współorganizacja z TMI BZK)
- Wernisaż wystawy fotograficznej Leszka Zdracha „Kule Światła w Prze-strzeni Miejskiej” (w ramach III Festiwalu Fotografii im. I. Zjeżdżałki)
- IV spotkanie z cyklu wykładów dr. Jacka Kępy „Wiara, nauka, sens – kultura europejska wobec spraw ostatecznych” pt. „Filozofia Sokratesa”
- „Jak jesień wpływa na nasze zdrowie” – prelekcja Macieja Hoffmanna
- Spotkanie ze Stanisławem Jagłą – o myślistwie, łowiectwie, ochronie środowiska (Oddział dla Dzieci i Młodzieży)
- Spotkanie autorskie z Łukaszem Wierzbickim (Oddział dla Dzieci i Młodzieży)
- „Wspaniały świat bajek” – konkursy i quizy ze znajomości bajek w oddziale przedszkolnym (Filia)
- „Najciekawsza zakładka do książki” – konkurs plastyczny (Filia)
- „7 października – Dzień uśmiechu” – malowanie dzieciom twarzy, gazetka z żartami (Filia)
- „Halloween w bibliotece” – spotkanie z uczniami, halloweenowy wystrój biblioteki (Filia)
- „Krzyżówka w bibliotece” – spotkanie z dziećmi, rozwiązywanie krzyżówek dotyczących lektur szkolnych, autorów (Filia)
- „Moja wymarzona zakładka do książki” – konkurs plastyczny (Filia)
- „Jesień okiem przedszkolaka” – konkurs plastyczny (Filia)
- „Gołębie wokół nas” – konkurs plastyczny współtowarzyszący spotkaniu (Filia)
- Spotkanie autorskie z Dorotą Mularczyk (Filia)

Krzemieniewo (pow. Leszno)

- Spotkanie z piosenką Agnieszki Osieckiej (Filia w Pawłowicach)
- „Czytanie to klucz do wyobraźni” – gminny konkurs czytelniczy dla uczniów klas II-VI szkół podstawowych
- „Witajcie w naszej bajce” – spektakl dla dzieci z okazji Dnia Postaci z Bajek

Krzywiń (pow. Kościan)

- Cykl „Trudne pytania” – spotkanie pod tytułem „Nasza cywilizacja” nawiązujące do bieżącej sytuacji w Polsce i na świecie
- Zawijazanie się „Klubu Melomana” – spotkania dla miłośników muzyki (kasyka i nowoczesność)

- „Życie jest jedynie podróżą w nieznaną” – wystawa książek o tematyce podróżniczej
- „Puzzle moja pasja” – wystawa puzzli mieszkanki DPS (Filia Bieżyń)
- „Kotki, pieski i inne stworzenia” – wycieczka przedszkolaków do biblioteki po książki o zwierzętach domowych (Filia Bieżyń)
- „Wesołe kruki” – zajęcia dla najmłodszych: wykonanie ptaków z doniczek i tektury (Filia Bieżyń)
- „Duchy i duszki” – przyjazne duszki na halloween (Filia Bieżyń)
- „Małe, duże i kudłate” – impreza czytelnicza dla dzieci przedszkolnych w ramach cyklu „Poranki z książką” (Filia Jerka)
- Założenie Klubu Motyli Książkowych – spotkania odbywają się raz w tygodniu (Filia Jerka)
- „Godność często polega na odwadze zrozumienia własnej sytuacji” – wystawa książek Kazimierza Brandysa w 100. rocznicę urodzin autora (Filia Jerka)
- „Cuda Różańcowe” – wystawa prac związanych z Różańcem w Klasztorze Benedyktynów w Lubiniu (Filia Lubiń)
- „Czytać każdy może” – spotkanie z dziećmi z klasy II szkoły podstawowej w celu zapoznania się z różnorodnością literatury (Filia Lubiń)

Leszno

- Wystawy:
 - ~ „Człowiek” – wystawa fotografii Andrzeja Przewoźnego w ramach III Wielkopolskiego Festiwalu im. Ireneusza Zjeżdżałki („Galeria za Regalami”; także w listopadzie)
 - ~ „Korc” – wystawa poświęcona wieloletniemu proboszczowi Parafii pw. św. Mikołaja w Lesznie („Galeria Lochy”; także w listopadzie)
- Spotkanie autorskie z Hanną Kowalewską w ramach DKK
- „Dziecięce spotkania z fotografią” – prowadzenie: Andrzej Przewoźny
- „Wychowywana i wychowująca – Jadwigi Zamoyskiej podpowiedzi na XXI wiek” – spotkanie z dr Magdaleną Binią-Szkopek; prowadzenie: Maria Łączkowska, dziennikarz Radia EMAUS
- Koncert zespołu Sunday Morning, w ramach cyklu Biblioteka Jazzu
- „Spotkanie z kulturą włoską”, w ramach cyklu Kultura i Historia Państw
- Otwarcie wystawy poświęconej ks. Teodorowi Korczowi oraz promocja książki prof. Waldemara Handke „Ogniem próbowany...: ostatni proboszcz całego Leszna ks. Teodor Korcz 1903-1981”
- „Do piekła i z powrotem” – prelekcja historyczno-religijna, którą wygłosił Wojciech Wróbel

- „Człowiek” – otwarcie wystawy fotografii Andrzeja Przewoźnego w ramach III Wielkopolskiego Festiwalu Fotografii im. Ireneusza Zjeżdźałki
- „Więźniowie Wronek w okresie stalinowskim. Część I. Lata 1945-1948” pod red. Grzegorza Barczykowskiego i Łukasza Przybyłki – spotkanie dyskusyjne w ramach cyklu Przystanek Historia z udziałem autorów; moderatorem był Rafał Kościński
- „Gołębie nad Leszmem” – prezentacja książki dr. Bartłomieja Sipińskiego w ramach cyklu spotkań filozoficznych Ja i Ty z Książką
- „Szkice do portretu” – wieczór poetycki Gabriela Roszaka, z udziałem leszczyńskich twórców
- „Jaś i drzewo fasolowe” – spektakl dla dzieci w wykonaniu aktorów Teatru Art-Re z Krakowa
- „Rafał Wojacek” – wieczór poetycki, który przygotowały i prowadziły: Roxana Lewandowska i Danuta Sikorska
- „Czym możemy się pochwalić? Porozmawiajmy o tym, jak promować Leszno” – spotkanie z cyklu Obywatelskie Czwartki; moderatorzy: Łukasz Przybyłka, Roman Kubica
- Spotkanie autorskie z Jadwigą Mendyką, autorką zbioru poetyckiego „Upływający czas. Wybór nieprzypadkowy” (organizacja: młodzież z Zespołu Szkół Elektroniczno-Telekomunikacyjnych w Lesznie)
- „Szkoła reportażu” – warsztaty w zakresie pisania reportażu, prowadzone przez Michała Larka, pisarza i reportera (także w listopadzie)
- Spotkanie autorskie z Arturem Górskim, pisarzem, dziennikarzem, korespondentem wojennym

Luboń (pow. Poznań)

- Szachy dla najmłodszych – zajęcia dla dzieci w wieku 3-6 lat; współorganizacja z firmą Educatum (także w listopadzie)
- „Muzyka ze śmietnika” – rodzinny koncert w wykonaniu Agencji Artystycznej L`Arte
- „Nie wszystko bajka... o wszystkim, co wiemy i czego nie wiemy o dziejach Ziemi Lubońskiej” – wykład Izabelli Szczepaniak (także w listopadzie)
- Śpiewać każdy może – wspólne muzykowanie (także w listopadzie)
- „Troskliwe Misie” – spektakl dla dzieci w wykonaniu Teatru Fantazja
- Wykład Wandy Sulei-Kot – w ramach bibliotecznej sekcji ULTW
- „Pływałam z delfinami” – spotkanie z Elżbietą Andrzejak-Nagel w ramach rodzinnych sobót, w programie m.in.: fragmenty wybranych bajek oraz możliwość obejrzenia zdjęć z podróży do Meksyku
- „Na początku był chrzest” – prezentacja multimedialna
- Sztuka dla dzieci: „Starożytny Egipt” – warsztaty z historią sztuki w tle

- Podróże z pasją: spotkania z opowieściami o niezwykłych wyprawach (także w listopadzie)
- Konwersatorium historyczne – spotkanie miłośników historii (także w listopadzie)
- W cyklu „Splaw raka” – spotkanie połączone z promocją książki „Droga do marynarza”, prowadzenie: Karina Kończewska; wykład w ramach ULTW
- „Rozbójnik Rumcajs” – spektakl dla dzieci w wykonaniu teatru Duet
- Wernisaż dzieł Mieczysława Hofy połączone z licytacją
- „Wiem. Badam. Wygrywam. Z czerniakiem można wygrać! Jak rozpoznać i jak leczyć” – wykład
- „Halloween w Bibliotece” – popołudnie strachu dla dzieci wraz z rodzicami

Łubowo (pow. Gniezno)

- „Dzień ziemniaka” – konkurs na rzeźbę ziemniaczaną i osobliwy ziemniak, gry i zabawy z ziemniakiem, degustacja potraw ziemniaczanych
- „Podróż maluchem przez Azję” – spotkanie z Pawłem Fiedlerem, podróżnikiem i pisarzem – dla uczniów szkół podstawowych

Mikstat (pow. Ostrzeszów)

- Spotkanie autorskie dla młodzieży gimnazjalnej z Tadeuszem Chudeckim, aktorem i podróżnikiem

Nowy Tomyśl

- „Prosto z Krakowa” – otwarcie wystawy malarstwa Barbary Wroniszewskiej-Wójcik i Grzegorza Skawińskiego z Krakowa; oprawa muzyczna wernisażu – Martyna Koberling (Galeria na Piętrze)
- Z cyklu Godziny dla Rodziny: „Bajki zagajajki dla dorosłych i dzieci” – spotkanie z Katarzyną Jackowską-Enemu, która jest również muzykiem, antropologiem kultury, wędrowcem, zbieraczem skarbów
- Z cyklu Twórca i jego dzieło: „Madagaskar – najstarsza wyspa świata” – promocja najnowszej książki podróżnika Jędrzeja Majki „Przypadki podróżne”
- Z cyklu Czwartkowe wieczory literacko-muzyczne: „Gemisch, czyli tuwimowski misz-masz” – w ramach obchodów 70-lecia MiPBP. Program oparty na twórczości Juliana Tuwima w wykonaniu aktorów poznańskiej Sceny z Bliska: Izabelli Tarasiuk-Andrzejewskiej i Janusza Andrzejewskiego. Aktorem towarzyszyli muzycy: Jarosław Buczkowski na akordeonie i Dawid Troczewski na pianinie
- Nowotomyskie Piętro Wyrzów Literackich: „Co nam w duszy gra...” – spotkanie z udziałem poetów: Katarzyny Mroziak-Stefańskiej, Doroty Nowak, Anny Nowaczyk, Rafała Putza, Roberta Jędrzejczaka i Mariana Zioma

Ziomkowskiego. Gość specjalny wieczoru: Marek Czuku, łodzianin, z wykształcenia fizyk i polonista, autor dwunastu tomików poetyckich, m.in. najnowszego, zatytułowanego „Igły i szpilki”; oprawa muzyczna: Anna Osses

- Październik z Szopiętami – zajęcia dla przedszkolaków w Strefie Koloru mające na celu poznanie oryginalnie ilustrowanej książki – wyszywanki, autorstwa bohatera książki „Szopięta” Ewy Kozyry-Pawlak
- „Ptasie świergoty” – spotkania z najmłodszymi z okazji Dnia Przedszkolaka i Dnia Ptaka połączone z czytaniem wiersza „Ptasie radio” Juliana Tuwima (Filia w Jastrzębsku Starym)
- „Konopnicka dzieciom” – konkurs (Filia w Borui Kościelnej)

Oborniki

- Finisaż wystawy akwarel i rysunków Macieja Markiewicza
- „Z poezją i muzyką przez wieki” – wieczór poetycko-muzyczny
- Warsztaty z Mądrą Sową: „Odleciały ptaki” i „Kolory jesieni”
- Biblioteczny Kącik Malucha: „Jesienne spotkanie z Albertem”
- „1/125, czyli zapiski nieoczywiste” – wystawa fotografii Piotra Zarównego (w ramach Wielkopolskiego Festiwalu Fotografii im. Ireneusza Zjeżdżałki)
- Spotkanie autorskie z Krystyną Januszewską
- „Ziołowa apteczka” – prelekcja przedstawicieli firmy KAWON z Gostynia

Ostrowite (pow. Słupca)

- „Bajkowy Miś” – konkurs plastyczny
- Warsztaty mydlarskie
- Spotkanie autorskie z Arkadiuszem Niemirskim

Ostrzeszów

- Wystawa fotografii „1050 lat chrześcijaństwa na ziemi ostrzeszowskiej” autorstwa fotografików, ostrzeszowian: Ewy i Marka Dytfeld oraz Katarzyny Treśki (zorganizowana w ramach Wielkopolskiego Festiwalu Fotografii im. Ireneusza Zjeżdżałki)
- Dzień Patrona BPMiG Ostrzeszów – Stanisława Czernika – uczniowie klasy VI w zaaranżowanym gabinecie pisarza obejrżeli okolicznościową wystawę dotyczącą twórczości pisarza, wysłuchali wierszy i fragmentu wspomnień o Ostrzeszowie, obejrżeli film poświęcony Stanisławowi Czernikowi
- Spotkanie autorskie z Tadeuszem Chudeckim, aktorem, podróżnikiem

Pakoślav (pow. Rawicz)

- Wystawa poświęcona Agnieszce Osieckiej w 80. rocznicę urodzin

Pępowo (pow. Gostyń)

- „Nie starzeje się ten, kto umie cieszyć się życiem” – spotkanie autorskie z Jolantą Szwalbe – dla dorosłych
- „Obrazki z Ziemi Świętej” – prezentacja Haliny Radoły w szkole podstawowej

Pleszew

- Wykład Juliusza Kubla „Barwy i odcienie gwary wielkopolskiej” – w ramach projektu Biblioteczna Akademia Rozmaitości – cykl Akademia Tradycji
- Święto Biblioteki – festyn czytelniczy kończący realizację projektu Biblioteczna Akademia Rozmaitości
- Impreza czytelnicza „Dzień z Akademią pana Kleksa” (Biblioteka Środowiskowa w Taczanowie Drugim)
- Konkurs Oratorski „Ulubiona Książka Licealisty”

Poniec (pow. Gostyń)

- Spotkanie autorskie z Wiesławem Drabikiem – dla dzieci
- „Obrazki z Ziemi Świętej” – prezentacja Haliny Radoły dla młodzieży
- „Kolory jesieni” – konkurs plastyczny i wystawa pokonkursowa

Powidz (pow. Słupca)

- Spotkanie autorskie z Emilią Kubaszak, autorką książki „Żar prawdy”

Rawicz

- „Gra Uliczna” – wiadomości o ziemi rawickiej – dla uczniów szkół podstawowych
- „Kartki z kalendarza zrywamy, święta nietypowe poznamy” – warsztaty plastyczne dla dzieci przedszkolnych (także w listopadzie)
- Spektakl komediowy „Przyjaciółki z Wenus”
- Turniej detektywistyczny prowadzony przez animatora kultury, pisarza Dariusza Rekosza oraz aktora Bronisława Cieślaka (Filia Słupia Kapitulna)
- Spotkanie literacko-warsztatowe z Joanną Krzyżanek, autorką książek dla dzieci
- Spotkanie z teatrem „TAK” w spektaklach „O pchle co manier nie miała”, „Przygody Łatka z Wąchatka”
- Galeria Jednego Obrazu: „Dom Kultury” H. Murkowska

Rozdrażew (pow. Krotoszyn)

- IX Przegląd Amatorskiej Twórczości Artystycznej, w programie między innymi koncert Rosalie Chatwin

Słupca

- Spotkanie autorskie z Arkadiuszem Niemirskim

Swarzędz (pow. Poznań)

- „Takie moje małe życiowe krocзки” – wernisaż wystawy malarstwa Marii Łbik, z okazji 60-lecia jej pracy twórczej
- „Amazonia na wariackich papierach” – spotkanie z podróżnikiem Emilem Wittem
- Spotkanie z folklorem – realizacja cyklicznego projektu Mały Kolberg
- „Wierszem opowiem ci o miłości” – spotkanie poetycko-muzyczne Kaliny Izabeli Zioly i Tomasza Bateńczuka

Śmigiel (pow. Kościan)

- „Śmigielaczek” – zajęcia zabawowo-ruchowe dla dzieci w wieku 1-2 lat (także w listopadzie)
- „Klub Maluszka” – zajęcia zabawowo-ruchowe dla dzieci w wieku 2-3 lat (także w listopadzie)
- Spotkania z Seniorami – Coraz bliżej świąt – przygotowywanie bombek świątecznych (także w listopadzie)
- Czytanie na dywanie – „Wielki bałagan i jeszcze większe porządki” – warsztaty dla przedszkolaków i kl. I-III (także w listopadzie)

Trąbczyn (pow. Słupca)

- Otwarcie wystawy prac plastycznych wychowanków OREW w Michalinowie
- Wystawa monet i znaczków z okazji Dnia Papieskiego oraz Dnia Poczty Polskiej ze zbiorów Jana Kłoca, pasjonata lokalnej historii, radnego Rady Miejskiej Zagórowa
- Spotkanie z dietetykiem Lidią Hibner – we współpracy z KGW w Trąbczynie

Trzcianka

- „Oczytani, miej oko na dobrą książkę” – konferencja podsumowująca projekt Biblioteka Pomysłów 2016; w programie m.in.: „Odkrywając Madame” – Joanna Nienowska wyjaśniła dlaczego książka A. Libery jest dla niej zaskakująca, nietypowa i odkrywczą
- Happening literacko-muzyczny „RAP-TEM”-atycznie związany z lekturami (Plac po Platanem)
- Biblioteczna Akademia Pasjonatów: „Moja przygoda z Igrzyskami w Rio” – spotkanie z Krzysztofem Jaworskim
- Spotkanie autorskie z Jackiem Dehnelem
- Spotkanie autorskie z Grażyną Szapołowską
- „Z książką na wakacje” – rozstrzygnięcie konkursu fotograficznego i wręczenie nagród
- Grzybobranki Liryczne – spotkanie młodzieży z poetami Jerzym Grupińskim i Jerzym Zimnym

- Link do przyszłości – warsztaty z kodowania dla uczniów kl. IV
- Święto Pieczonego Ziemniaka – zajęcia plastyczne, pieczenie ziemniaków (Filia w Nowej Wsi)
- Dzień Chłopaka – konkursy, głośne czytanie (Filia Rychlik)

Turek

- LERNI – interaktywny kurs języków obcych (także w listopadzie)
- Warsztaty z robotyki We Do
- Wycieczka uczniów z I Liceum Ogólnokształcącego im. Tadeusza Kościuszki w Turku połączona z warsztatami dziennikarskimi
- „Link do przyszłości” – warsztaty kodowania dla dzieci i młodzieży
- Program 50+:
 - ~ Spotkanie autorskie z Hanną Kowalewską
 - ~ Warsztaty rękodzieła
 - ~ Spotkanie z dr Ewelina Zając z Katedry Dialektologii Polskiej i Logopedii Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Łódzkiego dotyczące nazw powiatu tureckiego

Wągrowiec

- „Dzień Seniora” – współorganizacja programu artystycznego w Dziennym Domu Seniora w Wągrowcu
- „Biblioteka... i książki podróżnicze” – zajęcia z elementami biblioterapii z młodzieżą z Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Antoniewie

Wijewo (pow. Leszno)

- „Wierszyki łamiące języki” – konkurs recytatorski dla uczniów klas I szkoły podstawowej

Witkowo (pow. Gniezno)

- „Media i ich zagrożenia” – pogadanka dla dzieci przedszkolnych
- Spotkania autorskie z Ewą Nowak – dla uczniów klas VI szkoły podstawowej oraz gimnazjalistów
- Ogólnopolski Dzień Seniora – spotkanie przy kawie dla czytelników – seniorów uatrakcyjnione częścią artystyczną w wykonaniu uczniów szkoły podstawowej

Włoszakowice (pow. Leszno)

- Spotkanie autorskie z Arkadiuszem Niemirskim (Filia Bukowiec Górny)

Zagórów (pow. Sępólno)

- Wystawa fotograficzna ilustrująca zmiany w architekturze i aranżacji wielkopolskich bibliotek publicznych przygotowana przez WBPiCAK w Poznaniu

- „Co nas cieszy w bibliotece” – konferencja jubileuszowa z okazji 70-lecia Biblioteki Publicznej Miasta i Gminy w Zagórowie
- Wystawa o Marku Edelmanie w związku ze spotkaniem autorskim z Paulą Sawicką odbywającym się M-GOK w Zagórowie
- Link do przyszłości” – warsztaty z programowania dla gimnazjalistów z wykorzystaniem robotów Finch prowadzone przez profesjonalistę Mikolaja Komóra

Zduny (pow. Krotoszyn)

- „Zduny – moja tożsamość” – wernisaż wystawy fotografii
- „Jak jesień wpływa na nasze zdrowie” – prelekcja Macieja Hoffmanna
- „Ostatnia książka świata” – spektakl teatralny dla dzieci (Zduny, Baszków, Konarzew)
- Zajęcia komputerowe dla seniorów – poziom podstawowy

Listopad

Bojanowo (pow. Rawicz)

- Biesiada Narodowa z okazji Święta Niepodległości
- Spotkania autorskie z Wandą Szymanowską promujące jej książeczkę dla dzieci „Ciapek”
- Spektakl teatralny dla dzieci „Milutka w Malachitowy borze” w wykonaniu Teatru TAK
- „Quo vadis. Powieść a film” – spotkanie ze Zbigniewem Walerysiem dla młodzieży

Borek Wielkopolski (pow. Gostyń)

- Poranek patriotyczny w Bibliotece – spotkanie międzypokoleniowe dla czytelników z okazji Narodowego Święta Niepodległości
- Spotkanie autorskie z pisarką Olgą Rudnicką
- Poniedziałkowe Gry Planszowe – zajęcia edukacyjne: poznajemy Polskę

Cienin Kościelny (pow. Słupca)

- „Z książką za pan brat” – konkurs literacki

Czajkowo (pow. Ostrzeszów)

- „Spotkanie z bajką – w ramach Światowego Dnia Pluszowego Misia”

Czempiń (pow. Kościan)

- „Kto Ty jesteś?” – warsztaty literacko-plastyczne dla przedszkolaków i uczniów kl. I-III
- „Kocham Polskę” – wystawa prac pokonkursowych

- Święto Pluszowego Misia: „Święto u Misia Pysia” – teatryk dla dzieci
- Spotkanie z Sylwią Urbańską, początkującą poetką z gminy – poznanie jej poezji
- „Druh 60 lat” – otwarcie wystawy fotograficznej zorganizowanej wraz z Centrum Kultury

Czarniejewo (pow. Gniezno)

- Spotkanie uczniów gimnazjum z sędzią Arturem Lipińskim
- Spotkanie autorskie Melanii Kapelus z uczniami klas młodszych
- Spotkanie autorskie z Zofią Stanecką – dla dzieci (Filia w Żydowie)

Doruchów (pow. Ostrzeszów)

- Przedstawienia „Wyobraźnia ...” – teatr profilaktyczny
- „Z Lokomotywą poznajemy Bibliotekę Publiczną w Doruchowie” – zajęcia dla uczniów szkoły podstawowej

Gniezno

- W ramach współpracy z Miejską Radą Seniorów:
 - ~ „Sułtanat Omanu” – spotkanie autorskie z podróżnikiem i fotografem Jerzym Wierzbickim
 - ~ „Jak zwyciężył czas i mieć w sercu wiecznie maj?” – spotkanie autorskie z Jolantą Szwalbe
- „W antrejce na rycze stały pyry w tytce” – warsztaty dla dzieci zorganizowane w ramach II Festiwalu Dziedzictwa Kulturowego Gniezna „FYRTEL”
- Zajęcia edukacyjne i literackie:
 - ~ Liczy się puchatość
 - ~ Światowy dzień postaci z bajek
 - ~ A ja jestem Polak mały
- „Gnieźnieńska przyroda – nasze wędrówki” – wernisaż wystawy fotograficznej Klub Foto 50+

Gołuchów (pow. Pleszew)

- „Dzień Postaci z Bajek” – zajęcia literacko-edukacyjne dla przedszkolaków (Oddział dla Dzieci)
- Spotkanie autorskie z Magdaleną Ludwiczak
- „Inny a jednak taki sam!” – czytamy i rozmawiamy o tolerancji – zajęcia edukacyjno-czytelnicze dla uczniów klas II oraz przedszkolaków (Oddział dla Dzieci, Filia Kościelna Wieś)
- Link do przyszłości. Zaprogramuj swoją karierę – interaktywne warsztaty z kodowania z wykorzystaniem robotów dla uczniów klas VI (Oddział dla Dzieci)
- Spotkanie autorskie z ks. dr. Sławomirem Kęszką

Gostyń

- „Bliski Wschód 1999-2009” – spotkanie z Jerzym Wierzbickim, fotoreporterem i dokumentalistą
- Wystawa „Podróż w świat gier planszowych” – Klub Fantastyki „Kopuła Zapomnienia”
- Promocja książki „Podróż przez życie” Tadeusza Wujka
- „Armenia” – prezentacja Haliny Radoty dla uczniów gimnazjum
- „Przygody Misia Podróżnika” – spektakl dla dzieci w wykonaniu Teatru Duet
- „Pan Pettson i jego kot Findus” – spotkania z aktorem Piotrem Witoniem
- „Kolorowe miesiące – listopad – nasze ulubione książki” – zajęcia dla dzieci z Zespołu Szkół Specjalnych w Brzeziu
- „Zdrowo, wesoło, kolorowo” – finał Gminnego Konkursu Recytatorskiego (współpraca ze Szkołą Podstawową nr 1)

Grabów nad Prosną (pow. Ostrzeszów)

- „Grabowianin w podróży” – wernisaż wystawy fotograficznej

Kalisz

- „trza być w butach na weselu!” – spotkanie z Marianem Dziędzielem, aktorem; prowadzenie Dariusz Rekosz
- „Telewizja i wielki sport od kulis” – spotkanie z Krzysztofem Miklasem oraz promocja książki „Przewrotność losu”
- „Muzyka pana Moniuszki” – spotkanie z udziałem Romany Mazurek z dziećmi z przedszkola (Filia nr 2)
- Rozstrzygnięcie konkursu „Mały poeta” w przedszkolu „Szczęśliwa Trzynastka” – współorganizacja (Filia nr 3)
- Wystawy:
 - ~ „Mały Książę” Antoine’a de Saint-Exupéry’ego – wystawa plastyczna przygotowana przez uczniów Gimnazjum nr 2 – z cyklu „Lektura szkolna nie musi być nudna” (Filia nr 1)
 - ~ 45. rocznica śmierci Janiny Porazińskiej (Filia nr 1 Oddział Dziecięcy)
 - ~ 100. rocznica śmierci Henryka Sienkiewicza (Filia nr 3)

Kiszkowo (pow. Gniezno)

- Spotkanie andrzejkowe dla Członków Stowarzyszenia „Słoneczny Promyk” (współorganizacja)
- Występ „Kabaretu pod Wyrwigroszem”

KłECKO (pow. Gniezno)

- Mój Biblioteczny Dzień – warsztaty plastyczne dla dzieci i młodzieży

- Warsztaty z kodowania w języku scratch z wykorzystaniem robotów Finch. Zajęcia dla dzieci i młodzieży w ramach programu „Link do przyszłości. Zaprogramuj swoją karierę”

Kościan

Miejska Biblioteka Publiczna

- XXXIX Międzynarodowy Listopad Poetycki. W programie m.in. lekcje poetyckie w szkołach z udziałem poetów: Marii Duszki i Ryszarda Biberstajna (współorganizowany ze Związkiem Literatów Polskich – Oddział w Poznaniu)
- „Poczytaj mi mamo, poczytaj mi tato” – wystawa książek dla małych i dużych zachęcająca do czytania dzieciom przez rodziców
- „Odkrywamy tajemniczy świat Muminków i ich przyjaciół” – spotkania dla grup przedszkolnych
- „Kto ty jesteś?” – pogadanka na temat Narodowego Święta Niepodległości – dla uczniów klas I-IV
- „Wanda z Potworowskich Chłapowska – przyczynek do biografii” – wykład dr. Emiliana Prałata (z cyklu: Z historią przy kawie). Wykładowi towarzyszyły unikatowe materiały archiwalne
- „Mała ojczyzna Adama Tomaszewskiego” – wykład dla członków Polskiego Związku Niewidomych – Oddział w Kościanie
- Przedświąteczne warsztaty ceramiczne, czyli stwórz wyjątkową ozdobę świątecznego stołu lub choinki albo oryginalny upominek dla bliskich; warsztaty prowadziła Maria Bartkowiak
- „Opowieść o Bardzo Fajnym Gigancie” – spotkania z książką w nawiązaniu do 100-lecia urodzin Roalda Dahl’a – dla uczniów klas I-III
- Spotkanie z Wandą Szymanowską, autorką książki dla dzieci „Ciapek” – dla uczniów klas I-III
- Spotkanie w Kobiecej Strefie
- Wykład Towarzystwa Miłośników Ziemi Kościańskiej: dr Przemysław Trawa: „Rola międzynarodowych targów we współczesnej gospodarce”

Biblioteka Publiczna Gminy Kościan z/s w Kiełczewie

- „Z tym jesiennym wiatrem tańczą sobie liście...” – spotkania o tematyce jesiennej z przedszkolakami oraz uczniami klasy „0” szkoły podstawowej
- Rebusy literackie – szkolny konkurs skierowany do uczniów gimnazjum
- „Nie oceniamy książki po okładce” – lekcja plastyki w bibliotece: wykonanie plakatu zachęcającego do czytania (Filia Racot)
- „Z wizytą u Pasibrzucha” – zajęcia przygotowane dla grupy przedszkolaków (Filia Racot)
- Misiolandia w bibliotece – zajęcia literacko-plastyczne z uczniami nauczania zintegrowanego ze szkoły podstawowej (Filia Stary Lubosz)

- Spotkanie „Klubu Małego Czytelnika” – czytanie opowiadania „Groszek, mały cudotwórca” i malowanie kredkami bohaterów opowiadania (Filia Turew)
- Czytanie baśni H. Ch. Andersena „Brzydkie kaczątko” – dyskusja o sposobach pomagania zwierzętom, szczególnie ptakom, przetrwać zimę, rysowanie i kolorowanie ptaków (Filia Widziszewo)

Koźmin Wielkopolski (pow. Krotoszyn)

- „Praca bibliotekarza” – lekcja biblioteczna dla wychowanków Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego z Borzęciczek

Krobia (pow. Gostyń)

- Poetyckie Zaduszki
- Koncert Kuby Michalskiego – „Piosenki Jacka Kaczmarskiego”
- Wystawa „100. rocznica śmierci Henryka Sienkiewicza”

Krotoszyn

- Wystawa obrazów Czesława Herby z Krotoszyna w „Mini Galerii”
- Powiatowy Konkurs Czytelniczy „Henryk Sienkiewicz – życie i twórczość” – dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych powiatu krotoszyńskiego
- „Szkoły powszechne w Krotoszynie i w powiecie krotoszyńskim 1919-1939” – wykład Jana Grzywaczewskiego (współorganizacja z TMiBZK)
- Wystawa zwierząt egzotycznych (Oddział dla Dzieci i Młodzieży)
- „Jesień to gra kolorów” – wystawa prac pokonkursowych młodzieży (Oddział dla Dzieci i Młodzieży)
- Spotkanie autorskie z Barbarą Kosmowską dla uczniów szkół gimnazjalnych (Oddział dla Dzieci i Młodzieży)
- Wystawa prac dzieci z Pracowni Artystycznej „Rumiankowo” (Oddział dla Dzieci i Młodzieży)
- „Jesienne wieczory nie muszą być nudne” – wykonywania kartek świątecznych przez gimnazjalistów, warsztaty prowadzone przez Kamilę Żaruk (Oddział dla Dzieci i Młodzieży)
- „Dyniowe stwory i potwory” – konkurs plastyczny na najładniejszą dynię (Filia)
- „Dzień Postaci z Bajek” (Filia)
- „Nocne czytanie z piratami” – nocne spotkanie czytelnicze (Filia)

Krzemieniewo (pow. Leszno)

- „Miś Ambroży” – spektakle dla dzieci w wykonaniu aktorów teatru Edu Artis z Krakowa

Krzywiń (pow. Kościan)

- „Miłość Ojczyzny naszym prawem” – uroczyste spotkanie w ramach obchodów Narodowego Święta Niepodległości; montaż słowno-muzyczny, nauka poloneza, wspólne śpiewanie pieśni patriotycznych, wystawa okolicznościowa
- „Skrawek piekła na Podolu” – spotkanie z cyklu „Trudne pytania”, które poprowadził Franciszek Bąkowski, ostatni żyjący świadek mordu w Hucie Pieniackiej
- „Sto lat, sto lat – niech żyją bajki nam!” – wizyty grup przedszkolnych z okazji Międzynarodowego Dnia Postaci z Bajek – gry, zabawy, konkursy
- „Maleńka pani wielkiego domu” – wystawa książek poświęcona postaci J. Londona w 100. rocznicę śmierci pisarza
- Cykliczne spotkania „Klubu Kobiet z Pasją” – rękodzieło, rozmowy o książkach, muzyce, tradycje bożonarodzeniowe, zumba itp.
- „Klub Melomana” – krótka historia muzyki, dzielenie się fascynacjami muzycznymi uczestników
- „Poezja Agnieszki Frączek” – konkurs recytatorski zorganizowany wspólnie z Zespołem Szkół w Bieżyńiu (Filia Bieżyń)
- „Święto Odzyskania Niepodległości” – wystawa (Filia Bieżyń)
- „Gra w warcaby” – miniturniej dla dzieci (Filia Bieżyń)
- „Światowy Dzień Postaci z Bajek” – wystawa (Filia Jerka)
- „Z książką nigdy się nie nudzę, czyli Kubusie w Krainie Bajek” – projekt z zakresu edukacji czytelniczej (Filia Jerka)
- „Dziś zmartwychwstałaś Polsko odrodzona” – wystawa z okazji Święta Niepodległości (Filia Jerka)
- „Wszystkie książki mówią” – spotkanie z dorosłymi czytelnikami w celu popularyzacji literatury popularnonaukowej (Filia Lubień)

Leszno

- „Leszczyńskie Listopady” – wystawa retrospektywna Dnia Leszczyńskiego Międzynarodowego Listopada Poetyckiego („Galeria za Regałami”)
- Koncert zespołu Mus Trio oraz Rafała Gubańskiego, w ramach cyklu Biblioteka Jazzu
- „Żołnierz Niezłomny Kościoła” – projekcja filmu dokumentalnego o abp. Antonim Baraniaku w reżyserii Jolanty Hajdasz oraz spotkanie z autorką
- XXIII Dzień Leszczyński XXXIX Międzynarodowego Listopada Poetyckiego. Uczestnicy: Andrzej Gnarowski, Krystyna Grys, Magdalena Poczaj, Lam Nguen My, Andrzej Szał. Spotkania i lekcje poetyckie odbywały się w leszczyńskim Ratuszu, bibliotekach oraz szkołach miasta i powiatu

- „Literatura a kultura w reformacyjnej Europie” – wykład dr Małgorzaty Grzywacz w ramach XIV sympozjum z cyklu Ewangelicy w Lesznie
- „Żużlowe zaduszki” – wspomnienia tragicznie zmarłych żużłowców: braci Stanisława i Jerzego Kowalskich oraz zmarłego w 2016 roku Józefa Rzepki, wieloletniego kierownika drużyny Unii Leszno; prowadzenie: Wiesław Dobruszek
- „Henryk Sienkiewicz – utwory o tematyce współczesnej” – wykład Janiny Małgorzaty Halec dla słuchaczy UTW
- Koncert w wykonaniu uczniów Państwowej Szkoły Muzycznej I i II stopnia im. Romana Maciejewskiego w Lesznie w ramach cyklu Klasyka w Bibliotece
- „Spotkanie z Grecją” – w ramach cyklu Kultura i Historia Państw
- Spotkanie z prof. Leszkiem Kanią – promocja książki Antoniego Sobieralskiego „Ze Śniatyna do Londynu”
- „Make America Great Again? – porozmawiajmy co dla nas oznacza wybór Donalda Trumpa na prezydenta USA” – spotkanie w ramach cyklu Obywatelskie Czwartki; moderatory: Łukasz Przybyłka, Roman Kubica
- „Książki, które zmieniają świat, książki, które zmieniają nas” – spotkanie z dr. Bartłojem Sipińskim w ramach cyklu Ja i Ty z Książką
- „Jerozolima. Miasto Boga” – spotkanie z Ewelina Rubinstein, autorką książki (Filia nr 2)

Luboń (pow. Poznań)

- Poetycki Luboń
- Konkurs recytatorski
- „Kocham Cię Polsko” – rodzinny koncert w wykonaniu Agencji Artystycznej L`Arte
- Międzynarodowy Listopad Poetycki – spotkania z poetami
- Wykład prof. Leszka Teusza
- „Legenda o założeniu Poznania” – spektakl dla dzieci w wykonaniu teatru Wierzbak Plus z Poznania
- „Niespodziewane...” – wernisaż wystawy prac uczestników WTZ „Wspólna Droga”
- Link do przyszłości; warsztaty z robotami. Zachęcamy do nauki programowania!
- „Aparat na wakacjach” – wykład Michała Handschke w ramach ULTW
- Spektakl dla dzieci pt. „Dwie Dorotki” w wykonaniu Teatru Art-Re w Krakowie.
- Sztuka dla dzieci: „Starożytna Grecja” – warsztaty plastyczne z historią sztuki w tle
- Biblioteczne konsultacje medyczne – spotkania z lekarzami

Łubowo (pow. Gniezno)

- Babska Szafa – sprzedaż, wymiana, odzieży nowej i używanej
- Święto Niepodległości – wystawa i przygotowanie do obchodów

Mikstat (pow. Ostrzeszów)

- „Jestem ilustratorem wiersza lub książki” – rozstrzygnięcie konkursu plastycznego dla uczniów szkoły podstawowej

Nowy Tomyśl

- Z cyklu Pisarz nas gości w świecie swojej twórczości: „Która to Malala?” – spotkanie w Strefie Koloru z Renatą Piątkowską, autorką opowiadań dla dzieci i młodzieży oraz towarzyszącą jej lektorką Elżbietą Malwiną Kożurno
- Nowotomyskie Piętro Wyrzów Literackich: „Wędrujemy...” – spotkanie z udziałem lokalnych poetów: Wojciecha Budzisa, Marka Geislera, Roberta Jędrzejczaka, Katarzyny Kutzmann-Solarek, Katarzyny Mrozik-Stefańskiej, Doroty Nowak, Wiesławy Ptaszyk, Kingi Weroniki de Walla, Rafała Putza i Mariana Ziom Ziomkowskiego. Gość specjalny: Jerzy Grupiński, członek Stowarzyszenia Pisarzy Polskich, poeta, animator kultury i krytyk literacki; oprawa muzyczna – Agnieszka Janowska
- „Z kaligrafią na ty” – warsztaty kaligrafii łacińskiej przeprowadzone przez Barbarę Wilińską, kaligrafkę, śpiewaczkę, trenerkę głosu i multiinstrumentalistkę
- Jubileuszowa gala 70-lecia MiPBP. W programie m.in.: koncert „Przebojem przez 70-lecie” w wykonaniu Ewy Michrowskiej i Jacka Skowrońskiego, wyróżnienie najwierniejszych użytkowników i czytelników oraz rozwiązanie konkursów i quizów przygotowanych z okazji jubileuszu
- „Podróże małe i duże” – warsztaty dla seniorów przeprowadzone przez Aleksandrę Warczyńską z Pracowni Krajoznawczej WBPiCAK w Poznaniu, przy wsparciu wolontariuszy – uczniów Zespołu Szkół Zawodowych i Licealnych im. dra K. Hołogi w Nowym Tomyślu
- „Miś Ambroży” – przedstawienie teatralne w wykonaniu grupy artystycznej Edu Artis z okazji Światowego Dnia Pluszowego Misia
- Listopad z Edwardem i jego wielkim odkryciem – spotkania czytelnicze w Strefie Koloru dla przedszkolaków. Tematem była książka „Edward i jego wielkie odkrycie” autorstwa Rebeci McRitchie, zilustrowana przez Celeste Hulme
- Gminny Konkurs Recytatorski pod hasłem: „My wszyscy z niego” – proza Henryka Sienkiewicza dla uczniów klas IV-V (Filia w Sątopach)
- Popołudnie z bohaterami książki „Noc duchów” Moni Nilsson i Elli Lindell (filie w Borui Kościelnej i Wytomyślu)

- Misiowe święto, którego bohaterem był Niedźwiedź Wojtek, kapral armii generała Andersa (Filia w Borui Kościelnej)

Oborniki

- Koncert zespołu Chłudowska Mazelonka – z okazji Święta Niepodległości
- Warsztaty z Mądrą Sową: „Polska, nasza Ojczyzna”
- Warsztaty Pictures Books dla uczniów szkoły podstawowej
- „Alzheimer – choroba przyszłości” – wykład Lucyny Baszkiewicz
- Biblioteczny Kącik Malucha: „W świecie Muminków”
- Gra miejska „Śladami historii Obornik”
- Szyjemy pluszowe misie – warsztaty dla dzieci
- Spotkania Papieża z Ojczyzną – wieczór poetycko-muzyczny w wykonaniu uczniów Szkoły Podstawowej w Sycynie
- „Magiczne Indie” – wystawa fotografii Jerzego Molińskiego

Ostrowite (pow. Słupca)

- „Ciekawski George” – warsztaty literacko-plastyczne

Ostrzeszów

- „Nowe życie starych gazet” – otwarcie wystawy rękodzieła z wikliny papierowej Agnieszki Pacyna połączona z andrzejkowym karaoke
- Spotkanie z cyklu „Integracja z książką”. Młodzież uczęszczającą do Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Ostrzeszowie przeczytała głośno przybyłym przedszkolakom wybrane opowiadania (Oddział Dzieciący)
- Spotkanie autorskie dla młodzieży szkół średnich w formie stand-upu: Wojtek Malicha i Sebastian Henning opowiadali o swojej pięciomiesięcznej podróży do Ameryki Środkowej i Południowej
- „Jak kamień z serca...” – XVI edycja Powiatowego Konkursu Recytatorskiego: szkół podstawowych, gimnazjalnych i średnich z terenu powiatu ostrzeszowskiego
- Światowy Dzień Postaci z Bajek: głośne czytanie, zagadki literackie (filie w Szklarce Przygodzickiej i Rogaszycach)
- „Gdybym podróżował po Afryce jak Staś i Nel” – konkurs plastyczny dla uczniów klas I-VI szkoły podstawowej (Filia w Rogaszycach)

Pakoślav (pow. Rawicz)

- Wystawa poświęcona życiu i twórczości Carla Collodi w 190. rocznicę urodzin pisarza
- „Szlakiem Henryka Sienkiewicza” – wystawa z okazji 100. rocznicy śmierci pisarza
- Wystawa prac plastycznych Agnieszki Cichowłas z Chojna

Pępowo (pow. Gostyń)

- Blok zajęć dla dzieci z okazji Światowego Dnia Pluszowego Misia (współpraca z Zespołem Szkół w Pępowie)

Piaski (pow. Gostyń)

- „Przygody Misia Podróżnika” – spektakl dla dzieci w wykonaniu Teatru Duet (Filia w Bodzewie)

Pleszew

- „Genealogia sposobem na ocalenie od zapomnienia” – spotkanie z genealogiem Aurelią Franc
- Impreza czytelnicza „Międzynarodowy Dzień Postaci z Bajek” (Biblioteka Środowiskowa w Taczanowie Drugim)
- Spotkanie autorskie z Krzysztofem Miklasem
- „Feliks Nowowiejski i historia Roty” – wykład Janusza M. Lewandowskiego
- Powiatowy Konkurs Recytatorski dla uczniów gimnazjum „Szlakiem twórczości Henryka Sienkiewicza”

Poniec (pow. Gostyń)

- Spotkanie z poezją Stanisława Kruga – dla młodzieży
- Spotkanie z Jolantą Szwalbe dla Klubu Seniora „Złota Jesień”
- Warsztaty decoupage dla dorosłych
- „Miś Ambroży” – spektakl dla dzieci w wykonaniu Teatru Duet

Rawicz

- Spotkanie z teatrem „MASKA” w spektaklu „Misio Tulisio” z okazji Dnia Pluszowego Misia
- Warsztaty z okazji Święta Niepodległości:
 - ~ „A to historia Polski właśnie”
 - ~ „Nasz znak”
- Spotkanie autorskie z Pawłem Kuszczyńskim, poetą, prezesem Oddziału Związku Literatów Polskich w Poznaniu

Rozdrażew (pow. Krotoszyn)

- Spotkanie autorskie z Agnieszką Lingas-Łoniewską, autorką książek m.in. „Zakręty losu”, „Piętno Midasa”
- Spotkanie autorskie z Michałem Zawadką
- Spotkanie z Cezarym Żakiem – aktorem filmowym i teatralnym

Słupca

- „Nieznane a piękne miejsce powiatu słupeckiego” – rozstrzygnięcie powiatowego konkursu plastycznego

- „Miś i przyjaciele” – rozstrzygnięcie konkursu plastycznego z okazji Świątowego Dnia Pluszowego Misia
- Rozstrzygnięcie konkursu literackiego związanego z Rokiem Sienkiewiczowskim

Strzałkowo (pow. Słupca)

- Akcja „Książka za książkę” zorganizowana w ramach Ogólnopolskiego Dnia Biblioterapii
- „Zajęcza chatka” – przedstawienie dla najmłodszych dzieci w wykonaniu Teatu Art-Re z Krakowa
- „Z hamakiem po Amazonce” – wykład Krzysztofa Kryzy dla słuchaczy Strzałkowskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku
- Akcja „Wek za wek” – wymiana przetworów domowych przygotowanych przez słuchaczy Strzałkowskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku
- „Uczyń każdy dzień dniem wspaniałym” – cotygodniowe zajęcia biblioterapeutyczne dla mieszkańców DPS w Strzałkowie (także w październiku i listopadzie)

Sulmierzyce (pow. Krotoszyn)

- Spotkanie ze stylistką Alicją Bogdan

Swarzędz (pow. Poznań)

- Spotkanie z podróżnikiem Arkadym Pawłem Fiedlerem
- Warsztaty scenariuszowe dla uczniów ze Zbigniewem Masternakiem
- Listopad Poetycki: spotkanie z Krystyną Mazur w II LO w Swarzędzu
- Spotkanie z Renatą Piątkowską – dla przedszkolaków i uczniów zerówki
- „Legenda o złotym tronie” – spotkanie z uczestnikami warsztatów terapii zajęciowej Towarzystwa Przyjaciół Dzieci Specjalnej Troski im. Leszka Grajka
- Spotkanie z podróżnikiem Krzysztofem Nowakowskim i promocja książki „23 kilometr”
- „Szkie z podróży Holandia, Amsterdam wiatraki i tulipany” – wernisaż wystawy Eryka Siecińskiego
- „Wiersze w kolorze jesieni” – spotkanie poetycko-muzyczne z twórczością Pawła Kuszczynskiego

Śmigiel (pow. Kościan)

- „Na polanie w lesie – dyktando graficzne” – warsztaty plastyczno-literackie dla uczniów kl. I-III
- Maluszki – spotkanie grupy zabawowej – poznawanie owoców, zabawa przy piosence „Małe czerwone jabłuszko” (Filia w Czaczu)
- Andrzejki – zabawy i gry dla dzieci (Filia w Nietązkowie)

Święciechowa (pow. Leszno)

- Spotkanie poetyckie dla młodzieży z Andrzejem Szmalem w ramach Międzynarodowego Listopada Poetyckiego

Trąbczyn (pow. Słupca)

- Wystawa makiet budynków i zabytków z terenu gminy Zagórz autorstwa Jana Kłoca
- Spotkanie Marleny Kukawki, rzecznika prasowego Komendy Policji w Słupcy, z seniorami w ramach programu „Bezpieczne życie seniorów” z udziałem Artura Kamińskiego, z-cy naczelnika ds. prewencji oraz Zbigniewa Królasika, dzielnicowego gminy Zagórz
- „Projektujemy kącik czytelniczy” – rozstrzygnięcie konkursu plastycznego dla kl. VI

Trzcianka

- „Stanisława Grochowiaka spotkania ze sztuką” – wieczór artystyczny w wykonaniu uczniów z Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Trzciance
- Spotkanie autorskie z Andrzejem Stasiukiem
- Powiatowy Konkurs Pięknego Czytania Książki Łukasza Wierzbickiego „Drzewo. Mity słowiańskie i inne opowieści” oraz spotkanie z pisarzem
- „Na końcu świata – w Japonii i Korei Południowej” – opowieści z Korei Południowej i Kraju Kwitnącej Wiśni oraz degustacja japońskiej herbaty
- Andrzejkowy wieczór – tradycje i obyczaje ludowe, wróżby andrzejkowe (Filia w Niekursku)
- „Ze zwierzątkiem w tle” – konkurs recytatorski (Filia w Siedlisku)
- Święto Niepodległości z przedszkolakami – zajęcia plastyczne (Filia w Nowej Wsi)

Turek

- Warsztaty z robotyki We Do
- Przedstawienia teatrzyku obrazkowego – Kamishibai oraz warsztaty plastyczne – dla uczniów Zespołu Szkolno-Przedszkolnego z Grzymiszewa oraz przedszkolaków
- „Od małej księżniczki do biblioteki XXI wieku – jubileusz 70-lecia Biblioteki w Turku” – rozstrzygnięcie Konkursu Multimedialnego połączone z wycieczką po Bibliotece dla uczestników Programu 50+
- „Literackie Podróże Misia” – rozstrzygnięcie XI edycji Konkursu Plastycznego i wystawa nagrodzonych prac
- Program 50+:
 - ~ Spotkanie z wizażystką – Joanną Pyster-Okupną
 - ~ Warsztaty rękodzieła

- „Od małej księżnicy do biblioteki XXI wieku” – wystawa przestrzenna w związku z jubileuszem 70-lecia biblioteki

Wągrowiec

- „W andrzejkowym klimacie” – zajęcia z elementami biblioterapii z młodzieżą z Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Antoniewie
- „W noc świętej Katarzyny” – zajęcia z elementami biblioterapii z młodzieżą z Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Antoniewie
- Andrzejki u seniorów – współorganizacja programu artystycznego w Dziennym Domu Seniora w Wągrowcu

Wijewo (pow. Leszno)

- Wieczór poetycki ze Stanisławem Krukiem
- „Światowy Dzień Pluszowego Misia” – głośne czytanie, pogadanki, zajęcia plastyczne dla uczniów klas II szkoły podstawowej

Witkowo (pow. Gniezno)

- „Przestępczość i cyberprzestępczość wśród młodzieży oraz odpowiedzialność za czyny przestępcze” – spotkanie uczniów gimnazjum w Witkowie z sędzią Arturem Lipińskim
- „Przyczyny i następstwa przemocy w rodzinie” – spotkanie z sędzią Arturem Lipińskim
- „Uzależnienia wśród młodzieży i ich konsekwencje” – spotkanie uczniów zespołu szkół ponadgimnazjalnych oraz klas I gimnazjum z Anną Onichimowską
- „Teatr lalek” – warsztaty dla dzieci przedszkolnych

Włoszakowice (pow. Leszno)

- „Barwy jesieni” – zakończenie konkursu dla dzieci z klas I-III szkoły podstawowej
- „Malujemy postacie z bajek” – zajęcia plastyczne dla dzieci

Zagórów (pow. Sępólno)

- Spotkanie z sympatyczną małpką, bohaterką książeczek o „Ciekawskim Georgu”, prowadzone przez Annę Uszyńską z Wydawnictwa MODO – dla klas „0” szkoły podstawowej

Zduny (pow. Krotoszyn)

- „Raj na ziemi” – opowieść Andrzeja Aleksandraka o podróży na Polinezję
- „Akademia poligloty 50+” – kurs języka angielskiego
- Zajęcia komputerowe w ramach Klubu Bardzo Dorosłego Internauty – poziom zaawansowany
- „Mój sposób na nudę – szydełkowanie” w ramach spotkań z pasjami

C. WOJEWÓDZKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA I CENTRUM
ANIMACJI KULTURY NA ŁAMACH PRASY

BEZ sztuki nie pojmiemy świata : wielkopolski plebiscyt TVP3 Poznań / Redakcja TVP3 Poznań. W: I K S . – 2016, nr 10, s. 17

Nominacje do tytułów: człowiek kultury i wydarzenie sezonu 2015-2016. M.in. Wielkopolski Festiwal Fotografii im. Ireneusza Zjeżdżałki organizowany przez WBPICAK.

CZARNO – białe impresje : Koszuty / (so). W: G a z . Ś r e d z k a . – 2016, nr 41, s. 13

Wystawa fotografii Antoniego Ruta w ramach III Wielkopolskiego Festiwalu im. I. Zjeżdżałki z udziałem Mateusza Kiszki z WBPICAK.

DEBIUTY to nasza specjalność / Mariusz Grzebalski ; rozm. przepr. Grażyna Wrońska. W: I K S . – 2016, nr 12, s. 26-27

Poezja, proza i prace krytycznoliterackie publikowane przez Wydawnictwo WBPICAK.

EKONOMIA zdarzeń a ekonomia języka / Przemysław Kuliński. W: N o w e K s i ą ż k i . – 2016, nr 11, s. 66-67

Recenzja książki Adama Wiedemanna „Metro na Żerań” wydanej przez WBPICAK w Poznaniu.

FOTOGRAFIE malowane światłem : wystawa Leszka Zdracha / Zdzisław Pauter. W: Ż y c i e K r o t o s z y n a . – 2016, nr 43, s. 19

Wystawa fotografii Leszka Zdracha w krotoszyńskiej bibliotece w ramach Wielkopolskiego Festiwalu Fotografii im. Ireneusza Zjeżdżałki organizowanego przez WBPICAK.

KORNHAUSER zebrany! / T.J. W: I K S . – 2016, nr 10, s. 94

Rekomendacja publikacji WBPICAK: Julian Kornhauser „Wiersze zebrane”.

KULE światła w przestrzeni miejskiej : fotografia / (NOVUS). W: K r o t o s z y n . – 2016, nr 165, s. 15

Wystawa fotografii Leszka Zdracha w krotoszyńskiej bibliotece w ramach Wielkopolskiego Festiwalu Fotografii im. Ireneusza Zjeżdżałki organizowanego przez WBPICAK.

LITERACKIE nagrody z poznańskim, poetyckim akcentem / Tomasz Rozwadowski. W: *Głos Wielkop.* – 2016, nr 214, s. 11

O laureatach Nagrody Literackiej Gdynia, w tym Barbarze Klickiej, nagrodzonej za „Nice”, tomik poetycki wydany przez WBPICAK.

MIASTO zapisane / Marek Olszewski. W: *Nowe Książki.* – 2016, nr 11, s. 69-70

Recenzja książki Macieja Roberta „Nautilus” wydanej przez WBPICAK w Poznaniu.

MUZYCZNA poezja / RAK. W: *Monitor Wielkop.* – 2016, nr 10, s. 6

Wzmianka o nagrodzie Gdynia dla tomiku Barbary Klickiej „Nice” wydanym przez WBPICAK.

NAGRODY Literackie Gdynia przyznane / Michał Sowiński. W: *Tyg. Powszechny.* – 2016, nr 39, s. 64-65

Wśród laureatów: Barbara Klicka za „Nice” – Wydawnictwo WBPICAK.

NOWA droga i prowincja / Waldemar Kuligowski ; rozm. przepr. Kajetan Kurkiewicz. W: *Gaz. Wyborcza* – Poznań. – 2016, nr 253, s. 10-11

Rozmowa o konkursie fotograficznym „Moja Wielkopolska 2016” organizowanym przez WBPICAK w Poznaniu.

OBSERWACJA=OBECNOŚĆ. 3. Wielkopolski Festiwal Fotografii im. Ireneusza Zjeżdżałki / A.S. W: *IKS.* – 2016, nr 10, s. 103

Imprezy w ramach Festiwalu w październiku 2016.

OD PROLOGU do prologu / Paweł Mackiewicz. W: *Nowe Książki.* – 2016, nr 09, s. 68-69

Recenzja książki Mariusza Grzebalskiego „Dziennik pokładowy” wydanej przez WBPICAK w Poznaniu.

„PODWÓRKO” w Galerii Miejskiej : Średzkie Towarzystwo Fotograficzne / (k). W: *Gaz. Średzka.* – 2016, nr 42, s. 14

Wystawa fotografii w ramach III Wielkopolskiego Festiwalu Fotografii im. I. Zjeżdżałki organizowanego przez WBPICAK.

POEZJĄ zdobywamy kraj. W: *IKS.* – 2016, nr 12, s. 108

Reklama Wydawnictwa WBPICAK.

POJEDYNEK seryjnych poetów / Sebastian Gabryel. W: *Głos Wielkop.* – 2016, nr 247, dod. Pasaż Poznański s. 13

Spotkanie z cyklu „Seryjni poeci” w październiku 2016 z udziałem Cezarego Ostrowskiego i Julii Szychowiak.

ROZMOWY o Armenii / (Ł). W: *Głos Wielkop.* – 2016, nr 238, s. 9

Spotkanie z autorami książki „Armenia. Karawany śmierci” zorganizowane przez WBPiCAK.

ROZPOCZYNA się Festiwal im. Ireneusza Zjeżdżałki / Marek Zaradniak. W: *Głos Wielkop.* – 2016, nr 235, dod. Pasaż Poznański, s. 2

O programie III Wielkopolskiego Festiwalu Fotograficznego im. Ireneusza Zjeżdżałki.

ROZSTRZYGNIECIE plebiscytu TVP3 Poznań. W: *IKS.* – 2016, nr 12, s. 9

Wielkopolski Festiwal Fotografii im. Ireneusza Zjeżdżałki – Wydarzeniem Sezonu 2015/2016.

SPRAWY ziemi / Marek Olszewski. W: *Nowe Książki.* – 2016, nr 10, s. 42

Recenzja książki Małgorzaty Lebdy „Matecznik” wydanej przez WBPiCAK w Poznaniu.

WIELKOPOLSKA 2016 na zdjęciach / RAK. W: *Monitor Wielkop.* – 2016, nr 12, s. 8

Prace laureatów Wielkopolska Press Photo 2016, konkursu fotografii organizowanego przez WBPiCAK.

WIELKOPOLSKA w obiektywie. W: *Głos Wielkop.* – 2016, nr 264, dod. *Taki jest świat*, s. 5-8

Fotoreporterzy Głosu Wielkopolskiego – laureaci Wielkopolska Press Photo 2016.

WIERSZE zebrane Juliana Kornhausera / MRT. W: *Głos Wielkop.* – 2016, nr 244, s. 11

Spotkanie promujące książkę wydaną przez WBPiCAK.

WŁOS Bregueta / T.J. W: *IKS.* – 2016, nr 12, s. 92

Rekomendacja tomiku wydanego przez WBPiCAK – Jacek Podsiadło „Włos Bregueta”.

WOJEWÓDZKA Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu zaprasza... W: G ł o s W i e l k o p . – 2016, nr 251, dod. 60+, s. IV

Warsztaty dla seniorów pt. „Pisarki na plakaty”.

WOJEWÓDZKA Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury. W: I K S . – 2016, nr 9, s. 103

Wystawy fotografii w siedzibie WBPiCAK we wrześniu 2016.

WOJEWÓDZKA Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury. W: I K S . – 2016, nr 9, s. 93-94

Nowości wydawnicze WBPiCAK – Julian Kornhauser „Wiersze zebrane”.

WOJEWÓDZKA Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury. W: I K S . – 2016, nr 11, s. 103

Wystawy fotografii w siedzibie WBPiCAK w listopadzie 2016.

WOJEWÓDZKA Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury. W: I K S . – 2016, nr 11, s. 93-94

Nowości wydawnicze WBPiCAK w listopadzie 2016 – Jacek Podsiadło „Włos Bregueta”; Sławomir Płatek „Stacja pomiarowa”.

WOJEWÓDZKA Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury. W: I K S . – 2016, nr 12, s. 91

Nowości wydawnicze WBPiCAK w grudniu 2016 – Krzysztof Lisowski „Zamróz”; Jacek Napiórkowski „Święto”; Rafał Skonieczny „Antologia hałasu”; Joanna Żabnicka „Ogrodnicy z Marly”.

V. KRONIKA

A. Polskie nagrody i wyróżnienia

- **Medal „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”** w 2016 roku otrzymał *Jacek Trznadel*, poeta, eseista, krytyk literacki i edytor.
- **Nagrodę im. Józefa Mackiewicza** w 2016 roku otrzymała *Joanna Siedlecka* za książkę „Biografie odtajnione – z archiwów literackich bezpieki”.
- **Nagrodę im. Kazimierzy Iłakowiczówny** w 2016 roku otrzymał *Dawid Mateusz* za tomik poetycki „Stacja wieży ciśnień”.
- **Nagrodę Nike** w 2016 roku otrzymała *Bronka Nowicka* za książkę „Nakarmić kamień”.
- **Nagrodę Transatlantyk** 2016 otrzymał *Constantin Geambașu*, autor przekładów literatury polskiej na język rumuński.

B. Międzynarodowe nagrody i wyróżnienia

- **Nagrodę Nobla** w dziedzinie literatury 2016 otrzymał *Bob Dylan*, amerykański piosenkarz, kompozytor i poeta.

C. Zmarli

- **Edward Albee** (16.09.2016), amerykański dramaturg, autor „Kto sie boi Wirginii Woolf?”
- **Andrzej Wajda** (9.10.2016), reżyser filmowy i teatralny, przedstawiciel polskiej szkoły filmowej, zdobywca Nagrody Akademii Filmowej (Oscara) za całokształt twórczości w 2000 roku
- **Dario Fo** (13.10.2016), włoski satyryk, autor sztuk teatralnych, reżyser teatralny oraz kompozytor, laureat Nagrody Nobla w dziedzinie literatury w 1997 roku
- **Leonard Cohen** (7.11.2016), kanadyjski piosenkarz, poeta i pisarz